

PLANT®

With English
Summarizing

Peyzaj ve Süs Bitkiciliği Dergisi

- Özel Röportaj:
**Bakan Ahmet Eşref
FAKIBABA**
- Süs Bitkilerinin
Kentte Demonstrasyonu
- Sakarya Peyzaj ve
Süs Bitkileri Festivali

Mahalle Kültürü ve Kent Kimliği

YIL: 8 SAYI: 26 / ARALIK - ŞUBAT 2018 / FİYATI 25 TL (KDV DAHİL)

ISSN 2147-2564

9 772147 256008

KORUMAK İÇİN ÜRETİLDİ

HUNTER MP ROTATOR.
SEKTÖRDEKİ EN VERİMLİ NOZUL.

NEREDEYSE HER YERDEN KONTROL EDİN

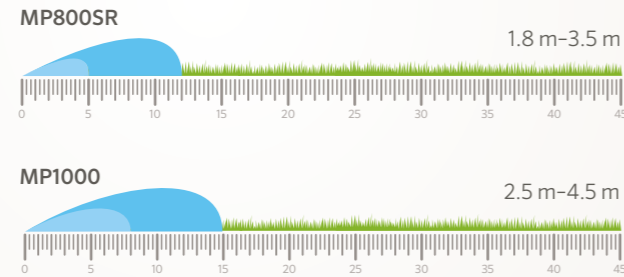
MP Rotator Nozulu sadece yükseltici tam olarak uzadığında koruma pozisyonundan çıktığından kirlilik ve tıkanıklığa karşı mükemmel bir savunma sağlar.

MP Tool Ayar Anahtarı ayarlamasını kolaylaştırır; eşleştirilmiş yağmurlama oranının herhangi bir aç veya atış mesafesinde korunmasını sağlar.

SU TASARRUFU İÇİN SEÇİLECEK NOZUL MP ROTATOR® ÜRÜNÜDÜR.

Hunter'ın MP Rotator'u düşük debi uygulama oranında, suyu çok yörüngeli akış ile dağıtarak suyun toprak tarafından yavaşça emilmesine, bu sayede yüzey akışın farkedilir biçimde azaltılmasını sağlar. MP Rotator'un tekdüze dağılımı geleneksel sprej nozullarına göre %30 daha az su kullanarak 10,7 m mesafeleri kapsamalarını sağlar. Ve şimdi, **YENİ** MP800SR, 1,8 m gibi dar aralıklarda kullanabilme imkanı sunar.

HUNTER HC WI-FI ÖZELLİKLİ KONTROL ÜNİTESİNE HAYDRAWISE YAZILIMI İLE BAĞLANIN

Web-tabanlı Hydrowise yazılımı ile, akıllı cihaz, veya HC'nin kullanımı kolay dokunmatik ekranını kullanarak dünyanın herhangi bir yerinden sulamayı yönetin. HC maksimum düzeyde su tasarrufu sağlayıp aynı zamanda da sağlıklı ve güzel peyzajları korumak için yerel hava durumuna bağlı olarak günlük sulama programlarını otomatik olarak ayarlar.

YERLEŞİM YERİ VE TİCARİ SULAMA | Built on Innovation®
Daha Fazla Bilgi için, hunterindustries.com adresini ziyaret edin.

Hunter®

BİREYSEL & TİCARİ SULAMA | Built on Innovation®
Daha fazla bilgi için hunterindustries.com'u ziyaret edebilirsiniz.

Hunter®

ÇETAŞ A.Ş HAKKINDA

Erzurum Büyükşehir Belediyesi'nin iştirak şirketi olan bölgesinde sektörün öncüsü şirketimiz; Erzurum Çevre, Temizlik, Ağaç, Peyzaj ve Enerji. A.Ş. ülkesel, bölgesel, kentsel ve kırsal ölçekte fiziksel planlar içerisinde yer alan tüm alanlarda kültürel ve doğal değerlerin korunması sürdürülebilirlik adına ekolojik öncelikli projelerin üretilmesi, kentsel gelişimlerin bir bölümünü ya da bütünü kapsayan kentsel tasarım çalışmalarını yürütmektedir.

SAKARYA PLANT
SÜS BİTKİLERİ San. ve Tic. Ltd. Şti.

Milli ve yerli

www.sakaryaplant.com

Adres: Arıfbey Mah. Taş Sok. No: 39 Arıfiye /Sakarya /TÜRKİYE

Tel: +90264 291 06 06 Mail: info@sakaryaplant.com

**DOĞA ve
ESTETİK için
AROKARYA**

**BİTKİ ÜRETİMİ
ve BİTKİ SATIŞI**

**PEYZAJ
PROJELENDİRMESİ**

**UYGULAMA ve
BAKIM ÇALIŞMALARI**

Follow us on

THE FUTURE IS GREEN

www.giorgiotesigroup.it

2015/16 yılı yeni katalogumuza sahip olabilmek için,
web sitemizden istekte bulunabilirsiniz.

Projelerinize yeni tarz, yeni stil - *New style for your projects*

Giorgio Tesi Group

Pistoia - Italy

EMAS Sertifikalı Avrupa'nın 1.
Fidanlığı Giorgio Tesi Group

Türkiye ve Türki Cumhuriyetler Satış Sorumlusu - **Ebru Dane**
Mob. +39 335 6392565 - e.dane@giorgiotesigroup.it

Via di Badia, 14 - 51100 - Bottegone - Pistoia - Italy - Tel. + 39 0573 530051 - Fax + 39 0573 530486 - info@giorgiotesigroup.it - www.giorgiotesigroup.it

DORUK PEYZAJ

Amacımız; İkelik, güvenilir, dürüst ve etkili müşteri ilişkileriyle çevreye ve insana dost yaklaşımlarla sağladığımız güveni tedarikçilerimiz ve çalışanlarımızın memnuniyetiyle birleştirerek, müşteri memnuniyeti ve devamlılığı sağlamaktadır.

DORUK
PEYZAJ

www.dorukpeyzaj.com

İncek B ulvarı Çayyolu Kavşağı No: 374 İncek- Gölbaşı/ Ankara
Tel: +90 312 460 18 90 Faks: +90 460 18 91
bilgi@dorukpeyzaj.com - dorukpeyzaj@hotmail.com

 460 18 90

Doruk Peyzaj; Üretici ve İthalatçı firma olma avantajıyla, iç ve dış mekan süs bitkilerinde yüksek kaliteyi deneyimli kadrosuyla yakalamış, bunu da seçkin müşterilerinin memnuniyetiyle daha da geliştirmeyi ilke edinmiştir.

editör'den

Oktay YILMAZ
Editör / Editorial

Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali

Yayın hayatına başladığı günden bu yana Türkiye'de sektöre vizyon katmayı kendisine görev edinmiş olan dergimiz, yepyeni bir projeye öncülük etmenin haklı gururunu yaşıyor. Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali Lokal bazdaki sergi, festival ve fuarların en az, (hatta daha da fazla) ulusal ve uluslararası fuarlar kadar sektöre katkıları olduğuna inanıyoruz. Yerel ölçekte ticari buluşmaların her şeyden önce küçük çaplı üreticilerin faydasına gerçekleştiği bilincindeyiz. Bu görüş, SÜSBİR'in Antalya'da gerçekleştirmiş olduğu Süs Bitkileri Sektörü Pazarlama Sistemlerinin Geliştirilmesi Çalıştayı'nın'da -Yöresel Festivaller Düzenlenmesi- gerekliliği vurgulanarak bir kez daha dile getirildi.

Sakarya'da düzenlenmesi planlanan Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali, üreticilerin talepleri ve yerel yönetimlerin destekleriyle hayata geçirilecek. Sakarya-Bir, Sapanca ve Arifiye üretici kooperatiflerinin proje sahibi oldukları bu festival Sakarya Valiliği ile Sakarya Büyükşehir Belediyesi başta olmak üzere yerel kurumlardan büyük ilgi ve destek görüyor. Eylül ayının son haftasında, 4 gün boyunca sürecek olan Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali ülkemizde benzeri bulunmayan bir lokasyonda -Sapanca Gölünün kıyısında- ve aynı zamanda fidanlıkların yakınında bulunmasıyla eşsiz bir fırsata sahip.

Yazımızın başında da sözünü ettiğimiz gibi, Plant Dergisi olarak dâhil olduğumuz tüm projelerde sektöre katkı sağlamayı temel amaç edindik. Plant Ödülleri ile Plant Akademi'nin başarıları, geri dönüşleri bunun en canlı örneklerini oluşturuyor. Bu derginin doğduğu topraklarda, Sakarya'da gerçekleşecek bu festivale karşı doğal olarak sorumluluğumuz çok büyük. Sakarya üreticisi ile sektörün buluşacağı, sektörün kalbinin 4 gün boyunca burada atacağı festival için Plant Dergisi olarak katkılarımız devam edecek. Festivalle ilgili detayları dergi sayfalarımızdan, anlık gelişmeleri ise plantdergisi.com'dan takip edebilirsiniz.

Bu sayımızda Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba konuştumuz oldu. Remzi Adıyaman, Bakan Fakıbaba ile dobra bir sohbet gerçekleştirdi. Sektörü, Plant Dergisi için değerlendiren Bakan Fakıbaba, KDV'den tarımsal desteklemelere kadar birçok konuda görüşlerini aktardı.

Bir dahaki sayıda görüşmek üzere..

İyi Okumalar.

Sakarya Landscaping and Ornamental Plants Festival

Since the day it was launched, our magazine, which has the task of adding vision to sector in Turkey is proud of the factors that led to a new project. Sakarya Landscaping and Ornamental Plant Festival

We believe that local exhibitions, festivals and fairs are contributing to the sector as (even more) national and international fairs. We are aware that local scale commercial meetings are beneficial to small-scale producers before anything else. This view was expressed once again, emphasizing the necessity of Organizing Festivals in the workshop based on Ornamental Sector Marketing Systems Improvement, which SÜS-BİR (The Ornamental Plants Growers Union) realized in Antalya.

The Landscaping and Ornamental Plants Festival, which is planned to be organized in Sakarya, will be spent with the plant growers demands and support of local governments. The ornamental plants growers unions of the region as; Sakarya-Bir, Sapanca and Arifiye are project owners of this festival, Sakarya Governorship and Sakarya Metropolitan Municipality, especially the local institutions are attracting great interest and support on organization.

The Sakarya Landscaping and Ornamental Plant Festival, which will continue for 4 days at the last week of September 2018, has a unique opportunity in a locality that is unlike any other in our country - at the shore of Lake Sapanca and at the same time near the nurseries.

As we mentioned at the beginning of our article, we aimed to provide contribution to the sector in all projects that we are included as Plant Magazine. Plant Awards and Plant Academy's successes and positive feed backs are the most vibrant examples of this achievement. We are naturally responsible for this festival that will take place in Sakarya region lands where this magazine is born. We will continue our contribution as a Plant Magazine for the festival that will be here for 4 days within the meeting of Sakarya region growers and the sector authorities. You can follow the details about the festival from our magazine pages and instant developments from our website : www.plantdergisi.com

In this issue, Minister of Food, Agriculture and Livestock Mr. Ahmet Eşref FAKIBABA was our guest. Mr. Remzi ADIYAMAN made a straight conversation with the Minister FAKIBABA. Evaluating the Sector for the Plant Magazine, Minister FAKIBABA conveyed opinions on many topics from VAT problems to agricultural supporting.

Hope to meet you in the next issue,

Enjoy reading..

İçindekiler

108 İŞLEVLENDİRME Yaşamı Planlamak

114 DİYARBAKIR'IN en büyük KENT MEYDANI

132 Yeşil Kilometreler

148 Eyüpsultan'a huzur veren parklar

162 Türkiye'nin Ağaç ve Çalılırları e-kitabı

166 Servet VARIŞ Perlitte Ortanca Tarımı (2)

180 İNDER Uyardı: Kentsel Dönüşümde zaman daralıyor

194 Çınarda budamaya dikkat

198 Pazarlama Sistemlerinin Geliştirilmesi Çalıştayı

Tarım Bakanı Fakıbaba ile dobra dobra

18

26

Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali

Dosya: Kent Kimliği ve Mahalle Kültürü

34

126

İnceleme: Süs Bitkilerinin Kentte Demonstrasyonu

208 Doğa ve Estetik için üretim

218 Mükerrer ARSLAN Moldova'dan Esintiler

228 GLS GRUP A.Ş.'den Kalite Kontrol Laboratuvarı

232 On Tasarım'dan 10. Yıla Sergi

236 Ağaç kabuğuna renk verdi

246 En kaliteli yerli ürünlerin üretilmesini teşvik ediyoruz

254 Plant Akademi Yeniden Kampüslerde

258 36. Essen Fuarı

260 Şube Seçimleri Tamamlandı

SeraPark
Peyzaj, Süs Bitkisi ve Fıdancılık

Merkez Fidanlık: Tavşanlı Beldesi Fatih Mah.
Cumhuriyet Cad. No:10 Altınova / YALOVA
Tel: +90 226 465 70 45
Gsm: +90 530 061 50 51

Üretim Fidanlık: Güneyköy - Yalova

Üretim Fidanlık: Demircili Mah. İzmir - Ödemiş
Karayolu üzeri 3. km Ödemiş/İzmir

info@serapark.com.tr
www.serapark.com.tr

“

Minister of Food, Agriculture and Livestock Mr.Ahmet Eşref Fakıbaba, did very important explanations to owner of PLANT Landscape and Ornamental Plants Magazine Mr. H. Remzi ADIYAMAN. He mentioned that they send the request of VAT reduce on ornamental plants market to Ministry of Economy.

”

Tarım Bakanı Fakıbaba ile daha da iyi

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba, sektörümüzle alakalı olarak geniş kapsamlı mülakatı için PLANT'ı tercih etti. Bakan Fakıbaba, PLANT Peyzaj ve Süs Bitkiciliği Dergisi'ne sektörü değerlendirdi, yeni gelişmeleri aktardı, bakış açısını ortaya koydu.

- Süs bitkileri sektörü ile ilgili işlemler ve ikincil mevzuat uygulamaları Bakanlığımızda Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Tohumculuk Daire Başkanlığı uhdesinde yürütülüyor.
- Süs bitkileri sektöründe uygulanan %18 KDV oranının indirilmesine yönelik talepler, Bakanlığımıza iletili. Konuyla ilgili değerlendirmeyi yaptık.
- Kamunun ihtiyacı olan ve ithalat yoluyla karşılanmakta olan türlerin ülkemizde üretilmesinin sağlanmasını, böylelikle ithalatın büyük ölçüde azaltılmasını amaçlıyoruz.
- Hazineye ve TİGEM'e ait taşınmazların uzun vadede süs bitkileri üretimine açılması için Bakanlık olarak çalışmalarımız devam ediyor.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Dr. Ahmet Eşref Fakıbaba, PLANT Peyzaj ve Süs Bitkiciliği Dergisi İmtiyaz Sahibi H. Remzi Adıyaman'a önemli açıklamalarda bulundu. KDV oranıyla ilgili talepleri Maliye Bakanlığına ilettiklerini kaydeden Bakan Fakıbaba, "Konuyla ilgili değerlendirmeyi yaptık ve bu yöndeki talebi Maliye Bakanlığına ilettik" diye konuştu. Süs bitkileri sektörünün, 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve bu konuna dayanarak, AB mevzuatıyla uyumlu olarak hazırlanan "Süs Bitkileri ve Çoğaltım Materyallerinin Üretimi ve Pazarlamasına Dair Yönetmelik" kapsamında faaliyetlerini sürdürdüğünü hatırlatan Bakan Fakıbaba, "Bu yönetmelikle süs bitkileri ve çoğaltım materyallerinin

üretim ve pazarlanmasının kuralları, üreticilerinin yükümlülükleri ve yapılan üretimlerin kontrol ve denetimlerine dair hususlar belirlenmiştir. Söz konusu kanun ve yönetmelikte belirtilen çalışmalar, Bakanlığımızda Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Tohumculuk Daire Başkanlığı uhdesinde yürütülüyor. Süs bitkileri sektörü ile ilgili işlemler ve ikincil mevzuat uygulamaları da bu başkanlığımız tarafından ifa ediliyor" dedi. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba, Plant Dergisi'nin sorularını yanıtladı.

Sayın Bakanım, öncelikle bakanlık görevinizde şahsım, peyzaj ve süs bitkileri sektörümüz ve Plant Dergisi ailesi olarak başarılar diliyorum. Ülkemiz ve sektörümüz adına hayırlara vesile olmasını diliyorum. Malumunuz

Ülkemiz iklim ve toprak avantajı ile süs bitkileri üretimine çok uygun ve coğrafi konumu itibarıyla de ihracata imkân tanıyan bir konumda. Ülkemizde süs bitkileri üretiminin planlanması, geliştirilmesi, ihracat imkânları için yapmayı planladığınız çalışmalar nelerdir?

Süs bitkileri sektöründeki dış ticaret hacminin, ülkemizin gelişmesine paralel olarak her yıl genişlediğini görüyoruz. Bakanlığımız uygulamaları ve politikaları çerçevesinde süs bitkileri sektöründe ihracat hacmimiz, ithalat hacmine her geçen gün biraz daha yaklaşıyor. Politikalarımızın yanı sıra sektörün katkıları ile sektörde oluşan yüksek standartlı üretim, bu alandaki ihracat hızımıza olumlu olarak yansıyor. Bu gelişle yakın zamanda ithalat ve ihracat dengesine

ulaşacağımızı düşünüyorum. Türkiye'nin 2023 yılı ihracat hedefi çerçevesinde süs bitkileri sektörü için 500 milyon dolarlık bir ihracat hedefi belirlenmiş bulunuyor. Özellikle son iki yıldır ihracattaki artış memnun edici görünse de bu hedefe ulaşmamız için yıllık ortalama artışın % 20 düzeyinde olması gerekiyor.

Ülkemiz, bulunduğu coğrafyada gelişen ekonomilere ve yeniden şekillenen komşu ülkelere sahip. Ayrıca Türk Cumhuriyetler ve Kuzey Afrika ülkelerini de hedef pazarlar olarak görmemiz lazım. Bu pazarlardan beklenen payı almak için tabii ki üretime yönelik politikalar ortaya koymamız gerekiyor. Sıkça dile getirdiğim bir ifade var: "Bu Bakanlığın adı Üretim Bakanlığı olsun" diye. Bu noktada üretimin, verimin ve kalitenin yanındayız her zaman. Çalışmalarımızı da bu minvalde yürütüyoruz. Ülkemizde kullanımı giderek yaygınlaşan süs bitkilerinin üretim ve pazarlaması ile ilgili olarak Bakanlığımızca azami gayret içerisinde olduğumuzu belirtmek isterim.

Bakanlık olarak sektörde faaliyet gösteren üreticilerimizi ciddi manada destekliyoruz. Sektörün 2023 hedeflerine ulaşabilmesi adına mevcut destekleme politikalarımızın artarak devam edeceğini belirtmek isterim.

Uzun vadede sektörün yatırım enerjisini üretim politikasına çevirebilmesi için düşük faizli kredilerin tavan fiyatlarının artırılması ve hazineye ait taşınmazların süs bitkisi üretimine açılması konusunda ilgili kurumlarla çalışmalarımız devam ediyor.

Sektörün talep ve ihtiyaçlarını göz önüne alarak çalışmalarımızı yürütüyoruz

Türkiye'de süs bitkiciliği üretim sektörüyle alakalı Bakanlığınızda müstakil bir başkanlığın olmaması sektör açısından bir eksiklik olarak görülüyor. Bu konudaki mevcut durum nedir ve bu durumu bir eksiklik olarak görüyor musunuz?

Süs bitkileri sektörü, 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve bu kanuna dayanarak, AB mevzuatıyla uyumlu olarak hazırlanan "Süs Bitkileri ve Çoğaltım Materyallerinin Üretimi ve Pazarlamasına Dair Yönetmelik" kapsamında faaliyetlerini sürdürüyor. Bu yönetmelikle süs bitkileri ve çoğaltım materyallerinin üretim ve

pazarlanmasının kuralları, üreticilerinin yükümlülükleri ve yapılan üretimlerin kontrol ve denetimlerine dair hususlar belirlenmiştir.

Söz konusu kanun ve yönetmelikte belirlenen çalışmalar, Bakanlığımızda Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Tohumculuk Daire Başkanlığı uhdesinde yürütülüyor. Süs bitkileri sektörü ile ilgili işlemler ve ikincil mevzuat uygulamaları da bu başkanlığımız tarafından ifa ediliyor.

Sektörün Bakanlığımızdaki mevcut konumu bellidir ve bu konum, ilgili kanun ve ikincil mevzuat hükümleri ile de korunmaktadır. Süs bitkileri sektörü, Bakanlık olarak önem verdiğimiz bir alan. Konuyla ilgili genel müdürlüğümüz ve daire başkanlığımız, sektörle devamlı diyalog halinde. Sektörün talep ve ihtiyaçlarını göz önüne alarak çalışmalarını yürütüyorlar.

KDV oranının indirilmesine yönelik talepleri Maliye Bakanlığı'na ilettik

Türkiye'de Süs Bitkisi üretim sektörünün bir diğer önemli sorunu ise KDV oranlarının çok yüksek olması. Sizce

de, yüzde 18 KDV oranı yüksek değil mi? Diğer tarım ürünlerinde olduğu gibi maliyetler ve emek var, yeni gelişen bir tarım kolu. Süs bitkileri materyalinde uygulanması gereken KDV oranı kaç olmalıdır? KDV'nin indirilmesiyle ilgili düşünceniz var mı? Nasıl bir çalışma yürüteceksiniz?

Süs bitkileri sektöründe uygulanan % 18 KDV oranının indirilmesine yönelik talepler, sektör temsilcileri tarafından Bakanlığımıza iletili. Konuyla ilgili değerlendirmeyi yaptık ve bu yöndeki talebi Maliye Bakanlığı'na ilettik. Bu indirimin gerçekleşmesini ve Maliye Bakanlığının, sektörün talebi doğrultusunda bir düzenleme yapmasını ben de çok arzu ediyorum.

Sektörün önünü açmak ve yatırıma teşvik etmek Bakanlığımızın öncelikleri arasında

Bakanlık olarak süs bitkilerinde verimliliği artırmak, üretim kapasitesini çoğaltabilmek adına nasıl bir strateji izliyorsunuz?

Her şeyden önce ülkemiz, doğası itibarıyla dünya üzerinde yetişen birçok süs bitkisi türünü yetiştirmeye müsait. Bu manada ülkemizin bu zenginliğini kullanabilmek, sektöre üretim çeşitliliği açısından geniş bir yelpaze getirecektir. Ancak sektörde faaliyet gösteren üreticilerimizin hem bu çeşitliliği yakalamakta bir miktar geride kaldığını hem de sektöre uzun vadeli yatırım yapmaktan çekindiklerini gözlemliyorum. Bu da ürün çeşitliliğinde bir daralmaya yol açıyor. Ayrıca özellikle çok yıllık dış mekân süs bitkileri gibi uzun yıllar üretim süreci gerektiren ve emek isteyen süs bitkilerinin yurt içinde bulunabilmesini de zorlaştırıyor. Bu noktada devlet-özel sektör işbirliğini geliştirerek uzun vadeli üretim ve yatırım sistemlerini oluşturmak amacıyla AR-GE yatırımlarını artırmamızı, sektörün geleceği açısından önemli görüyorum. Ülkemizde süs bitkileri alanında Yalova Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü başta olmak üzere Bakanlığımız araştırma enstitüleri ile 14 adet özel sektör araştırma kuruluşu, süs bitkileri alanında Ar-Ge faaliyetlerini sürdürmektedir. Sektörde kaliteli ürün elde etmeye yönelik faaliyet gösteren gerek kamu gerek ise özel kuruluşların bu çalışmalarını Bakanlıkça destekliyoruz. Sektörün üretim anlamında Avrupa

ülkeleri ile rekabet etmesine imkân tanıyacak ve özellikle Orta Doğu ve Asya ülkelerine ihracat potansiyelimizi artıracak çalışmalar için sektörün önünü açmak ve yatırıma teşvik etmek Bakanlığımızın öncelikleri arasında. Bu anlamda; gerek sektöre verilecek AR-GE ve işletme yatırım kredilerinin artırılması gerekse Hazineye ve TİGEM'e ait taşınmazların uzun vadede süs bitkileri üretimine açılması için Bakanlık olarak çalışmalarımız devam ediyor. Hazine arazilerinin, rayiç bedelin binde biri değerle sektöre kiraya verilmesi kapsamında Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğüne yürütülen tebliğ çalışmaları son aşamaya gelmiş bulunuyor. Çıkacak bu düzenleme ile sektörün hedeflerinin büyüyeceğine inanıyorum.

Destekler artarak devam edecek

Bakanlığın sektöre yönelik teşvikleri, destekleri nelerdir? Yeni teşvik ve destek uygulamaları var mı? Bunlar nelerdir? Sizin şahsi olarak bu konuda bir temayülünüz; gıda, hayvancılık ve diğer tarım ürünlerinin yanında süs bitkilerine özel bir ilginiz olacak mı?

Bakanlık olarak süs bitkileri yetiştiriciliği yapan üreticilerimize; 2015 yılında 100 TL'da iyi tarım uygulamaları desteklemesi başlatılmıştı. Verilen gübre-mazot-toprak desteklerini de göz önüne aldığımızda 2017 yılı itibarıyla üreticinin eline toplamda dekar başına 113 TL'da destekleme ödemesi geçmekte.

T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince "Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar" kapsamında süs bitkisi üretimi konusunda 2014 yılı için ilk defa yer verildi. Bu karar kapsamında süs bitkisi üreticilerine, tavan fiyat 2 milyon 500 bin TL olmak üzere % 50 indirimli işletme ve yatırım kredisi uygulaması devam ediyor. Önümüzdeki yıllar için söz konusu destekler artarak devam edecek. İşletme yatırım kredilerine ilişkin tavan fiyatın yükseltilmesi hususu da Bakanlığımız gündeminde olan önemli konular arasındadır.

Tohumculuk sektöründe yer alan bitki türlerini denetlemeye devam edeceğiz

31.07.2016 tarih ve 29787 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'Orman Bitkisi Tohumları Piyasasında Yetkilendirme, Denetleme ve Orman Bitki Pasaportu Yönetmeliği' 2018 yılı Şubat ayından itibaren bağlayıcı olarak yürürlüğe girecek. Bu tarihten sonra Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yürütülen birçok işlem Orman Bakanlığınca geçecek. Bu değişiklikleri nasıl karşılıyorsunuz? Ayrıca süs bitkileri üretim ve pazarlama sektöründe her iki bakanlığın çalışmalarında çakışmalarından kaynaklı zaman zaman sıkıntılar olduğunu düşünüyor musunuz?

Süs bitkileri sektörü ile ilgili çalışmaları, daha önce de bahsetmiş olduğum 5553 sayılı Kanun kapsamında Bakanlık olarak biz yürütüyoruz. İkincil mevzuatlar da bu kanun kapsamında oluşturulmuş ve oluşturuluyor.

Bakanlığımızca tohumculuk sektöründe yetkilendirme ve denetleme uygulamaları da bu kanun kapsamında çıkarılan ve 15.05.2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği" kapsamında yürütülüyor. Tohumculuk sektöründe faaliyet gösteren tüm kişi ve kuruluşlar, bu yönetmelikte belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde yetkilendiriliyor ve denetleniyor. "Orman Bitkisi Tohumlukları Piyasasında Yetkilendirme, Denetleme ve Orman Bitki Pasaportu Yönetmeliği" ise orman tanzim etmeye yönelik olarak kullanılan bitki türlerinin yetkilendirme ve denetleme işlemlerini yürütecek. Bakanlık olarak biz, tohumculuk sektöründe yer alan bitki türlerini yetkilendirilmeye ve denetlenmeye devam edeceğiz. Bu açıdan baktığımızda yetki karmaşasına yol açacak herhangi bir durum görmediğimi ifade etmek isterim.

Temel amacımız süs bitkileri ihracatımızın arttırılmasıdır

Son dönemlerde bölgede yaşanan krizlerden de kaynaklı olarak yurt dışına sektörün satışları önemli ölçüde düşüş gösterdi. Süs bitkiciliği alanında Avrupa'da yarıştığımız ülkelerin 100 yılı aşkın bir geçmişi varken bizim 30 yıllık bir geçmişimiz var. İhracatı yeniden canlandırmak için bir adımınız olacak mı? Yurt dışı ile rekabette sektörü güçlü kılmak adına izleyeceğiniz strateji planı ne olacak?

Süs bitkileri sektörü, bitkisel üretimin diğer sektörlerine göre; dünyada yaşanan güvenlik sorunları ile olumsuz ekonomik gelişmelerden kaynaklı piyasa daralmalarından daha fazla olumsuz etkilenebiliyor. Sektör, bu yönüyle hassasiyet arz ediyor. Bu olumsuz durumun etkilerini gidermek amacıyla

konuyu Bakanlık olarak global ölçekte ele aldık. Bu doğrultuda başta Ekonomi Bakanlığı olmak üzere ilgili bakanlıklarla işbirliği içerisinde fuarlara katılım ve sektörel ticaret heyetleri oluşturulması gibi tanıtım çalışmaları başlattık. Bu faaliyetlere genelde üst düzeyde katılım sağlıyoruz. Bu doğrultuda Kasım ayı içerisinde Katar'da Süs Bitkileri Sektörel Ticaret Heyeti toplantısına katıldık. Bu çalışmalarda temel amacımız, süs bitkileri ihracatımızın arttırılmasıdır. Bakanlık olarak süs bitkileri ihracatımızın, ithalatımızın üzerinde olması yönünde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Yapılan ithalatın da ülkemizde katma değer üretecek nitelikte olmasına özen gösteriyoruz.

Sözleşmeli tarım modeli benimsenmeli

Sektörümüzün en büyük müşterisi kuşkusuz ki kamudur. Özellikle yerel yönetimlerin, belediyelerin alımları önemli bir yer tutuyor. Ancak, birçok belediyenin projelerinde ithal ürünleri tercih ettikleri biliniyor. İthal ürünlerin kullanılması konusunda sizin görüşünüz nedir? Yerli ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi, kapasite arttırılması için yürüttüğünüz bir çalışma var mı?

Bu noktada ithalat yapılan türlere ait boy, çevre ve form özellikleri itibarıyla

le kamu taleplerinin alınıp bu talebin ülkemiz kaynaklarıyla karşılanmasını amaçlıyoruz. Bu doğrultuda başta büyükşehir belediyeleri, Süs Bitkileri Üreticileri Alt Birliği ve Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğümüzce, önümüzdeki dönemde bir araya gelinip bu konu değerlendirilecek. Kamunun ihtiyacı olan ve ithalat yoluyla karşılanmakta olan türlerin ülkemizdeki üretilmesinin sağlanmasını, böylelikle ithalatın büyük ölçüde azaltılmasını amaçlıyoruz. Bu kapsamda tarımsal üretim yapan üretici ve yetiştiriciler veya temsil yetkisine sahip üretici örgütleri ile bunların ürünlerini satın alan gerçek ve tüzel kişiler arasında akdedilen "Tarımsal Üretim Sözleşmesi" ile sözleşmeli tarım modeli benimsenerek istenen nitelik ve kalitede üretim teşvik edilebilir. Üreticilerin en fazla sıkıntı çektiği konu olarak finansman ve makine teçhizat eksikliği ön plana çıkıyor. Ayrıca süs

bitkisi üretiminde yüksek teknoloji kullanımının teşviki, nakliye ve depolama konusunda sektöre yönelik indirimli kredilerle, üreticimizin yatırım kapasitesinin arttırılması sağlanabilir. Bu doğrultuda Ziraat Bankası indirimli kredilerinin üreticimizin yatırım kapasitesinin arttırılmasını sağlaması amacıyla ilgili kurumlar arasındaki çalışmalarımız devam ediyor.

Sektörün güçlendirilmesine yönelik önemli bir yayıncılık faaliyetinde bulunuyorsunuz

PLANT okurlarına, dolayısıyla peyzaj ve süs bitkileri sektörü mensuplarına mesajınız nedir?

Plant dergisinin 7 yılı aşkındır yayın hayatında olduğunu biliyorum. Güncel sektörel haberler, ülkemizin süs bitkileri potansiyeli hakkındaki veri paylaşımları, süs bitkileri yetiştiriciliğine dair bilgileri okuyucularına aktararak sektörün kurumsal yapısının güçlendirmesine yönelik önemli bir yayıncılık faaliyetinde bulunuyorsunuz. Süs bitkileri sektörü, bitkisel üretim içerisinde katma değeri çok yüksek olan üretim kollarından biri. Sektörün, ülkemiz ihtiyaçlarının da ötesine çıkarak ihracata dayalı üretiminin arttırılmasının ve bu üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanmasının, Bakanlığımızın temel amaçlarından olduğunun bilinmesini isterim.

“Yaptığımız işe derin köklü sevgi besledik”

- 95 hektar üretim alanı
- 6-8 ile 25-30 cm arası gövde kalınlığı
- Yapraklı, boylu ağaç ve süs bitkisi üretimi
- Çıplak köklü ve rutbollu bitkiler
- Fidanlığımız uluslararası sağlık sertifikasına sahiptir

C. B. & P. Boomkwekerijen Opheusden VOF
Rijnbandijk 131 4043 JK Opheusden / Holland
(Avrupa'nın ağaç üretim bölgesi)

Phone : +31-488-482450

Fax : +31-488-482858

Mail : info@bpboomkwekerijen.eu

Web : www.bpboomkwekerijen.eu

“

The sector meets with a new exhibition concept. Sakarya Landscaping and Ornamental Plants Festival. The Sakarya Landscaping and Ornamental Plant Festival, which will be established in spread over 30 hectares of area on the Sapanca Kırkpınar beach, will be the place where the industry will be pouring of visitors for 4 days. On 27-28-29-30th of September 2018, more than 120 growers will participate in the Landscaping and Ornamental Plants Festival, which will continue for 4 days.

”

SAKARYA PEYZAJ VE SÜS BİTKİLERİ FESTİVALİ

HOSGELDİNİZ

Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali 27-30 Eylül 2018

Sakarya, yıllardır ihtiyaç duyulan üretici ile tüketicuyu buluşturacak olan fuara kavuşuyor. Sektörün kalbi, 27-30 Eylül 2018 tarihleri arasında Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali'nde atacak. Sapanca Kırkpınar sahilinde gerçekleşecek festival, sektörün yeni buluşma noktası olacak.

Sektör yepyeni bir fuar anlayışıyla tanışıyor. Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali. Sapanca Kırkpınar sahilinde 30 hektar alana yayılan festival alanında kurulacak olan Sakarya Peyzaj ve Süs Bit-

kileri Festivali, 4 gün boyunca sektörün kalbini attığı yer olacak. 27-28-29-30 Eylül 2018 tarihlerinde, dört gün boyunca devam edecek olan Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivaline 120'den fazla üretici firma katılacak. 4 gün boyunca çeşitli toplantılar, konferanslar, workshoplar

burada düzenlenecek. Yurt içi ve yurt dışından değerli konukların ziyaret edeceği festivale ile birlikte Sakarya üreticisi ürünlerini yerinde gösterme şansına da sahip olmuş olacak.

Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali

Festival alanına hizmet vermek üzere ek 300 araçlık otopark yapımı gerçekleştirilecek. 30 bin metrekarelik alanda sergi stantları firmaların ürünlerini rahat bir şekilde teşhir edebilmeleri için konforlu bir şekilde yerleştirilecek. Festival alanında ayrıca kafeterya ve restoranlar da yer alıyor. Büyük konferans çadırında çeşitli söyleşiler ve etkinlikler yer alırken workshop çadırlarında da gün boyunca etkinlikler devam edecek. Öte yandan festival alanını uzunluğu göz önünde bulundurularak ziyaretçilerin alanı daha hızlı ve rahat gezebilmeleri için golf araçları temin edildi. Ayrıca, ziyaretçilerin Sakarya'daki üretim alanlarını yakından görebilmesi için ring servisleri 4 gün süresince gün boyunca ücretsiz olarak hizmet verecek.

Destekleyenler

Sakarya üreticisinin uzun yıllardır talep ettiği yerel festival planlaması üretici firmaların desteğiyle de hayata geçiyor. Bu projeyi Sakaryalı üreticiler başta olmak üzere Sakarya, Arifiye ve Sapanca üretici birlik ve kooperatifleri destekliyor. Sakarya Valiliği ile Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin proje ortaklığını üstlendiği Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali'ni Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası, Sapanca Belediyesi, Arifiye Belediyesi, Pamukova Belediyesi, Sapanca Kaymakamlığı ve Arifiye Kaymakamlığı destekleyen kurumlar arasında. Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali için çalışmalar tüm hızıyla devam ediyor.

“

Sakarya where the produce centre of trees and shrubs in area of outdoor ornamental plants cultivation in Turkey, resumes the festival that brings together consumers and cultivators each other. The Sakarya Landscaping and Ornamental Plants Festival will take place in Sapanca dates between 27-30 September 2018. The festival area to be deployed in Sapanca Kırkpınar will spread to a total area of 30 thousand square meters at the old airport location. The Sakarya Landscaping and Ornamental Plants Festival, which will continue for 4 days, is expected to attract over 40,000 visitors in total.

”

Sakarya Üreticisinin İstedığı Festival

Sakarya üretimi ulusal ve uluslararası arenaya çıkıyor. Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali, bölgenin üretim gücünü sergileyen ve aynı zamanda sektöre yön veren bir buluşma adresi oluyor.

Diş mekan süs bitkiciliğinde Türkiye'nin üretim üssü olan Sakarya yıllardır ihtiyaç duyulan üretici ile tüketiciyi buluşturacak festivale kavuşuyor.

Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali, 27-30 Eylül 2018 tarihleri arasında Sapanca'da gerçekleşecek. Sektörün en büyük üretici firmaları Sakarya'nın verimli topraklarında üretim yapıyor. Sakarya'nın toprağında yetişen, suyundan beslenen ve havasından faydalanan bitkilerden milyonlarca Türkiye'nin dört bir yanına gönderili-

yor. Aynı zamanda Türkiye'nin ihrac ettiği ağaç ve çalı grubu bitkilerin önemli bir kısmı da yine Sakarya'dan gidiyor. SÜSBİR'in verilerine göre, Sakarya'da yaklaşık 10 bin dekarın üzerinde süs bitkisi üretimi gerçekleşiyor.

Üretim tesislerine yakın festival

Son 10 yıldır büyük bir ivme kazanan süs bitkileri sektörü Sakarya'yı da olumlu yönde etkiledi. Buna bağlı olarak Sakarya üreticisinin ulusal ve

uluslararası pazarda daha güçlü olabilmesi için kendi üretim tesislerine yakın bir fuara ihtiyaç duyulduğu uzun bir süredir dile getiriliyordu. Düzenlenmesi planlanan Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali sektörde lokomotif konumundaki Sakarya için ciddi bir sıçrama sağlayacak.

40 binin üzerinde ziyaretçi

Sapanca Kırkpınar'da konuşlandırılacak olan festival alanı eski havaalanı mevkiinde toplam 30 bin metrekare alana yayılacak. Festivalde sektör temsilcileri başta olmak üzere bakanlar, milletvekilleri, bürokratlar, belediye başkanları, belediyelerin park bahçeler idarecileri, işadamları, akademisyenler, peyzaj firmaları ve yurt dışından seçkin konuklar katılacak. Çoğunluğu Sakar-

ya'dan olmak üzere 120 katılımcı firma festivalde stant açacak. Lokasyonun uygunluğu itibarıyla Sakarya'dan katılımcı firmalar ziyaretçilerini üretim arazilere ulaşım sağlayacak. 27-28-29-30

Eylül tarihleri arasında 4 gün süresince devam edecek olan Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivaline toplamda 40 binin üzerinde ziyaretçi bekleniyor.

Geniş katılımlı toplantı

Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali'nin tertip komitesi, içeriği ve takviminin belirlenmesine yönelik Sakarya Büyükşehir Belediyesi AKOM'da önemli bir toplantı düzenlendi. Sakarya Valisi İrfan Balkanlıoğlu başkanlığında gerçekleşen toplantıya Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanı Zeki Toçoğlu, Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mahmut Kösemusul, Arifiye Belediye Başkanı İsmail Karakullukçu, Sapanca Belediye Başkanı Doç. Dr. Aydın Yılmaz, Arifiye Kaymakamı Adem Yazıcı, Sapanca Kaymakamı Ali Ada, Sakarya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürü Rüstem Keleş, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Mustafa Çöpoğlu, Orta Anadolu Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Erol Kaya, Sakarya İli Süs Bitkileri Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet Yaşar, S.S. Sapanca İlçe Merkezi ve Kırkpınar Beldesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Osman Kubilay, Arifiye Süs Bitkileri Kooperatifi Başkanı Özcan Çetin ile Plant Peyzaj ve Süs Bitkiciliği Dergisi İmtiyaz Sahibi Hüseyin Remzi Adıyaman katıldı.

Sakarya dışındaki fuarlar bize yetmiyor

Sakarya Peyzaj ve Süs Bitkileri Festivali'nin tanıtımını gerçekleştiren Remzi Adıyaman, projenin detaylarını anlattı. Sinevizyon gösterimi ile sunum gerçekleştiren Adıyaman, Festival'in Sakarya üreticilerinin talebi ve istekleri doğrultusunda programlandığını kaydetti. Açık alanda oluşturulacak olan Festival için stant çadırlarının kurulacağını ve modern mobil tesislerin tahsis edileceğini kaydetti.

Sakaryalı üreticiler adına konuşan Sakarya İli Süs Bitkileri Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet Yaşar ise söz konusu festivalin Sakarya üreticileri için büyük önem arz ettiğini ve daha önce de benzer denemelerin yapıldığını ancak yeterli ortamın hazır olamadığını kaydetti. Türkiye'de sektörün gerçekleşen fuarlarının yetersiz kaldığını ve bu festivale ihtiyaç olduğunu vurgulayan Yaşar, "Bu sektörün uluslararası fuarı İstanbul fuarının bile ana katılımcıları Sakaryalı firmalar, bizim üreticilerimiz. O yüzden, Sakarya'da kendi yerimizde böyle bir festival düzenlersek buradaki üreticimize ciddi anlamda bir katkı olmuş olur. Buradaki en büyük amacımız da ziyaretçilerimizi kendi bahçemize götürüp doğrudan satış yapmak. İli dışındaki fuarlarda bunu yapma imkanımız olmuyor" diye konuştu.

Sakarya'da üretimi ileriye taşımamız

Orta Anadolu Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Erol Kaya, Türkiye'nin süs bitkiciliği alanında ihracat hedefini büyüttüğünü ve bu kalemde Sakarya'nın önemli bir yer tuttuğunu söyledi. Kaya, "Türkiye olarak 2023 yılı hedefimiz 500 Milyon Dolar ihracat. Bu ihracatı yapabilmemiz için Sakarya'daki üretimin çok ilerilere taşınması lazım. Bu festivali yaparak biz

Sakarya için bir marka yaratmış olacağız. Benzer bir şeyi İzmir - Ödemiş'te yıllardır yapıyorlar. İlk başladıklarında çok basit yaptılar ama bugün bütün Türkiye'nin bulunduğu bir nokta oldu" dedi.

Üreticilerimize destek vermeye hazırız

Sakarya dış mekan süs bitkiciliği üreticiliğinde Türkiye'de bir numara olduğunun altını çizen Sakarya Valisi İrfan Balkanlıoğlu, "Biz burada büyük çaplı fidan üretiyoruz, ama yeterince pazarlama şansını yakalayamıyoruz. Veya değerinde satamıyoruz. Bu işi bu şekilde festival veya fuar anlamında hazırlarsak, gittikçe artan oranlarda rağbet görecektir. Önce ulusal çapta, daha sonra uluslararası ölçekte festival diye başlar fuara dönüşebilir. Bunun için üreticilerimize destek vermeye hazır" dedi.

Büyükşehir olarak destek veririz

Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanı Zeki Toçoğlu ise işin içerisinde üreticiler

olduğu müddetçe desteklerini esirgimeyeceklerini kaydetti. Başkan Toçoğlu şunları ifade etti: "Sakarya'daki üreticilerimin böyle bir talebi var. İşi içerisinde de üreticilerimiz olduğu için, bizler de bu işin olabirliği üzerinde durmamız gerekiyor. Bu Festivalin gerçekleşmesi için organizasyon komitesinin kurulması gerekiyor. Biz de Büyükşehir olarak bu Festivalin gerçekleşmesi için yardımcı oluruz."

Sakarya'nın verimli toprakları

Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mahmut Kösemusul, "Festival için bütçe kalemleri oluşturulduktan sonra

her kurum yapabilecekleri çerçevesinde desteklerini sunar. Bizim, Ticaret Odası olarak yapabileceğimiz üreticilerin ticaretine destek sağlamak olacaktır. Bu ilimize faydalı olacaktır. İlimizin verimli topraklarında sektör Sakarya'da gelişmeye devam ediyor" dedi.

İl komisyonu kuruldu

Toplantı sonunda Sakarya Valiliğinin onayı ile İl Komisyonu kurulmasına karar verildi. Sakarya Peyzaj ve Dış Mekan Süs Bitkileri ve Çok Amaçlı Fuar Alanı İl Komisyonu çalışmalarını titizlikle sürdürüyor.

İl Komisyonu şu isimlerden oluşuyor; Vali Yardımcısı Mehmet Zeki KOÇBERBER, Arifiye Kaymakamı Adem YAZICI, Sapanca Kaymakamı Ali ADA, Arifiye Belediye Başkanı İsmail KARAKULLUKÇU, Sapanca Belediye Başkanı Doç. Dr. Aydın YILMAZER, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Refik ÖZKORKMAZ, Sakarya Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanı Recep KARAMEHMETOĞLU, SASKİ Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanı İbrahim BAL, Sapanca Belediye Başkan Yardımcısı Mubin YENİ, Sakarya Sanayi ve Ticaret Odası Genel Sekreteri Yiğit ATEŞ, Orta Anadolu Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Erol KAYA, Sakarya İli Süs Bitkileri Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet YAŞAR, Arifiye Süs Bitkileri Kooperatifi Başkan Vekili Cevat KABIL, Sapanca İlçe Merkezi ve Kırkpınar Beldesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Osman Turgut KUBILAY, PLANT Peyzaj ve Süs Bitkiciliği Dergisi İmtiyaz Sahibi Hüseyin Remzi ADIYAMAN

Bizim Sokak

**Yrd. Doç.
Mithat Direk**
Selçuk Üniversitesi
Ziraat Fakültesi
Tarım Ekonomisi Bölümü

İngilizce bir tabir vardır, ben çocukken diye, işte o tabirin bugün tam da yeridir diye düşünüyorum. Şehirlerimizdeki mahalleleri, caddeler ve sokakları bir hatırlayalım. Daha bundan 50 sene evvel sokağımızdaki hemen herkesi tanır, evimizde kimse olmasa da komşumuzda yemeğimizi yer, kendi evimiz gibi eve girerdik. Sokağımız dışında caddedeki evler biraz daha resmi anılırdı, ancak mahallemizdeki tüm komşular birbirini tanır, bayramlarda küs olanları barıştırmak için mahalledeki ileri gelenler araya girerdi. Bunlar benim yaşadığım çocukluğuma dair güzel anılar olarak kaldı.

Sanırım 10-12 yaşlarındayım, yıl 70'ler, mahallede benden büyük abilerimiz bizim oyun kurmamız konusunda yardımcı olurlar, ilkbaharda ise güzel bir gelenek olarak da her kapıyı çalarak bulgur isterler, kiminden de yağ, salça derken birisi de en büyüğünden tencere getirir ve yakılan ateşte; eğer biliyorsa bu çocuk bilmiyorsa da çocu-

“

We no longer play with the games in the quarters, but with the games in the houses, or the school is tightened between the classroom dilemmas. Although children are being considered in projects that have been implemented recently, we still can not reach the level of freedom and self-reliance we have. Already urban transformations are no longer provide the street culture, but turned into residence cultures. Although it seems to have a bad side, our children are growing in confidence in nice and useful environments. Of course in the modern world we have to modernize and keep up with the world. Because, development is not being only with the tools and equipment used at the same time with the brains.

”

ğün annesi ya da bir büyük tarafından bulgur pilavı pişirilirdi. Genelde bu adet kırkikinci yaşlarının başladığı zamanlarda yapılırdı adına da bulgurluk denilirdi. Sonra da mahalledeki tüm çocuklar toplanır herkes evinden getirdiği kaşık ile tencerenin pilavı yemeye çalışırdı. Bulgurluk hem mahalledeki çocukların hem de buna katkı sağlayan ailelerin kaynaşmasına etkin eden en önemli ilkbahar etkinliğiydi. Hatırladığım en son bulgurluğu Şevketlerin Mevlüt abimiz organize etmiş, sonra da işdelerin altında 3-4 taşın arasına koyulan kocaman bir tencerede pilavı pişirmişti. Pilav biraz sulu olduğu için döke saça mahalledeki tüm çocuklar büyük bir iştah ile tencereye kaşık sallamıştık.

Evimiz mahallenin meydanına, 4 sokağın birleştiği yere, yaklaşık 150 metre uzaklıktaydı. Sokağımızın bir kenarından küçük bir çay sadece kışın ve ilkbaharda akar, çayın kenarında da işde ağaçları hem yola hem de çaya gölgelik oluştururdu. İşte bu neden-

den dolayı da bazıları içdeli sokak da derlerdi. Oysa sokak resmîyette cadde olarak biliniyordu. Aslında sokağımızın hem çayın aktığı hem de akmadığı zamanlarında farklı ve güzel tarafları vardı. Çay akarken annelerimiz aman çaya çok yaklaşmayın diye bizi uyarır, suyun olmadığı zamanlarda da köprü altlarında bizi oyun oynarken bulurlardı. Bizim ev çayın karşı tarafında olduğu için ancak köprüden geçerek eve girebilirdik. Zaten sokaktaki tek beton köprü de bizim evin önündeki köprüydü, diğerleri iki kocaman ağacın oluşturduğu kiriş aralarına çakılan dal parçaları ve onların üzerine konulan çalılardan yapılan köprülerdi. Dolayısıyla bu köprüler tehlikeli bir o kadar da kullanışlı geçiş güzergâhlarıydı. Çayın oluşturduğu kıvrıma göre doğal olarak oluşan sokak geceleri kapkaranlık, ıssız ve kimsesiz iken, gündüz vakitlerinde özellikle bizim evin önündeki köprü üzerinde oynayan çocuklarla çığlık çığığa canlanırdı. Elbette beton köprünün 2x2 metrelik küçücük

alanında tüm çocuk oyunları oynanır, zaman zaman da bilyalı tabir edilen kendi yapımız 3 tekerlekli ağaçtan yapılan binekle turlardık. Bazen çember bazen de topaç çevirirdik. Zaten sokaktaki tek beton bu köprünün üzeri olduğu için bize burası temiz ve çamursuz gelir, oyunlarımızı burada oynardık.

Mahalle kültürü

Ancak bazı zamanlar vardı ki hiç unutulmayacak, o da mahalle maçlarıydı. Genelde bahçeler arasında bulunan küçük alanlarda plastik toplarla oynadığımız futbol, mahalledeki tüm çocukları bir araya getirirdi. Topun sa-

hibinin seçtiği hem iyi oynayan hem de iri yarı olan kişiler tercih edilir, diğerleri ise birisi çıksa da yerine girsem diye beklerdi. Plastik topun patlaması ise an meselesi idi. Zira bir çalıya ya da ağaç dalına isabet eden şut sonrasında patlar, patlak top ile maç devam ederdi. Zaten maçlarda süre değil, gol sayısı geçerli idi. Hemen her gün bir başka mahalleye mahalle maçı yapmak üzere giderdik. Genelde bu tür oyunların ve çocukların bir arada bulunduğu zamanların okul dışında veya tatil denek gelen günlerde olduğu bilinirdi. Okula mahalleden çocuklarla birlikte gider, birlikte gelirdik. Hafta okula giderken ve gelirken de oyun oynamayı ihmal etmezdik. Genelde oyunlarımız hareketli ve sürekli ileri giden türler olurdu. Mesela bilya oynardık ve bu bilyayı belirli bir yerde değil, sürekli ileri gidecek şekilde yapardık. Eminim 50'li yaşlarda olan birçok kimse benim geçtiğim mahalle ve sokak kültürünün içinden geçmiştir. Şimdi ne mi oldu? Sokaklar bile dükkânlarla, alışveriş tezgâhlarıyla

doldu. Caddeler ise araçlardan geçilmez hale geldi. Sokak kültürünün yerini ev kültürü, evde de sanal oyunlar, sanal arkadaşlar doldurdu. Hemen her şeyde doğallık kayboldu, her yer suni şeylerle kaplandı. Çiçeklerimiz suni, çimlerimiz yapay oldu. Durum bu şekilde dönünce insanımız birbiri ile daha az konuşur hale geldi. Artık sokağımızdaki kimseleri bilmeyi değil, nerede ise yaşadığımız apartmandaki komşularımızı da bilemez hale geldik. Çocuklar, sahi onlar ne oldu, unutuldu gitti. Artık çocukları mahalledeki oyunlar değil, evlerdeki oyunlarla meşgul eder, ya da okul, der-shane ikilemi arasına sıkıştırır olduk. Her ne kadar son zamanlarda uygulanan projelerde çocuklar da düşünülüyor ise de yine de bizim aldığımız özgürlüğü ve kendine güveni alabilir düzeye erişemedik. Zaten kentsel dönüşümle artık sokaklar değil, bizim siteler kültürüne dönüştürüldük. Bunun kötü yanları varmış gibi görünse de güzel ve kullanışlı ortamlarda çocuklarımız güven içinde büyümeye başladılar. Elbette moder-

leşen dünyada bizim de modernleşmeye ve dünyaya ayak uydurmaya mecburiyetimiz var. Zira kalkınma, gelişme sadece kullanılan araç-gereçler ile değil aynı zamanda beyinlerle de olmakta. Günümüz dünyasının ileri, modern sokaklarının bekçileri kameralar, güvenlik mensupları olmakta. Annelerimiz bizi aman çocuğum çaya çok yaklaşma diye uyardı, gerek duymamakta, zira çaylarımız artık şehrimizin sokaklarından açıktan akıyor. Beton ve suni dünyanın bir parçası olarak robotlaşan akıllı, sürekli ışık saçan binalarımız var. Çocuklarımız okuldan kalan zamanlarında ya da tatil günlerinde eğer alışveriş merkezlerinin ışıklı ortamlarından kurtulabilirlerse kır-lara, ailece pikniğe gidebiliyor; güneşi hissediyorlar, açık havayı soluyorlar ve yeşili görüyorlar. Modern şehirleri yöneten idarecilerin tüm bunları göz önüne alarak parkları, açık alanları ve dahası doğayı çocuklarımıza sevdirmesi gerekiyor. Bunun için sadece hissetmek yeterlidir diye düşünüyorum...

Bitkilerin Büyük Dünyası

Dış Mekan Bitkileri * İç Mekan Bitkileri * Toprak Karışımları

Saksılar * Rulo Çim * Sulama Aparatları * Bahçe Aletleri

Tohumlar * Gübreler * Zirai İlaçlar

Büyük Çamlıca
Fidanlığı

50
Yıldır
Yıllık
tercihiniz
tecrübemiz

BÜYÜK ÇAMLICA FİDANCILIK SERACILIK İNŞAAT SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ.
Kısıklı Mh. Alemdağ Caddesi No:73/1 Üsküdar - İSTANBUL
Merkez: 0216 328 31 22 - 412 35 70 Web: www.bcf.com.tr
Alemdağ Şubesi : 0216 304 62 19 Yalova Şubesi: Tel: 0226 465 70 76

Yaşamın en güzel rengine,

tasarım yeteneğimiz ve profesyonel bakımımızla yaklaşp, daha yaşanabilir alanlar oluştururken müşterilerimizin gülen yüzlerini görmeyi hedefliyoruz.

REFERANSLARIMIZ
SINPAŞ * SINPAŞ GYO * EMAAR TÜRKİYE
MAKYOL * SURYAPI * ORTADOĞU GRUP

REFERANSLARIMIZ
LE MERIDIEN OTEL * L'İST İSTİNYE SUITES
NEF 03 * NEF 12 * RESİM İSTANBUL * AXIS AVM

PROJELENDİRME - BİTKİSEL PEYZAJ UYGULAMALARI

ALT YAPI HİZMETLERİ - BİYOLOJİK SİSTEMLER

SERT PEYZAJ UYGULAMALARI - AHŞAP UYGULAMALARI - HAVUZLAR - PERİYODİK BAKIM - DANIŞMANLIK

BÜYÜK ÇAMLICA PEYZAJ TARIM İNŞAAT SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ

Kısıklı Mahallesi Alemdağ Caddesi No: 73/2 Üsküdar - İSTANBUL Tel: 0216 443 24 44 - 316 58 50 Fax: 0216 316 22 95
www.bcp.com.tr

“

Tarla başı implementation project has been transformed from urban transformation to urban repel project. Contrary to the nature of the transformation, it is often wrong to apply one and the same solutions to the different problems of the cities. This will be an urban space that will be exposed to extinction in search of urban identity. What is important here is the necessity of preserving and healing historical, cultural, natural, social building and having an understanding that can benefit all segments of the society.

”

Arafta bir kentsel değişim dinamiği: BEYOĞLU - TARLABAŞI ÖRNEĞİ

Her canlı organizma zamanla yaşlanır, yıpranır ve yenilenmeye ihtiyaç duyar... Hele ki bu canlı organizma, tarihi yaşam mekanları ise... Yenileme sürecinde kimlik bunalımını önlemek, mekanın yaşam kalitesini arttıracaktır

Yrd. Doç. Dr.
Nilüfer AKTAŞ
İstanbul Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr.
Sanem ÇINAR
İstanbul Üniversitesi

Kentsel Alanlarda Değişim ve Dönüşüm

Kentsel alanlar oldukça karmaşık ve dinamik sistemlerdir. Bu alanlar, fiziksel, toplumsal, çevresel, ekonomik, siyasal ve ideolojik faktörlerin etkisinde değişim ve dönüşüme uğramıştır. Kentsel mekandaki değişim ve dönüşümler, kimi zaman mekan ve yaşam kalitesini arttırıcı yönde olurken; kimi zaman ise, mekanın ekonomik, toplumsal, çevresel ve fiziksel çökme ve bozulması olarak kendini gösterir (Çardak, 2011).

Literatürler, kentsel değişimin birbiri ile yarışan tanımlamaları ile doludur. Bunun nedeni, sürecin hedefleri, kapsamının zamanla ve ülkeler arasında değişen politik, ekonomik ve sosyal koşullar altında, farklılaşmış olmasıdır. Bu nedenle de kentsel değişim devingen bir kavramdır. Avrupa ve Amerika'da geliştirilen pek çok müdahale biçiminden farklı olarak Türkiye'de kentsel dönüşüm deyince akıllara geceköndü

bölgelerinin dönüşümü gelmektedir. Kentsel dönüşümün doğasına aykırı olarak, kentlerin farklı problemlerine karşı genellikle tek ve aynı çözümler uygulanmaktadır (Şahin, 2009). Kentsel dönüşüm olgusu gelişmiş ülkelerde sanayi sonrası gelişme aşamasının sorunlarını ve sosyoekonomik ve mekansal çöküntüleri aşmaya yönelik bir yeniden yapılandırma yaklaşımı olarak ortaya çıkarken, gelişmekte olan ülkelerde, göçle oluşan yasadışı konut alanlarının dönüştürülmesi, deprem vb. gibi doğal afetler sonucu zarar gören kentsel alanların yeniden inşası, alt gelir gruplarına ait konut alanlarının sağlıklılaştırılması ve son yıllarda tarihi nitelikli kent merkezlerinin yeniden işlevlendirilerek korunması ve canlandırılması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kentsel dönüşüm projeleri gerçekleştirilirken çeşitli yöntemler uygulanmaktadır. Bunlar; Kentsel Koruma (Urban Conservation), Kentsel İyileştirme-Rehabilitasyon (Urban Rehabilitation) korumacı yöntemler olarak,

Kentsel Yenileme (Urban Renewal), Kentsel Yenileşme (Urban Renaissance), Kentsel Yeniden Canlanma-Canlandırma (Urban Revitalization), Kentsel Yeniden Geliştirme (Urban Redevelopment), Kentsel Yeniden Oluşum (Urban Regeneration), Soylulaştırma (Gentrification) müdahaleci yöntemler şeklinde sıralanabilir. Bu yöntemlerin hepsinin temelinde kentsel dönüşüm kavramı olsa da bir takım farklılıkları da içlerinde barındırmaktadırlar. Dönüşüm projeleri dünyadaki yeni politik oluşumlar ve büyük ölçekli ekonomik değişimler karşısında planlamanın farklı yaklaşımlar geliştirme süreçleri içinde ortaya çıkan uygulama araçları olarak görülmektedir. 1980'lerden sonra değişen birikim, yatırım ve üretim biçimleri

ve sanayisizleşme, kentlerde sosyal ve mekansal açıdan önemli değişimlere yol açmıştır. Bu yeni dünya düzeni içindeki planlamanın kavramsal yapısındaki değişimin yanı sıra operasyon alanları ve araçları da değişmek durumunda kalmıştır. Batıda planlamanın geçirdiği evrim ve yöntemleri Türkiye'ye kısmen yansımış olsa da planlama yaklaşımının niteliksel bir değişim geçirdiği söylenememektedir. Osmanlı'nın batılılaşma hareketlerinden itibaren kentlere imar adı altında müdahale edilmiş ve fiziksel mekanı biçimlendirmeye sınırlı bir yaklaşım geliştirilmiştir. Planlamanın batı ve Türkiye deneyimleri karşılaştırıldığında Türkiye'nin planlamanın kavramsal gelişimi konusunda çok geride kaldığı görülmektedir (Özden, 2006).

İstanbul'da değişim dinamiği: tarihi semtler

Türkiye'nin sosyal, kültürel ve ekonomik ve sürekli dinamik yapıda olan şehirlerinden İstanbul, 1950 yılı sonrası artan kentleşme faaliyetleri sonucunda ilgi odağı haline gelmiş ve sürekli göçlere maruz kalmıştır. TÜİK verilerine göre 1970 yılında 3 milyon nüfusu barındıran İstanbul, 2014 yılına gelindiğinde 11 milyondan 14 milyona ulaşmıştır. 1980 ve sonrasında onar yıllık dönemlerde kabaca İstanbul'un nüfusu üçer milyon artmıştır. (Çeker ve Belge, 2018). Özellikle 1950 yılından itibaren, en yüksek artış

seviyelerine 1960, (% 32,71 artış oranı) 1970 (% 31,62 artış oranı) ve 1975 (% 29,32 artış oranı) yıllarında yakalayarak İstanbul'un nüfusu katlanarak artmış ve bugün 15 milyonun üstünde bir nüfusa erişmiştir.

1950'lerden bugüne metropoliten kentlerde kentsel dönüşümün üç farklı döneme göre farklılaştığı gözlemlenmektedir. İlk dönem ekonomik büyüme politikasının yaygınlaştırıldığı ve sanayileşmenin yaşandığı 1950 ve 1980 yılları arası dönemdir. Ekonomik büyüme ve göç büyük kentlerin hızla büyümesine ve gecekondulaşmasına neden olmuştur. Bu dönemde en önemli

kentsel dönüşüm kent çeperindeki boş arazilerin gecekondulu mahallelerine dönüşmesi ve daha sonra bu mahallelerin sağlıklılaştırılması, apartmanlaşarak yeniden yapılandırılması veya temizlenerek farklı nüfus gruplarına yönelik

yenilenmesi şeklinde olmuştur (Ataöv ve Osmay, 2007). İstanbul'un büyük kentsel değişimi, Anadolu'dan İstanbul'a göç eden işçi nüfusun, erişilebilirlik bakımından merkezi iş alanlarına yakınlığı ve konut

fiyatları bakımından uygunluğu nedeniyle öncelikle Zeytinburnu, Şişli, Mecidiyeköy, Beşiktaş, Kasımpaşa, Eyüp, Fatih (Karagömrük, Çarşamba, Şehremeni), Ayvansaray, Galata, Cihangir, Tarlabası gibi tarihi semtlere yerleşmesiyle başlamıştır. İstanbul'un en gözde ve cazibe merkezleri olan ve bünyesinde tarihi ve kültürel değerleri barındıran bu bölgeler bir nevi göçmenlerin yaşadığı mekânlar haline gelmiştir. Tarihsel-Kültürel miras; geçmişle gelecek arasında bağ kuran, kimlik sorununu çözebilen, tarihi bilinci yaratan, kuşaklar arası iletişimi sağlayabilen;

sınırlı kaynak niteliği olan yerlerdir. Bu değerlerin yok olması, toplumlar arasındaki bağı, iletişimi ve dayanışmayı zayıflatmakta, giderek kimlik bunalımı ya da bir yere ait olmama duygusu gibi sorunlar ortaya çıkarmaktadır (Uslu ve Kiper, 2006). Yaşam mekânları, canlı bir organizmaya benzetilecek olursa, her canlı organizmanın zamanla yaşlandığı, yıprandığı ve yenilenmeye ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Tarihi semtlerde, sonrasında yaşanan ihmaller nedeniyle yıpranmış, çöküntü haline gelmiş ve kimlik bunalımı gibi sorunlara neden olmuştur.

Tarlabası ve soylulaştırma süreçleri

Duygusu çok, gölgesi az, geçip giden kısa muhtu bir zaman. Yakın geride Galatasaray ve Dolapdere arasında eskitilmiş garip yorgun bir mekan... Bozikis Y., 2010

İstanbul'un merkezi Beyoğlu'na yakınlığı, tarihi, kültürel yapısı itibari önemli bir kent parçası olan Tarlabası, 1950'lerden

beri önemli sosyal, ekonomik, kültürel ve mekânsal değişimler yaşamaktadır. Beyoğlu, İstanbul'un Avrupa yakasında, Tarihi Yarımada da karşısında yer alan tarihi bir ilçedir. İlçenin eski ismi olan Pera, Yunanca'da "karşı kıyı" anlamına kır manzarası anlamına gelmektedir, bu bölgeye ismin verilmesinin nedeni, Tarihi Yarımada da karşısında yer almasıdır (Sakızlıoğlu, 2007). Tarlabası, 1535'te Fransızlarla başlayan ülkelerarası elçilik bulundurma

uygulaması sonucunda Beyoğlu'na yerleşen sefaretlerde çalışan üst düzey yöneticilerin, Beyoğlu'nda yaşayan Levantenlerin ve gayrimüslimlerin işyeri ve konutlarında çalışanların konut alanı olarak kuruldu (Url 2). Tarlabası Caddesi üzerinde bulunan iki iş yeri dışında, bütün dükkânlar, evler, apartmanlar Ermeni ve Rumlara aittir ve semtte yabancılar ile azınlıklar oturmaktadır. Tarlabası, fiziksel yapılaşma olarak Pera'nın devamı niteli-

ğindedir; fakat yan yana olmalarına rağmen, tarihsel olarak her dönemde farklı toplumsal yapılara ev sahipliği yapmışlardır. Bu oluşumda topoğrafyanın büyük etkisi bulunmaktadır. Üst sınıflar, caddenin üst kısmındaki, Boğaz'a bakan ve güneş gören güney yamaçlara yerleşmiş; alt sınıflar ise güneş görmeyen kuzey yamaçlara yerleşmişlerdir. Tarlabası'na yerleşen aileler, Pera'daki elçiliklerde ve evlerde çalışan işçi sınıfından oluşmaktadırlar.

Tarlabası Caddesi her zaman, bu iki farklı toplumsal yapının mekânsal sınırı olmuştur (Çetin, 2008). 1870'li yıllara gelindiğinde Tarlabası Caddesi'nin iki yanı tamamen dolmaya başlamıştır. Tarlabası ve yakın çevresinin özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren çoğunlukla orta sınıf gayrimüslim ve Levantenlerin yerleştiği bir çevre olarak iki ve daha çok katlı kâgir konut ve apartmanlardan oluşan, oldukça sıkışık dokulu bir konut çevresi

olarak geliştiği görülmektedir. Tarlabası çevresinde çoğunlukla 19. yüzyılın ikinci yarısında, İstanbul'da orta sınıf gayrimüslim burjuvazisinin yaşam düzeyi ve kültürü için olduğu kadar, İstanbul'daki 19. yüzyıl geç Osmanlı kentsel modernleşmesinin de kent ölçeğinde en iyi belgelendiği örneklerden biri olarak kabul edilir (Anonim 1). Ermeni ve Rum vatandaşların daha çok tercih ettiği Tarlabası semti, Cumhuriyet'in kurulmasından sonra yaklaşık

semt sakinlerinin yerini buradaki kırık dökük evlere sığınanlar, işsizler, elden ayaktan düşmüş sinema oyuncular, Anadolu'dan göçüp, bu büyük şehirde dikiş tutturmaya çalışan çaresiz insanlar aldı (Ümit, 2016). Tarlabası, 1960'lara kadar Karadeniz ve Marmara bölgelerinden göç alırken, 1960'tan 1980'lere kadar Orta ve Doğu Anadolu'dan (Konya, Kayseri, Sivas, Erzincan) göç olarak alt gelir gruplarının yerleştiği ve bazılarının belli bir

1930'lu yıllarda Müslüman nüfusun ile bölgede kiraladıkları ya da satın aldıkları evlerde oturmaya başlamalarıyla tanışmıştır. Bu tanışmanın ardından 1940'larda Tarlabası Caddesi ve çevresinde Müslüman nüfusta artış olmuştur. Aslında esas artış, 1943'ten itibaren azınlıklara uygulanan Varlık Vergisi'nin getirilmesi ile birçok firma el değiştirmiş, Tarlabası üzerinde bulunan iş yerleri ticaret ile ilgilenen Müslümanlar tarafından satın alınması ile gerçekleşmiştir. 1940'lı yıllarda yürürlüğe giren Varlık Vergisi, ardından 1955 yılında yaşanan 6-7 Eylül olayları ile insanların çoğu Beyoğlu gibi, Tarlabası'nı da bırakıp gittiler. Böylece Tarlabası da kendi kişiliğini, dokusunu, kendi güzelliğini yitirmeye başladı. Konutlar boş kaldı, sokaklar eskidi, semtte yaşayan insanların sosyolojik profili değişti; bir zamanlar hepsi meslek erbabı olan

süre burada kalarak daha sonra başka bölgelere geçtiği bir geçiş bölgesi haline gelmiştir. Çöküntü alanlarıyla önemli benzerlikler gösteren bu yerleşme düzeni içinde Anadolu'dan göçle gelen dar gelirli, işsizler vb. Tarlabası'nın bir kısmı terk edilmiş düşük standartlı konutlarına yerleşmeye başlarken, yörenin çoğunlukla gayrimüslim olan eski sakinleri de artan bir hızla çevreyi terk etmeye başlamışlardır (Anonim 1, 2008). Bakımsız kalan çevre ve genel bir fiziksel yıpranma ile birlikte bölgede yaşamaya başlayan, daha çok Beyoğlu'nun eğlence sektöründe istihdam edilen dar gelirli kişiler ile illegal yollarla geçinen işgalcilerle birlikte Tarlabası çevresi tam bir çöküntü alanına dönüşmüştür (Küçük, 2010). 1960 döneminde tüm ülkeyi saran göç dalgası, büyükşehirlerde kendini 2 farklı şekilde gösterdi. Bunlardan biri

hazine arazilerine izinsizce gecekonduların yapılması, bir diğeri ise kent merkezlerindeki tarihi konut alanlarının izinsiz kullanımıydı. Tarlabası, İstanbul içinde, bundan en büyük payı alan yerleşmelerden biri oldu.

1970'li yıllar Beyoğlu için hem mekânsal hem de toplumsal bir köhneleşme ve çöküş dönemidir. Beyoğlu genelinde terk edilen binaların sayıca çok olması ve mülkiyet sorunları nedeniyle bir zamanlar kentin modern yüzünü temsil eden bu binalar yasadışı işlevlerin adresi olmuş ya da bakımsızlığa terk edilmişlerdir. Beyoğlu'nun yaşadığı düşüşün izlerine kuşkusuz Tarlabası'nda da rastlanmaktadır. Tarihi miras alanlarının hiçbir bakım yapılmadan yoğun ve yanlış müdahalelerle kullanılması; konut işlevinin yerini imalat ve depolama alanlarının alması ve bölgenin giderek daha yoksul kesimlere ev sahipliği yapması bu düşüşün en somut göstergeleridir (Kasimoğlu, 2010).

80 sonrası neoliberal politikalar ve tarlabası'na etkileri

1980'li yıllarda başlayan neoliberal politikaları ile sermayenin kentlere yönelen ilgisi yeni bir kentsel gelişme sürecinin de önünü açmıştır. Neoliberal projenin önemli bir boyutunu üretimin mekânsal örgütlenmesindeki dönüşü oluşturmuştur (Aydın, 2014). Bugün yaşanan süreçte Tarlabası'nın kaderini belirleyen en büyük imar çalışmaları dönemin belediye başkanı olan Bedrettin Dalan döneminde gerçekleştirilmiştir. 1980'li yılların ikinci yarısında yapılan Tarlabası Bulvarı, bölgenin sosyal ve mekânsal olarak değişiminde önemli rol oynamıştır. Önceleri küçük bir cadde olan Tarlabası Caddesi'ndeki 350 tarihi nitelikli yapıyı yıkarak

şu andaki Tarlabası Bulvarı'nı açması, bölgenin Taksim'den tamamen koparak içine kapalı bir alan haline gelmesine neden olmuştur (Ekinci, 1994). Tarlabası Caddesi'nin genişletilmesi, Tarlabası ve İstiklal bölgeleri arasındaki farklılaşmayı derinleştirmiştir. Sosyal yapıda bozulmalar artmış ve adi suçlar, uyuşturucu satıcılığı, fuhuş gibi sorunlarıyla adından bahsedilir olmuştur. Artık toplum dışına düşmüşlerin; Romanlar, travestiler, başka yerde barınamayan hayat kadınları, şehre yeni gelenler, bekar odalarında yaşayan genç erkekler, uluslararası göçmenler - çoğunlukla Türkiye'de kalıcı sığınma ümit eden Iraklılarla, Batı Afrikalılar ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan çatışmalar nedeniyle gelen Kürt göçmenlerin yaşam alanı haline gelmiştir (Aslan, 2008). İstanbul'un coğrafi merkezinde yer alan Tarihi Yarımada Beyoğlu, Nişantaşı ve Boğaz ekseninde büyük sermayenin desteğini alan kentsel yenileme ve soy-

lulaştırma süreçlerinin sanat, tasarım, turizm ve eğlence sektörleri çerçevesinde geliştiği görülmektedir (Çeker ve Belge, 2018). Galata ve Cihangir'de ya-

şanan soylulaştırma süreçleri, bu bölgelerdeki sanat işletmelerinin gelişimi ile paralellik göstermektedir. Önceleri ağırlıklı olarak düşük gelir sahibi, göç-

men ailelerin ikamet etmekte olduğu bu mahallelerdeki dönüşüm süreçleri, önce sanatçıların bir takım çağdaş sanat galerilerinin bu bölgelere yerleşmeleri ile başlamıştır. Bugün ise bu bölgeler büyük kurumların ilgi odağı haline gelmiştir. Türkiye'nin en büyük holdingleri bu bölgelere gidip, ilgi göstererek ciddi gayrimenkul yatırımları yapmakta; belediye de bu bölgelerdeki yenileme projelerini teşvik etmektedir. Neoliberal soylulaştırma süreçlerinin bir özelliği de süratle dönüştürülen bölgelerden çevreye doğru yayılmalarıdır. Cihangir yakınlarındaki Tarlabası bölgesinin dönüştürülmesi projesi, böyle bir yayılma eğiliminin sonucudur (Özkan, 2011).

Tarlabası yenileme projesi

Proje, Tarlabası'nda bulunan 9 yapı adasında, 20 bin metrekarelik alandaki 210'u tescilli 278 binanın, bu binaların arasındaki sokakların ve tüm altyapının yenilenmesini kapsamaktadır. Tarlabası Kentsel Dönüşüm Alanı 28 Mart 2006'da yürürlüğe giren Bakanlık Kurulu kararıyla; kentsel yenileme alanı olarak ilan edilmiştir. 2007 yılında ise projenin ihalesi yapılmıştır. Fakat ihale 2007 yılında yapılmasına rağmen mülk sahipleri ve Beyoğlu Belediyesi arasındaki görüşmeler 2009 yılına kadar sürmüştür. Projenin amacı; Tarlabası insanların rahat rahat dolaşabileceği bir alan olmaktan çıkıp birçok suçların işlendiği hatta merkezi olduğu gerekçeyle belirlenen bölgenin dönüşümüdür. Tarlabası Yenileme Projesi, mekânsal yenilemenin yanı sıra toplumsal ve ekonomik gelişmeyi hedefleyen ve yalnızca fiziksel değil tüm paydaşları kucaklayan topyekûn sosyo-ekonomik bir iyileştirme öngörülen bir proje olarak açıklanmıştır (Url 4). Ancak proje, yerel halk ve çeşitli sivil toplum örgütleri tarafından davalara konu olmuştur.

Sonuç

Kentlerin sağlıklı gelişmesi, kentleşme, kentlilik bilinci, yaşanabilir kentler, kent güvenliği, kentsel afet yönetimi, kentsel yenilenme gibi hepimizi ve dahası gelecek nesilleri doğrudan etkileyen

konuların gündeme gelmesi, elbette memnuniyet vericidir. Kentsel dönüşüm yasası ve süreci, topyekün bir "kentsel rönesans"ı başarmak için bizlere iyi bir fırsat sunmaktadır (Es, 2012). Ancak dönüşümün doğru, sürdürülebilir ve herkes için olduğu düşünülmüşse yerinde bir karar olarak görülebilir. Dönüşüm ve değişim belirli bir çevreye hitap ettiği toplumdun geri kalanını olanaklardan mahrum bıraktığı ve zor koşullara düşüreceği yadsınamaz. Tarlabaşı Yenileme Projesi de birçok soru işaretleriyle başlamıştır. Bu proje gerçekten bir çöküntü bölgesinin fiziksel anlamda yenilemesi midir, bir soyulaştırma projesi midir yoksa bir rant hikayesi midir bu soruya gerçekten net bir cevap vermek oldukça zordur. Proje ile Tarlabaşı'nın arındırılması düşünülen suç teşkil eden olaylar ve suçluların Dolapdere, Aksaray, Laleli civarlarına taşınmış olmaları ile gelecekte yeni çöküntü bölgelerinin oluşacağı kuvvetle muhtemeldir. Ayrıca projenin gerçekleştirilmesi amacıyla yapılan yıkımlarla ciddi boyutlarda mimari tahribatın yapıldığı çok açıktır. Tarlabaşı'nda bölgenin tarihsel dokusuyla ters düşen uygulama çalışmaları alanın sadece sosyal veya ekonomik yapısını değil, fiziksel yapısını da değiştirmekte ve kendi yaşamına yabancılaşacak bir hal almaktadır. İstanbul'un diğer semtlerinde de durum farksız değildir. Mahalle kültürleri, sosyal doku yok olmaktadır. Araziler-binalar değerinin çok altında bedellerle

inşaat tekellerine hediye edilmiştir. Oysaki yerinde dönüşüm yapılabilir, yıllar içerisinde üreten insanlar dönüşümün olanaklarından da yararlandırılabilir. Ayrıca, Tarlabaşı yenileme projesi, yerel halkın bir hukuk mücadelesine de dönüşmüş ve birçok davalar açılmıştır. Ve bugün baktığımızda proje T.C. 3. İdare Mahkemesi tarafından 16.10.2017 tarihinde iptal edilmiş durumdadır. Süreç nasıl devam edecek bilinmiyor ama yerlerinden edilen halk, yok edilen mimari değerler ve elit (ancak kimliksiz) bir fiziksel çevre beklentisi günümüzün gerçekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarlabaşı uygulama projesi, kentsel dönüşümden çok kentsel ifilemeye dönüşmüştür. Dönüşümün doğasına aykırı olarak, kentlerin farklı sorunlarına karşı genellikle tek ve aynı çözümler uygulanması yanlış. Bu durum kentsel kimlik arayışında yok olmaya maruz arafta bir kentsel mekan olacaktır. Burada önemli olan tarihi, kültürel, doğal, sosyal yapıyı koruyucu ve iyileştirici ve toplumun tüm kesimlerine fayda sağlayabilecek bir anlayışa sahip olması gerekliliğidir. Sonuç olarak kentsel dönüşüm çalışmalarına neden olan sorunlar, fiziksel mekânın dönüşümüne indirgenmemeli, ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlar da dikkate alınarak mekanlar tasarlanmalıdır. Doğru yönlendirmelerin yapılması disiplinler arası çalışma gerektirirken, esas amacın yaşam kalitesini arttırmak olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Anonim 1, 2008. İBB, Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanı 1/5000 Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Raporu, İstanbul.
- Aslan, A.S., 2008. Kentsel Dönüşüm Projelerinde Mesruiyet Sorunlarının Tarlabaşı Yenileme Projesi Üzerinden Değerlendirilmesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın Göker, M. 2014. Tarlabaşı Bölgesinin Kamusal Mekan Açısından Değerlendirilmesi: Tarlabaşı Yenileme Projesi Öncesi ve Sonrası. Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Sorunları Programı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bozoklu, Y. 2010. Tarlabaşı şilri. Yunanistan. <http://yt.antoloji.com/tarlabaşı-4-silri/>
- Çardak, F. 2011. Kentsel Dönüşüm Bağlamında Toki Konutlarının İncelenmesi: Yüreğir Sinanpaşa Kentsel Dönüşüm Projesi ve Aksantay Toki Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Çeker, A.ve Belge, R. 2018. İstanbul'da kentsel dönüşüm kapsamında gerçekleşen bir olgu: Soyulaştırma Türk Coğrafya Dergisi 65 (2015) 77-8.
- Çetin, D. 2008. Toplum ve Mekan İlişkisinin Kent Dinamikleri İçinde İncelenmesi ve Tarlabaşı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ekinci, O. 1994. İstanbul'u Sarsan On Yıl, Anahtar Kitaplar, İstanbul.
- Es, M. 2012. Kentsel Dönüşüm. Büyüteç Dergisi: Yalova Üniversitesi İİBF Ankara Sanayi Odası Yayın Organı. Temmuz / Ağustos.
- Kasimoğlu, U. 2010. Kentsel Yenileme Uygulamalarının Çeşitli Boyutları İle İrdelemesi ve Tarlabaşı Kentsel Yenileme Projesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Küçük, A. A., 2010. Küreselleşme ve Tarihi Alanlarda Dönüşüm: İstanbul - Tarlabaşı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özden, P. P., 2006. Türkiye'de Kentsel Dönüşümün Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler. İÜ. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No: 35, s.215-233.
- Sakızlıoğlu N. B., 2007. Tarlabaşı Kentsel Yenileme Politikalarının etkileri: Durum-İstanbul Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, E. 2010. Kentsel Projelerde Çevresel Değerlendirme Araçları ve Maltepe Dragos Projesinde Leed Değerlendirmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin N., 2009. Dönüşümün Tarihi (<http://www.dijimecmua.com/bursa-defteri/93/index/56463-kentsel-donusum-necatisahin-kentsel-donusumun-tarihi>, 2009).
- Uslu, A. ve Kiper T., 2006. Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi 3 (3), Tekirdağ.
- Ümit, A., 2016. Beyoğlu Rapsodisi Everest Yayınları, Roman Dizisi. İstanbul.
- Yörükan, A., Yörükan, T., 2005. İnsanca Yaşamak İçin Şehir ve Konut Le Corbusier'in Katkılarıyla, 1. Baskı -Ankara.

- URL 1 <https://www.neredekal.com/tarlabaşı-harita/>
- URL 2 <https://www.emlaktasondakika.com/haber/konut-projeleri/tarlabaşı-360-projesi-satisa-cik-ti/96721>
- URL 3 <http://www.harvarddesignmagazine.org/issues/57/the-haunting-presence-of-urban-vampires>
- URL 4 <https://www.balkanicaucasoo.org/eng/layout/set/print/Media/Galleries/Istanbul-historical-neighborhoods#@gid=1&pid=21>
- URL 5 [http://www.beyoglubuyukdonusum.com/tarlabaşı-detay/Haritalar/56/190/0#prettyPhoto\[-BuyukDonusum\]/1/](http://www.beyoglubuyukdonusum.com/tarlabaşı-detay/Haritalar/56/190/0#prettyPhoto[-BuyukDonusum]/1/)
- URL 6 <https://140journos.com/tarlabasindan-kart-postallar-soylesi-192950ce028c>
- URL 7 http://www.wikiwand.com/tr/Tarlabaşı-C5%9F%C4%B1,_Beyo%C4%9Flu
- URL 8 <https://onedio.com/haber/danistay-in-tarlabaşı-na-dur-karari-kentsel-donusme-kriter-ge-tirdi-536956>
- URL 9 [http://www.beyoglubuyukdonusum.com/tarlabaşı-detay/Haritalar/56/190/0#prettyPhoto\[-BuyukDonusum\]/3/](http://www.beyoglubuyukdonusum.com/tarlabaşı-detay/Haritalar/56/190/0#prettyPhoto[-BuyukDonusum]/3/)

Merkez Fidanlık: Tavşanlı Beldesi Fatih Mah. Cumhuriyet Cad. No:10 Altınova / YALOVA
Tel: +90 226 465 70 45
Gsm: +90 530 061 50 51

Üretim Fidanlık: Güneyköy - Yalova

Üretim Fidanlık: Demircili Mah. İzmir - Ödemiş Karayolu üzeri 3. km Ödemiş / İzmir

info@serapark.com.tr
www.serapark.com.tr

“

Historical environmental problems are also “local and common” problems. In this case, it can be said that the problem of the protection of the historical environment is primarily the problem of the local government. Firstly, municipalities are responsible for regulating of urban life. Municipal legislation has provided important opportunities for municipalities to regulate urban living environments.

”

Angora'nın merkezi HACIDOĞAN MAHALLESİ

**Prof. Dr.
Mehmet TUNÇER**

Çankaya Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Angora ve Hacidoğan Mahallesi Tarihi Gelişim Süreci
14. ve 15. yüzyıllara ait bilinenler genel olarak bu dönemlere tarihlenen günümüze ulaşabilmiş bazı cami ve önemli yapılarla sınırlıdır. Hacidoğan Mahallesi'nde Hacidoğan Mescidi bu yüzyıllara aittir. Daha sonraki dönemlere ait cami ve anıtsal yapılar ise; Hallaç Mahmud Camii (17. yy başları), Hasan Paşa Hanı (Şulu Han) (1511), Eski Hamam (Öğle Hamamı), Tahtakale Hanı vd. Her caminin bir mahalle çekirdeğini oluşturduğu düşünülürse, Kaleiçi ile birlikte şehirde yaklaşık 30 mahallenin bulunduğu ve 15. yüzyılda Angora şehir nüfusunun yaklaşık 5.000-6.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Ankara'da 16. yüzyılda bulunan 85 mahalleden büyük bir kısmı, Bedesten ve Atpazarı'nın merkezini oluşturduğu “Yukarı Yüz” ile Tahtakale ve Karaoğlan Çarşıları'nın etrafında bulunuyordu.

Prof. Dr. Özer Ergenç, 16. yüzyıl sonlarına ait Şer'îye Sicilleri'nde Ankara'da 43 adet esnaf türü saptamıştır.

Bu esnafdardan Angora Sof'una dayalı üretimler:

- Sof yıkayıcıları ve boyacıları,
 - Sof dokuyucuları,
 - Sof perdahçıları (cendreciler)
- İnşaat sektörüne dayalı üretimler ise;
- Demirciler,
 - Külahçılar,
 - Bennalar

Prof. Özer Ergenç'in 1607 yılına ait Avarız Hane sayılarına dayalı olarak yaptığı tahmine göre Angora, Anadolu'nun en büyük şehirleri arasındadır. Anadolu'da 1603-1607 yılları arasında ortaya çıkan Celali isyanları, şehrin Kale dışında kalan Karaoğlan, Samanpazarı, Karacabey hamamı çevresindeki mahalle ve çarşılar tahrip edilmiştir. 1607-1608 tarihlerinde şehir halkının örgütlenmesi ile saldırılara karşı bir sur duvarı inşa edilmiştir.

16. YÜZYILDA ANKARA MAHALLELERİ

MAHALLELER

1- AHİ HACI MURAD	44- KURD
2- TULİ	45- BEHÜL
3- HALİFE BAYEZİD	46- MİHRİYÂR
4- LEBLEBİCİ	47- MAKRAMAÇI
5- HELVAYI	48- HENDEK
6- MÜRÜRİ	49- KÂFİR KOYU
7- YAKUB HARRAT	50- KEYYÂLİN
8- HACI HALİL	51- HACI MANSUR
9- KUREYŞ	52- AHİ TURA
10- HOCA PAŞA	53- YALTÂRİN
11- ALİ BEY	54- EŞENHOR
12- HALLAC MAHMUD	55- KOYLUN PAZARI
13- ÜRGÜB	56- DELLÂL KARACA
14- BURYAÇI	57- CELÂL KATTANIN
15- SABUNİ	58- HACI ARAÇ
16- KATTANIN	59- YUSUF HABBÂZ
17- RÜSTEM NAAL	60- ERZURUM
18- DEBBAGİN	61- ERZURUM
19- ÇAKIRLAR	62- MEVDUD
20- YAKUB NA'AL	63- HACI ESHÂB
21- TİFLİSİ	64- PAPANI
22- HACI İVAZ HADDAD	65- SARÂÇ SINAN
23- BELKİS	66- HÂCENDİ
24- ŞEMSÜDDİN	67- İBN GÖKÇE
25- HAN KAH	68- BAKLACI
26- ALİ YAKUB	69- ÖKSÜZCE
27- BOSTANI	70- KIZILBEY
28- İGNECİ	71- GUNĞI
29- TEKE AHMED	72- İMÂRET
30- HACI MUSA	73- HACI SEYDİ
31- ÇEŞME	74- HACI TEPEŞİ
32- SİREKLİ	75- HÂTUN
33- EMRE GÖLÜ	76- MUKADDEM
34- BADEMLÜ	77- KONURCA
35- MOLLA BÜYÜK	(APARDİLER)
36- KAYABAŞI	78- KÂZUR ALI
37- BÖREKÇİLER	79- KİÇÜLÜ
	80- İMAM YUSUF
	81- YENİCE
	82- BOYACI ALI
	83- HACI DOĞAN
	84- KOÇHİSAR
	85- YENİŞEHİR

- 41- KEBKEBİR-İ ZİMİMİ
42- KEBKEBİR-İ MÜSLİMİN
43- DİBLEK

Şekil 1. 16 ve 17. Yüzyıllarda Ankara Mahalleleri Kaynak: Mehmet Tunçer Arşivi

17. yüzyılın başlarından itibaren, Celali saldırılarına karşı şehri savunmak amacıyla, şehir sakinlerinin de katılımıyla inşa edilmiş bir “Üçüncü Sur”un varlığı, gravürlerden, bu dönem Şer'îye Sicilleri incelendiğinde ve seyyahların anlattıkları sonucunda kesin olarak bilinmektedir.

18. yüzyılın başında Ankara, tiftik geçişinin tüyünden yapılan “sof” adlı bir kumaş ve şal üretimi sayesinde önemli bir üretim merkeziydi. Zengin Avrupa bu kumaşları çok beğeniyordu. İpliğin büyük kısmı Beypazarı'nda üretiliyordu. Ankara'nın ticaret burjuvazisini oluşturan Ermeni tüccarlar yılda 3.000 balya (60 ton) tiftik ipliği dışsatımı yapmaktaydılar. 1827 yılında Ankara'da 546 adet sal dokumacısı (Şalcıyan), 9 adet tiftik satıcısı (Tiftikciyan) ve 139 adet kumaş satıcısı vardı. Bu tarihlerde, Ermeniler, önceleri İngiliz şirketlerine aracılık ve acentelik görevini yapmaktayken, zaman içinde kendi ticaret evlerini kurup,

bir koloni halinde yerleşerek yeni ticaret burjuvazisini oluşturdular. Bu döneme ait bazı Şer'îye Sicillerindeki kayıtlarda Hacidoğan Mahallesi ve çevresindeki ticaretin gelişimi ve niteliği hakkında bilgiler bulunmaktadır.

2 Rebiülevvel 1207 (18 Ekim 1792) tarihli Ankara Şer'îye Sicili'ne göre (Defter No: 184,

Belge No: 67); Sulu Han'ın batısında bir “Attar Çarşısı” bulunduğu, ayrıca kalaycılar da buralarda yerleştiği belirtilmektedir. Attar Çarşılarında, güzel kokulu bitki ve eczalar, iğne, iplik, düğme, boya, boncuk gibi günümüzde tuhafiyeci ve eczanelerin sattıkları mallar satılmaktaydı. 8 Rebiülevvel 1208 (14 Ekim 1793) tarihli bir

Şekil 2. Joseph Pitton de Tournefort 1711 Tarihli Ankara Gravürü Kaynak: Mehmet Tunçer Arşivi

başka kayıta ise, Ankaravi Külliyesinden olan Sulu Han'da, İzmir İpliği ve kahve satıldığı anlaşılmaktadır (Ankara Şer'iyeye Sicili, Defter No: 184, Belge No: 227). Han içerisinde aynı zamanda atfırlık da yapılmaktadır (Ankara Şer'iyeye Sicili, 27 Zilkade 1217 (18 Şubat 1803), Defter No: 198, Belge No: 194).

Taht'el Kal'a Hanı'nın yaptırılışı ile ilgili bir sicilde, Hanın Toygar-Zade Mehmed Efendi tarafından 1232 Hicri (1816) tarihinde yaptırıldığı kayıtlıdır (Ankara Şer'iyeye Sicili, Defter No: 217, Belge No: 41).

Hacıdoğan Mahallesi'nin konumu, ulaşım bağlantıları

Ankara Kalesi (Hisar): 980 metre yükseltiden bugünkü Demiryolu İstasyonuna (Gar'a) doğru giderek alçalan eğimli bir alan üzerinde yer almıştır. Şehrin görünümüne "Hisar" egemendir ve Hisar dışında şehir iki bölümden oluşmuştur. Bu dönemde, Kale ve şehrin en eski kesimleri olan Bedesten, Hanlar Bölgesi ve Uzun Çarşısı'nın bir kısmı "Yukarı Yüz", bugünkü Anafartalar Caddesi'nin altında kalan ve Hacıbayram Camii'nden Karacabey Külliyesine kadar uzanan kısım ise "Aşağı Yüz" olarak isimlendirilmiştir.

Coğrafi konum bakımından Ankara doğu ve batı arasında büyük bir ticaret merkezi idi. Yakın doğunun ve şark ülkelerinin yanı sıra Suriye, Erzurum, İran havalisinde Trakya ve Bizans sahillerine giden ticaret yolları üzerinde transit merkezi oluşu nedeni ile önemli bir konuma sahipti. Ankara'ya ticaret kervanları ve yolcuları ancak giriş kapılarından girebilirdi. Gene aynı kayıtlar yardımıyla şehri kuşatan bu surun üç ana kapısı olduğu bilinmektedir. Bu girişler, Doğu'da Cenabi Paşa Kapısı, Batı'da Doğan Bey Kapısı ve Güney'de Araba Pazarı Kapısıdır.

Uzun Çarşı; Kızıl Bey Caddesi ile üçüncü surun başlıca kapılarından biri olan Eset Kapısı'na bağlanmaktaydı. Uzun Çarşısı'nın kuzeyinde, Tahtakale Hanı (Tahtacı Hanı) 18 odası ile çarşının ikinci büyük Hanı'dır. Keçeciler Hanı'nın ise, Tahtakale Hamamı yakınında daha küçük bir han olduğu sanılmaktadır.

Cenabi Paşa Kapısı (Kayseri Kapısı); bu

kapı adını yakınında bulunan ve klasik Osmanlı mimari örneklerinden olan Cenabi Ahmet Paşa Camii'nden almıştır (973 H.-1565 M.) Von Vincke'nin 1839 tarihli Ankara Haritasında Cenabi Paşa Kapısı, "Kayseri Kapısı" olarak adlandırılmıştır. Ana akslardan biri olan bu aks, Cenabi Kapısı'ndan başlamakta ve Avancıklar Mahallesi'nden geçerek Atpazarı'na, oradan da Bedesten'e ulaşmaktadır. Atpazarı, Uzunçarşı yolu ile Taht'el Kal'a'ya (Kaledibi) bağlanmaktadır. Taht'el Kal'a, Denizciler Caddesi'nin güneyindeki Arabapazarı Kapısı'na, kuzeyde Karaoğlan Çarşısı yoluyla Hacıbayram Camii ve Debbağhane'ye bağlanmaktadır (Tunçer, M., 1985). İzmir Kapısı; Hacıdoğan Mahallesi yakınındaki bu kapının, sonraları "İzmir Kapısı" diye anılan sur girişi olması olasıdır. Günümüzde Osmanlı Bankası'nın bulunduğu yerde bulunmaktaydı.

Arabapazarı Kapısı (Namazgah Kapısı); günümüzdeki Denizciler Caddesi'nin güneyinde yer almaktadır ve adını yakınındaki pazar yerinden almaktadır.

19. ve 20. Yüzyılda Ankara ve Hacıdoğan Mahallesi Nüfus Gelişimi ve Ticari Yapısı

Ankara Şehri'nin 19. yüzyıl başlarındaki nüfusu hakkında, çeşitli seyahatname ve şehir tarihi gelişimi ile ilgili eserlerde verilen

Şekil 3. Çıkrıkçılar Yokuşu 19.Yy Sonlarında Kaynak: Mehmet Tunçer Arşivi

bilgiler tam olarak birbirini tutmamakla birlikte, nüfusun 25-30 bin kişi civarında olduğu genel bir bulgudur.

1830 tarihinde yapılan ilk resmi nüfus sayım sonuçlarına göre, toplam erkek nüfusu 11.460 olarak bulunmuştur (Çadircı, M., 1968). Bu sayıya bir o kadar da kadın nüfus eklenirse, nüfusun bu tarihte 23.000 civarında olduğu söylenebilir. Avram Galanti, Ankara Tarihi adlı eserinde 1848 tarihinde şehir nüfusunun 23.470 kişiyi bulduğunu belirtmektedir. Bu sayımın bir özelliği de, kişilerin hangi işlerle (zanaat) uğraştıklarının saptanmış olmasıdır. Şehir merkezinde oturanların ve gibi işlerde çalışmaları, sayım memurunun yaptığı kısa açıklamalara dayanılarak belirlenmiştir. Buna göre, şehir merkezinde oturan halkın büyük çoğunluğunu küçük esnaf oluşturmaktadır. Önemli bir sof ve dericilik merkezi olan Ankara'da sofculuk ve dericiliğin, bu yıllarda önceki yüzyıllara göre önemli ölçüde gerilemiş olduğu görülmektedir.

Şehrin en büyük mahallesi olarak, Sulu Han ve Tahtakale (Taht'el Kal'a) Çarşısını da içine alan Hacıdoğan Mahallesi, 132 Müslüman ve 335 Gayr-ı Müslim ile toplam 467 erkek nüfusa sahiptir.

1835-1837 yılları arasında Ankara'ya uğrayıp bir süre kalan İngiliz gezgini Hamilton, kentte yaklaşık 6.000 Müslüman, 4.000 Katolik Ermeni, 300 Ortodoks Ermeni, 300 Rum ve 150 kadar Yahudi konutunun bulunduğunu ve kent nüfusunun 60.000 kişi civarında olabileceğini belirtmiştir. Hamilton'un gördüğü Ankara, çok kültürlü kent niteliğiyle hayli canlı bir ticaret merkezi görünümündeydi.

Hacıdoğan Mahallesi, Taht'el-Kal'a ve Karaoğlan Çarşıları

"Bedesten'e dört zincirli kapıdan girildi. Çarşılarının ekserisi yüksek yerlerde kurulmuştur. Uzun çarşı, Sipahi pazarı, Tahtakale pazarı, Kağni pazarı, Saman pazarı, Koyun pazarı ve At pazarı gibi pazarları olup iki bin dükkânı vardı. Angora sofusu İzmir'de, Frengistan'da, Sırbistan'da velhasıl her tarafta makbul olmakla ekser ahalisi seyahat ve ticaret ederler." (Evliya Çelebi Seyahatnamesi)

Tahtakale Çarşısı, 19. yüzyılda da gelişmesine devam etmiş ve Karaoğlan Çarşısı ile birleşerek, Ankara'nın daha modern han ve dükkânlarının yerleştiği bir ticaret bölgesi konumuna gelmiştir.

Sof ve buna bağlı üretimin azalması, deri üretiminin gerilemesi, Bedesten ve çevresinin ticari öneminin azalmasına yol açmış, tarımsal diğer ürünlerin üretimi ve pazarlanması ile şehir içine dönük bir ticaret hayatı başlamıştır. Hacıdoğan Mahallesi'nin merkezinde bulunan Sulu Han ve çevresi, Tahtakale Çarşısı; günlük tüketim, gıda ve diğer bazı zorunlu gereksinimlerin karşılandığı bir ticaret kesimi olarak gelişmiştir.

Şekil 4. 1929 Yangını Öncesinde Hacıdoğan Mahallesi'ne Çıkrıkçılar Yokuşundan Bakış Kaynak: Mehmet Tunçer Arşivi

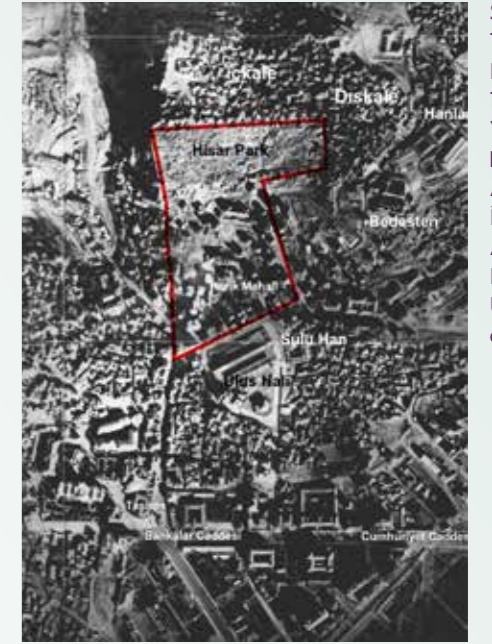
Charles Texier'e göre; "On sekizinci asırda Ankara'da pek çok ecnebi müesseseler de vardı. O zaman yirmi beş bin balyadan ziyade kumaş, çorap ve buna benzer yünden yapılmış eşya ihraç edilirdi. 1835'de bu ihracat beş bin balyayı geçmezdi". "Ankara, Anadolu'nun ticaret merkezi denilecek kadar haizi ehemmiyet bir mahal olup, dahili vilayette senevi bir milyon yüz elli bin okka tiftik hasil olmaktadır. Vaktiyle beher okkası yarım liraya kadar alınıp satılan bu kıymetli mahsul yüzünden memleketeye pek çok liralara girmekte iken, son zamanlarda fiyatın on iki kuruşa kadar düşüşü bu ticareti sarsmıştır. Ve binaenaleyh Ankara ticareti ziyadece müteessir olmuşsa da bir müddet sonra bu ticaret muayyen bir had dairesinde intizama girmiş ve bugün ticaretimiz için yine haylice menfaat temin etmektedir. Şimendifer, ticaret inkişafına yardım etmiş, bundan zahire, meyve, vesair yaş mahsuller istifade etmiştir."

(Ankara Vilayeti Salnamesi)

Ankara'nın başkent oluşundan ve anılan kentleşme eylemlerinden en çok etkilenen çevre Hacıdoğan Mahallesi, Taşhan Meydanı Çevresi ve Karaoğlan Çarşısı olmuştur. Buna karşın, diğer geleneksel çarşılar ve Tahtakale Çarşısı, kendini çevreleyen ana cadde kenarları hariç eski dokusu ve kullanımlarını sürdürmektedirler.

Hacıdoğan Mahallesi'ni Etkileyen 1917 ve 1929 Yangınları

1917 yangını için Yalçın Ergir büyük Ankara yangını için şu bilgileri vermiştir, "Kale eteklerindeki yangın tarihi hep 1917 olarak geçer, Bu yangının adı "32 Yangını"dır. Hicri 1332, Miladi 1914 yılına tekabül etmektedir. 1332 Yangını ile tabir edilen Rumi takvi-

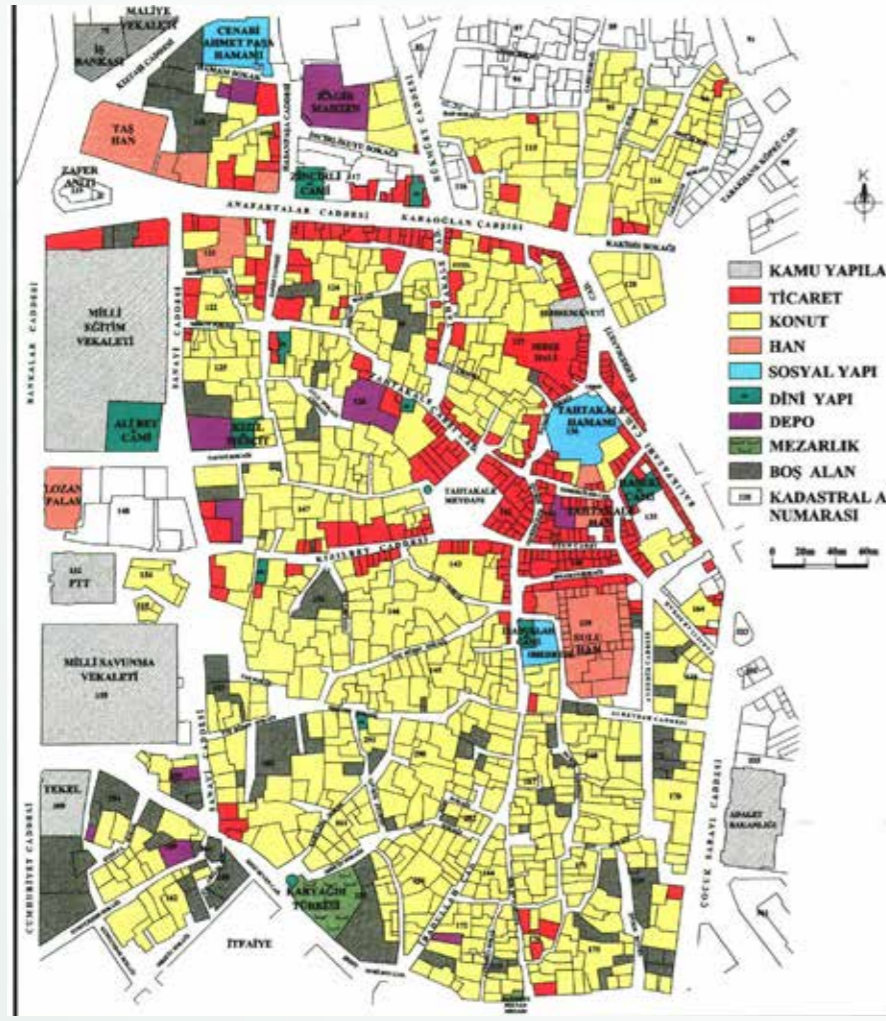
Şekil 5. 1930 Tarihli Hava Fotoğrafında 1917 Yangınında Yanan Mahalleler Kaynak: Ankara Şehri İmar Müdürlüğü Arşivi - 1930 Hava Fotoğrafı Üzerinde Saptanmıştır

me göredir; çünkü Rumi 1332 yılı, Miladi 1916'ya tekabül etmektedir. Yani Yangın 1917 yılında değil 1916 yılının Eylül ayında meydana gelmiş" demiştir. Ancak, Hamit Zübeyr Koşay, 1935'de yayınladığı "Ankara Budun Bilgisi" adlı eserinde yangının 13 Eylül 1917 tarihinde çıktığını yazmaktadır. Refik Halit Karay da 1917 Yangını olarak bahsetmektedir.

Bu yangın, Hacıdoğan Mahallesi'ne kadar ulaşmamış ve Tahtakale Çarşısı'na sınır olan Balıkpazarı Caddesi'ne kadar etkisini göstermiştir. Yangın alanları Şekil 5'deki 1930 tarihli hava fotoğrafında işaretlenmiştir.

Kamu yatırımları bu dönem daha çok, Atatürk Bulvarı, Yenişehir ve Ulus'ta toplanmıştır. 1917 Yangını ile tahrip olan, Işıklar Caddesi, Konya Sokak, Anafartalar Caddesi arasında kalan kesim ise öncelikle planlanarak yapılaşan bölgelerden biridir. Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Ulus ve

Şekil 7. Hacıdoğan Mahallesi ve Çarşıları 1929 Yangını Öncesinde (Kaynak: Kişisel çalışma, Tapu Ve Kadastro Gn. Md., Kuyud-u Kadime Arşivi'nden Elde Edilen 1929 Tarihli Ve 1/500 Ölçekli Ankara Kadastro Haritalarının Birleştirilerek Yeniden Çizimi Ve Küçültülmesi İle Elde Edilmiştir. Kullanılan Pafta Numaraları Hükümet Meydanı 16-17, Karaoğlan Çarşısı, 20, 21, 25, Tahtakale Çarşısı 27,28, 26,31, İtfaiye Meydanı Ve Çevresi 26-31)

çevresinde özellikle yangın geçiren Anafartalar Caddesi ile Hisarpark arasındaki kesimde apartmanlaşma görülmektedir. Hacıdoğan Mahallesi ve Tahtakale Çarşısını etkileyen yangın, 1929 yılı ortalarında, Sulu Han civarında başlamış ve bütün çarşı bir gecede yanmıştır. Yangın, günümüzde Ankara Belediye Binası olan ve o zamanlar sebze hali olarak kullanılan yere kadar yayılmış ve ancak yangın bombaları atılarak durdurulabilmiştir. Top top kumaşların yandığı, zararın 2 milyon liradan fazla olduğu belirtilmektedir. Hasan Paşa ve Tahtakale Hamamları ile Haseki Camii'de yangında hasar gördükleri için yıkılmışlardır. Tahtakale hanı ile adı saptanamayan ve paftalarda "Han" olarak belirtilen küçük bir iki han da yangında tahrip olmuşlardır. Bu kısım daha sonraları doldurularak yükseltilmiş, Sulu Han'ın birinci kat seviyesinden Posta Caddesi (Şehit Teğmen Kalmaz Caddesi) geçirilmiş, yanık kısma da Ulus Şehir Hali inşa edilmiştir. (Bkz. Şekil 5, 1930 Tarihli Hava Fotoğrafı)

Ulus civarında bu tür konut yapıları, yangın bölgesi (Harik Mahali), Çocuk Sarayı Caddesi (Anafartalar Cad.), Bahriyeliler Caddesi (Denizciler Cad.) ve Hükümet

Şekil 8. Hacıdoğan Mahallesi - Çerkeş Sokak Kaynak: Mehmet Tunçer Arşivi

Caddesi (Hacıbayram Cad.) ile Bendderesi Caddesi arasındaki kesimde yapılaşmışlardır. Anafartalar Caddesi üzerinde, 1924 yılında ikiz kız ve erkek İlk Mektepleri yapılmış, Adliye Binası inşa edilmiştir. Yenişehir'deki apartmanlaşmaya koşut olarak, burada cadde üzerinde Ankara'nın ilk apartmanları yapılmaya başlanmıştır. Çocuk Sarayı binasının yapılması bu gelişmeyi desteklemiştir. Cadde üzerindeki bu gelişmenin, günümüzde eski şehir dokusunun bazı kesimlerinde de görülebileceği gibi, Tahtakale Çarşısı içine ve Hacıdoğan Mahallesi'ne 1929 yangınına kadar giremediği anlaşılmaktadır. Bu çarşı, anılan yangına kadar, çıkmazları, cami, mescit, han ve hamamlarıyla fiziki özelliklerini korumaktadır.

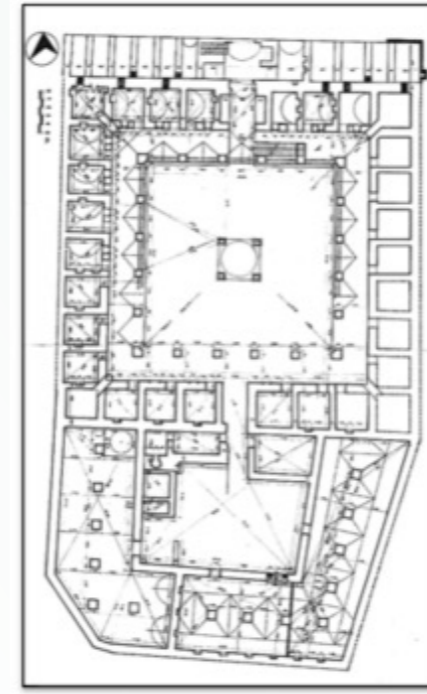
Kadastral haritalarda, ticari kullanımların Ulus Meydanı, Karaoğlan Çarşısı, Balıkpazarı, Tahtakale Çarşısı ve Sulu Han'a kadar ana cadde kenarları ve sokak aralarında yoğunlaştığı görülmektedir. Tahtakale yangını öncesinde, Sulu Han'ın karşısında, bir sıra dükkanı ile Uzun Çarşının bir bölümü yer almaktaydı. İbadullah Camii, Haseki Camii, Hallaç Mahmud Camii yöredeki dini yapılar. Tahtakale Hamamı ile Hasan Paşa Hamamı da çarşının başlıca sosyal amaçlı yapılarıdır (Şekil 7).

Tahtakale Çarşısı ve Sulu Han, günümüzde oldukça aktif bir ticari bölge olan ve İbadullah Camisi yanından güneye doğru uzanan İbadullah Caddesi ile güneye; Tahtakale Çarşı Caddesi ile kuzeye bağlanmaktadır.

Bu tarihte, Sulu Han'ın güneyinin tamamen konut dokusu olduğu görülmektedir. Bu bölgede, yer yer boş arsalar rastlanmak-taysa da oldukça yoğun bir konut dokusu bulunmaktadır. Balıkpazarı Caddesi (Şehremaneti Caddesi) üzerinde ve Tahtakale Hamamının hemen karşısında "Sebze Hali" bulunmaktadır.

Günümüzde burada Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlık Binası bulunmaktadır. (Bkz. 1929 Tarihli Kadastral Paftası içinde Hacıdoğan Mahallesi ve Çarşıları - Yangın Öncesi) Bu yıllarda (1929) Haseki Camii doğusunda, Balıkpazarı Caddesi üzerinde bir sıra dükkan bulunmaktadır. Modern merkez Taşhan (Ulus) Meydanı ile Karaoğlan Çarşısı'na kaymış, Hacıdoğan Mahallesi bundan önemli ölçüde etkilenmiştir. Özellikle Karyağdı Türbesine açılan İbadullah (Çerkeş) Sokak üzerinde ticaret

Şekil 9. Sulu Han Restorasyon Projesi (Kaynak : Tunçer, M., 1985, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Restorasyon Bölümü Arşivi ve Vakıflar Gn. Md. Arşivinden Alınarak

yoğunlaşmaya başlamıştır (Şekil 8). Sulu Han çevresi ve ana yol boyu sebze, meyve, ucuz şekerleme ve bisküvi, kuyruk yağı ve sakatat satan kasaplar ve daha

birçok esnaf ticaret yapar. Ana yol kenarları hariç Tahtakale Çarşısı 1929 tarihli yangına kadar geleneksel dokusunu ve özelliklerini sürdürmüştür. Yangın sonrasında uzun süre bu kesim harap olarak kalmış, Sulu Han bir sebze pazarı olarak kullanılmış, 1937 yılında Ulus Hali inşa edilerek bu kesimde yeni bir dönem başlamıştır.

Taht-el-Kal'a (Tahtakale) Çarşısı'nın en önemli yapısı olan 102 odalı Sulu Han, Hasan Paşa Hanı olarak da anılmaktadır (Şekil 9). Hacıdoğan Mahallesi Tenekeciler Sokağı ile Sulu Han Sokağı arasında ve İbadullah Camii'nin yanında bulunmaktadır. 1685 yılında Şeyh-ül İslam Cevvar Zade Mehmet Emin Bey tarafından Zincirli Camii'ne vakıf olarak yapılmış olduğu ileri sürülen Sulu Han'a Hasan Paşa Hanı da denilmektedir. Hasan Paşa Hanı'nın, II. Bayezid Devri emirlerinden Hasan Paşa tarafından yaptırıldığı bilinmektedir (Türkiyede Vakıf Abideler ve Eski Eserler I, 1983, s. 462- 465).

Sulu Hanın Hasan Paşa tarafından 1511 yılından önce yapıldığını kabul ediyoruz.

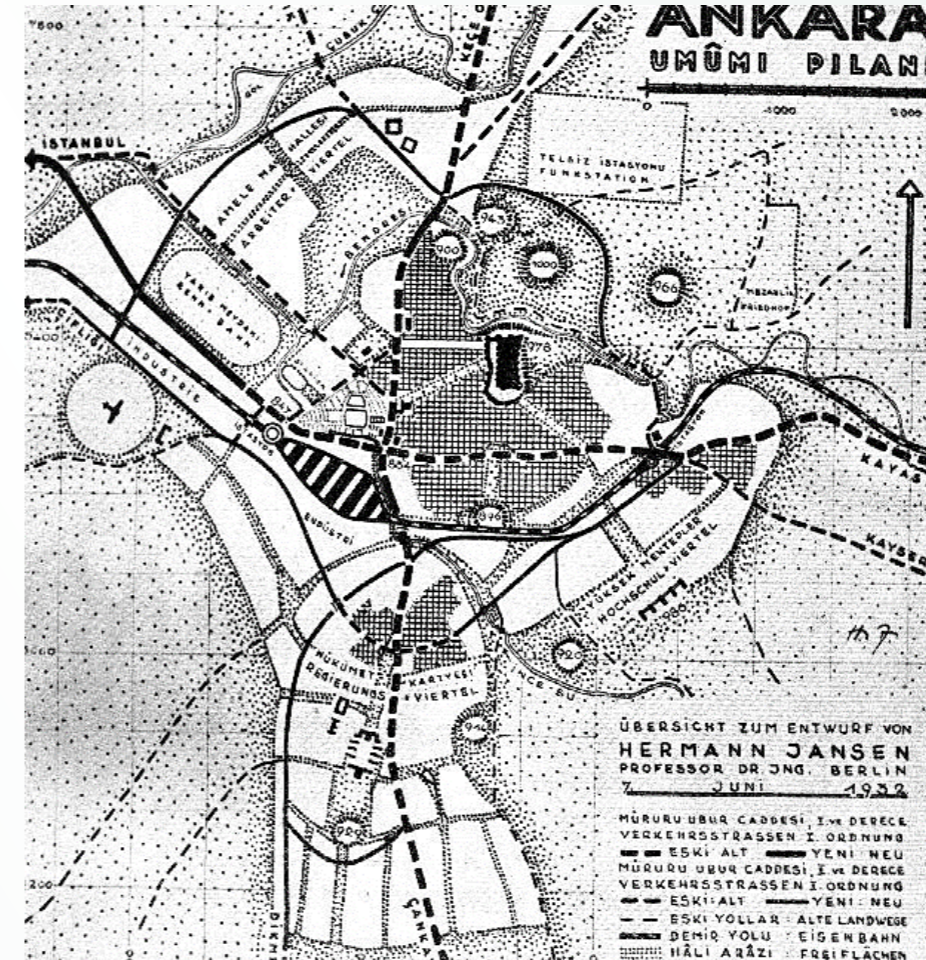

Şekil 11. Hermann Jansen Ankara Umumi Planı'nda Ulus ve Hacıdoğan Kesimi (1932) Kaynak: Mehmet Tunçer Arşivi

Osmanlı devrinde kahve ve iplik ticareti yapılan Sulu Han, 1929 yılındaki Balıkpazarı yangınından sonra hızla tahrip olmaya başlamıştır. Köşk mescidi ve yıkılan han, bir ara sebze hali olarak kullanılmış, daha sonra depo ve kimsesizlerin kaldığı bir harabe haline gelmiştir. 1940'lı yıllarda hanın çoğunluğu yıkılmıştır. Zamanla sadece dış duvarları ayakta kalınca; 1969 yılında yıkılarak yerine işhane yapılması düşünülmüşse de, bundan vazgeçilmiştir. Sulu Han, 1984 yılında tamamlanan onarım sırasında yeniden yapılrıcasına, moloz taş ve kesme taşla kâğır olarak inşa edilerek, şimdiki halini almıştır.

Planlı Başkent Ankara Ve Hacıdoğan Mahallesi

1928 yılı içinde, Berlin Kent Planlama Yarışması'nı kazanmış Prof. Dr. Hermann Jansen, yine bir Alman şehirci Prof. M. Brix ve Fransız hükümeti Baş Mimarı Prof. Jaussey arasında Ankara Nazım İmar Planı için sınırlı bir yarışma açılmıştır. Bu yarışmayı ünlü Alman Mimar Prof. Hermann Jansen kazanır. Yarışmada yarışmacılar kararlarında serbest değillerdi, çeşitli bakımlardan sınırlanmışlardı. En önemli sınırlamalar o zamana kadar yapılan uygulamalardan geliyordu. Bu uygulamalar kentin gelişme yönünü Ulus-Çankaya olarak ortaya çıkarmıştı. Önemli yollar, önemli binaların yerleri ve eski şehrin korunması ile ilgili kararlar yarışmacılara verilmişti. Jansen'in hazırladığı imar planı 23 Temmuz 1932 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girdi (Şekil 10). Jansen Planı insan ölçeğinde ve toplumsal endişeleri ağır basan bir plandı.

Şekil 10. Hermann Jansen Ankara Planı (1932) Kaynak: Mehmet Tunçer Arşivi

Şekil 14.
Çataldağ
Sokak -2010
Kaynak:
Ömer Faruk
Demir

Konut ve özellikle işçi konutları sorununa önem vermişti. Görkemli bir projenin değil de sosyal yönleri ağır basan bir projenin seçilmesi, Cumhuriyet yönetiminin niteliklerinin kavranmasına yardımcı olacak bir ipucu olarak görülebilmektedir.

Plan, Ankara'da Kale'yi hedefleyen güçlü bir yeşil sistemi kuruyor (Gençlik Parkı, Hipodrom vb.) ve düşük yoğunluklu bahçeli evlerden meydana gelen bir konut dokusu öneriyordu.

Jansen Planında, kademeli ve genel olarak dar tutulmuş bir yol ağı vardı. Bu ağ, çıkmaz sokaklar ve yaya yolları ile insani ölçeğe getirilmiştir. Jansen Planı, bazı değişikliklerle de olsa 1950'lere kadar Ankara'nın gelişmesini yönlendirmiştir. Geniş yeşil alanlara sahip, düşük yoğunluklu caddelerin, özellikle Atatürk Bulvarı gibi özenle yapılmış kamusal yapıların yer aldığı temiz, çağdaş görünümlü bir kent ortaya çıkmıştır.

"Eski şehrin muhafazası, eğer yeni şehir mevki verilmesi itibarı ile ayrılsa kendinden kabil olur. Bu suretle bu iki kısmın karışması tatbikat bakımından kat'ıyyen hatıra gelmez. Türkiye'de tarihi şehir misallerini sarıh olarak görüyoruz."

Hermann Jansen Planı sadece "Protokol Alanı" denilen kesimleri koruma altına almış, Kale'nin batısındaki mahalleler, bu arada Hacıdoğan Mahallesi üzerinde kendi avlulu "Bahçe Şehir" modelini uygulamaya yönelik yol ve konut dokusu önermiştir (Şekil 11). Yarışmada kendisine verilen 300.000 nüfuslu yerleşimin gereği olan konut dokusu Yenşehir ile birlikte önerilmiştir.

Hacıdoğan Mahallesi Onarılmayı ve Yeniden Doğmayı Bekliyor

"Tarihsel Çevrenin Korunması" konusunda, merkezi yönetimin ve yerel yönetimlerin bir arada ve işbirliği içinde, köklü yönetsel, yasal, ekonomik ve akçalı çözüm yolları ve olanakları geliştirmeleri gereklidir. Merkezi yönetim ile yerel yönetimlere, yürürlükte olan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası (2863 ve 3386 Sayılı, 5226 Sayılı Kanunlar) ile İmar Yasası (3194) tarihsel çevrenin korunması konusunda bazı görev ve yetkiler verilmiştir.

Ancak, özellikle Ankara'da yerel yönetimlerin bu yetkileri tam ve doğru olarak kullandıklarını söylemek olası değildir. Tarihsel çevre sorunları, her yörede kendine özgü bir şekilde açığa çıkmaktadır. Bu nedenle, öncelikle o yöredeki her türlü yerel hizmetten yerel yönetimler sorumludur. Yerel yönetimler "halkın ortak ve yerel gereksinimlerini gideren" kamu kuruluşları olarak tanımlanırlar. Tanımda yer alan iki temel ölçüt, halkın "ortak gereksinmesi" olması ve gereksinmenin "yerel" olmasıdır. Tarihsel çevre sorunları da "yerel ve ortak" sorunlardır. Bu durumda, tarihsel çevrenin korunması sorununun öncelikle yerel yönetimin sorunu olduğu söylenebilir. Kentleşme yaşamının düzenlenmesinden öncelikle belediyeler sorumludur. Belediye mevzuatı, kentsel yaşam çevresinin düzenlenmesi amacıyla belediyelere önemli

olanaklar vermiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Altındağ Belediyesi son yıllarda Hamamönü ve Hacıbayram Camii çevresinde doku ölçeğinde koruma ve restorasyon çalışmaları yapmıştır. Bu çalışmaların vakit geçirmeden Hacıdoğan Mahallesi de yapılması buradaki geleneksel dokunun korunması için hayati önem taşımaktadır.

Pala Sokakta Havlucu Musa Dayının dükkanlarının üstünde tarihi sokak lambası, artık yanmıyor ne yazık. Keşke kırılıp, kaybolmadan bir yerde muhafaza edilebilse... Ömer Faruk Demir, Hacıdoğan Mahallesi Sakini

Günümüzde (2018) Hacıdoğan Mahallesi, bir çöküntü bölgesi niteliğinde, sürekli yıkılan yapıları ile yok edilen tarihsel çevresi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı ve/veya Belediyenin el atmasını, diğer bazı bölgelerde olduğu gibi (Hacıbayram, Hamamönü vb.) yeniden doğmayı hayal ediyor ve bekliyor.

KAYNAKLAR

- Ankara Vilayeti Salnamesi, 1902, Ank. Vilayet Matbaası.
Aktüre, S., 1978, "19. Yüzyıl Sonunda Anadolu Kenti Mekansal Yapı Çözümü", Doktora Tezi, İTÜ Mim. Fak., ODTÜ Mimarlık Fak. Basım İşliği, Ank.
Bakırer, O., Madran, E., 1984, "Ankara Kent Merkezi'nde Özellikle Hanlar ve Bedesten'in Ortaya Çıkışı ve Gelişimi", Tarih İçinde Ankara, Eylül 1981 Seminer Bildirileri, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Basım İşliği, Ank.
Bozuyiğit, A., E., "Atatürk'ü Ankara ve Güreş Spor'u", I. Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı e-Kitap.
Çadırcı, M., 1968, S.112. Ankara Şer'îye Sicillerinden 231 No'lu Defterin, 1830 tarihinde Ankara Sancağında yapılan sayımın kaydedildiği defter olduğunu belirtmektedir.
Erdodoğdu, Ş., 2001, "Ankara'm", Kültür Bakanlığı Yay., No. 2250, Kültür Eserleri Dizisi No: 237.
Eyice, S., 1972, "Ankara'nın Eski Bir Resmi, Tarihi Vesika Olarak Resimler-Ankara'dan Bahseden Seyyahlar-Eski Bir Ankara Resmi", Türk Tarih Kurumu, Atatürk Konferansları, IV. Ciltten ayrıbasım, Ank.
Evliya Çelebi Seyahatnamesi, "Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi", Yapı Kredi Yayınları, Aralık 2011.
Hamit Zübeyr Koşay, 1935, "Ankara Budun Bilgisi", Ulus Basımevi, Ank.
Karal, E., Z., "Ankara Tarihi"
Karay, R.H., "Ankara", İnkilap Kitapevi, Ank.
Mustafa Bektaşoğlu, "Dünden Bugüne Ankara", http://archive.is/3EzN, Erişim Tarihi 31.01.2014.
Ongan, H., 1958, "Ankara'nın I Numaralı Şer'îye Sicili", T.T.K. Basımevi, A.Ü. DTCF Yay. No: 125, Ankara Şer'îye Sicili, Defter No: 184, Belge No: 67, Belge No: 227.
Ongan, H., 1958, "Ankara'nın I Numaralı Şer'îye Sicili", T.T.K. Basımevi, A.Ü. DTCF Yay. No: 125, "Hacıdoğan Mahallesi'nden olup, Sulu Han'da atarlık yaparken ölen...", Ankara Şer'îye Sicili, 27 Zilkade 1217 (18 Şubat 1803), Defter No: 198, Belge No: 194.
Ongan, H., 1958, "Ankara'nın I Numaralı Şer'îye Sicili", T.T.K. Basımevi, A.Ü. DTCF Yay. No: 125, Ankara Şer'îye Sicili, Defter No: 217, Belge No: 41.
Aktüre, S., 1998, "1830'dan 1930'a Ankara'da Günlük Yaşam", Tarih İçinde Ankara Semineri.
Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler I, "Sulu Han Maddesi", 1983.
Tunçer, M., 1985, "A Research Within A Historical Perspective On Suluhan, Its Transformation and Relations With The City Center of Ankara", Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi, ODTÜ, Mim. Fak.

fidesgrup®
agrodepo®

Agrodepo İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Fulya Mh. Aytekin Kotil Cad. Güneri Apt. 13/B Daire: 4P.K - 34360 Şişli - İSTANBUL
Web:www.agrodepo.com E-mail:info@agro-depo.com

Daha ayrıntılı bilgi ve indirimli fiyatlarımızdan yararlanabilmek için lütfen web sayfamızı ziyaret ediniz.
www.agro-depo.com

JAVO

Partner in Growing

JAVO SAKSI DOLDURMA MAKİNELERİ

Javo Plus M2.0 Saksı Doldurma Makinesi
(saatte yaklaşık 3.100 adet saksı doldurur)

Javo Big Bale Toprak Kırıcı
(her boyutta big bale için uygun)

TEA FİDE DİKİM ROBOTU

T.E.A Transplanter

Farklı model seçenekleri için internet sitemizi ziyaret edebilirsiniz:
www.agrodepo.com

HAMILTON TOHUM ATMA MAKİNELERİ

Hamilton Maxi Pro
Silindirik Tohum Atma Makinesi

saatte 280.000 tohum atma kapasiteli

Farklı model seçenekleri için internet sitemizi ziyaret edebilirsiniz:
www.agrodepo.com

ORLANDI BİTKİ BUDAMA MAKİNELERİ

Orandi Rap 3000

saatte 6.000 bitki budama kapasiteli

Farklı model seçenekleri için internet sitemizi ziyaret edebilirsiniz:
www.agrodepo.com

“

Eğirdir district, that belongs to the Isparta Province, has been certified by an international organization, Cittaslow, and has entered inter-calm cities list around the world. Eğirdir become a quiet city within its historical texture, nature, traditional handicrafts and culture. Eğirdir, which is in the form of a charming town and preserves its daily calm nature, is a roadside town. Eğirdir has a significant organic food potential and a district that has carried the historical and cultural heritage of Anatolia from past to present.

”

Sakin şehir EĞİRDİR

Candan KUŞ ŞAHİN
Süleyman Demirel Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Anıl EVCİ
Büşra EZENCI
Şirin DÖNMEZ

Günümüzde kentler; çarpık kentleşme, gürültü, yoksulluk gibi birçok sorunla karşı karşıyadır. Bu durum, kentlerin yaşanabilirlik durumunun sorgulanmaya başlamasına sebep olmuştur. Bunun sonucunda da daha yaşanabilir kentsel yaşam oluşturmak için alternatif görüşler ortaya atılmaya başlanmıştır. Yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve daha sürdürülebilir yaşam sistemleri oluşturulmasına alternatif görüşlerden birisi olan Cittaslow Hareketi; kentlerin yöresel mutfak, yerel müzik ve folklor, geleneksel sivil mimari doku, geleneksel el sanatları, yerel yaşam tarzı gibi geleneksel kimliklerini oluşturan özelliklerinin, ekolojik ve sürdürülebilirlik yaklaşımıyla korunması ve yaşatılması esasına dayanan bir yaklaşımdır (Tayfun ve Acuner, 2014; Sırım, 2012; Ergüven, 2011; Üstün Topal vd., 2016). Bir kentler birliği olan Cittaslow'un odak noktasında, insan ve insan

yaşamını etkileyen olumsuz faktörlerin azaltılarak, mevcut kültürel ve fiziki değerlerin korunması ve sonraki nesillere korunarak devredilebilmesi vardır. Aynı zamanda cittaslow (sakin şehir) hareketi; insanların sosyalleşebilecekleri, sürdürülebilir değerlere, gelenek ve göreneklerine, doğasına sahip çıkan, alt yapı sorunları olmayan, teknolojinin kolaylıklarından yararlanan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan kentlerin öncülüğünde gelişen, yerel ekonomik kalkınma modelidir (Gül Güneş vd., 2015).

Cittaslow Hareketi

Cittaslow hareketi; Greve in Chianti'nin eski Belediye Başkanı Paolo Saturnini'nin vizyonu doğrultusunda 1999 yılında ortaya çıkmıştır. Paolo Saturnini, yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kentlerin kendilerini değerlendirmelerini ve farklı bir kalkınma modeli ortaya

koymaları fikrini ulusal boyuta taşımıştır. Bu fikir, Bra (FrancescoGuida), Orvieto (StefanoCimicchi) ve Positano (DoménicoMarrone) Belediye Başkanları ve SlowFood Başkanı Carlo Petrini tarafından benimsenmiştir (<http://cittaslowturkiye.org>). Sakin şehirler, yavaşlığı ve kabuğu sayesinde korumacılığı sembolize eden "Salyangoz" logosunu kullanmaktadır (Şekil 1). Cittaslow kavramı; İtalyanca Citta (şehir) ve İngilizce slow (yavaş) olmak üzere iki kelimeden meydana gelmektedir. Kelimenin İtalyanca olan kısmı ortaya çıktığı yeri, yani İtalya'yı, İngi-

lizce olan kısmı ise artık küresel bir dil olması nedeniyle dünyanın geri kalanını temsil etmektedir. İtalya'da başlayan bu hareket, kısa sürede tüm dünyaya yayılmıştır. Cittaslow kavramının Türkçe karşılığı olarak, yavaş şehir ve sakin şehir şeklinde iki farklı çeviri ile kullanıldığı görülmektedir. Sakin şehir hareketinin ortaya çıkmasında da etkili olan slow movement kavramı, yavaş hareket olarak kullanılmaktadır (Karakas Özür, 2016). Slowfood; fastfood, hızlı yaşam ve yerel yemek geleneklerinin kaybolmasına karşı bir tepki ve bilinçlendirme hareketi olarak ortaya çıkmış, sonra-

sında da uluslararası bir birliğe dönüşmüştür (<http://www.slowfood.com/>). Cittaslow, küreselleşmenin yarattığı homojen mekanlardan birisi olmak istemeyen, yerel kimliğini ve özelliklerini korumak isteyen kasabaların ve kentlerin katıldığı bir birliktir. Şehrin dokusunun, hikâyesinin, renginin ve müziğinin uyum içinde, yerel halkın ve ziyaretçilerin zevk alabilecekleri bir hızda yaşanmasıdır. Şehirlerin, hangi alanlarda önemli ve özel olduklarını düşünmeleri ve bu özelliklerini korumak için strateji geliştirmeleridir. Yerel sanatları, zanaatları ve tatları yalnız eskilerin hatırlayabildiği kavramlar olmaktan

çıkarmak için bunları yeni nesille ve ziyaretçilerle paylaşmaktır. İnsana ve çevreye zararlı olmayan yenilenebilir ve alternatif enerji kaynaklarının teşvik edilmesidir (Yücel ve Karabağ, 2011). Türkiye’de 2009 yılında Seferihisar’ın Cittaslow olarak kabul edilmesinden sonra hız kazanan harekete Gökçeada, Akyaka, Taraklı ve Yenipazar ilçeleri de katılmıştır. “Yaşamın Kolay Olduğu Kentlerin Uluslararası Ağı” sloganını kullanarak, “International Network of Cities where living Easy” olarak kelimesine tercüme edilmiştir. Almanya’da ise “Internationale Vereinigung der Lebenswerten Städte” (Yaşamaya Değer Kentlerin Uluslararası Birliği) şeklinde kullanılmaktadır (Bahtiyar Karadeniz, 2014). Sakin şehir hareketi, uluslararası bir ağ oluşturarak zamanla yeni üyeler edinmektedir. Üyelik için gerekli kriterler yedi ana başlık ve onların altında detaylandırılmış 72 maddeden oluşmaktadır. Kriter çerçevesinde yapılan çalışmaların başarı seviyesi puanlan-

mada önemlidir. Her ülke aynı şartlara sahip değildir. Bu sebeple her ülke kendi şartlarına göre kriter başlıklarına, o başlığın puan değerinin % 20’sini geçmemek şartıyla ulusal kriter ekleyebilmektedir. Henüz Cittaslow Türkiye Ulusal Ağı’nda ülke şartlarına göre kriter eklenmemiştir. Üye olmak isteyen şehrin, 50 bin nüfusun altında olmak kaydıyla, yerine getirilmesi gerekenler üzerinden yapılacak puanlamada en az 50 alması gerekmektedir (<http://cittaslowturkiye.org/>).

Söz konusu kriterlerin ana başlıkları şu şekildedir (<http://cittaslowturkiye.org/>):

- 1- Çevre Politikaları
- 2- Altyapı Politikaları
- 3- Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları
- 4- Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar
- 5- Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar
- 6- Sosyal Uyum
- 7- Ortaklıklar

Sakin şehir hareketinin kriterleri; bir yerleşim biriminin kendine özgü değerlerini, tarihi ve turistik yapılarını, doğal güzelliklerini, geleneksel damak tadını ortaya çıkararak, halkın nitelikli kılan eğitime önem verdiği, misafirperverliği teşvik ettiği, çevreci ve sürdürülebilir bir gelişmeye doğru yönlendirmektedir (Yücel ve Karabağ, 2011).

Eğirdir İlçesi

Uluslararası bir organizasyon olan Cittaslow tarafından sertifikalandırılarak, dünyadaki sakın şehirlerarasına girmiş olan Eğirdir, Isparta’nın 13 ilçesinden birisidir. Nüfusu 17.000 olan ilçe, ülkemizdeki 14. Sakin Şehir olarak onaylanmıştır (<https://gaiadergi.com>). Eğirdir ilçe merkezi, Isparta - Konya - Adana karayolu üzerindedir. İlçeye yurdun her yerinden kolay bir şekilde ulaşılmaktadır. Ayrıca ilçe, yol üstü durağı olarak da kullanılmaktadır. Eğirdir’in Isparta’ya uzaklığı 36 km’dir.

Coğrafi konum

Eğirdir İlçesi, kuzeyden Yalvaç ve Gelendost ilçeleri, doğudan Şarkikaraağaç ve Aksu ilçeleri, güneyden Sütçüler ilçesi, güneybatıdan Burdur ili, batıdan Isparta merkez ve Atabey ilçeleri ile kuzeybatıdan Senirkent ilçesi ile komşudur. 37°50’41”-38°16’55” kuzey enlemleri ile 30°57’43”-30°44’39” doğu boylamları arasında bulunan Eğirdir İlçesi; Güneybatı Anadolu’da, Göller Bölgesi Yöresi’nde 1414 km²’lik alan üzerinde, Türkiye’nin dördüncü büyük gölü olan Eğirdir Gölü’nün doğudan-batıya uzanan kıyılarında kurulmuştur (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>). İlçenin kuzey kesiminde oldukça büyük bir alanı kaplayan Eğirdir Gölü ile göl alanını Isparta çöküntü alanından ayıran dağlar, ilçenin yüzey şekillerinin esasını oluşturmaktadır. Batıda Davraz Dağı, Kuzeybatıda Barla Dağı, doğuda ise Dedegöl Dağı yer almaktadır. Yörede ovalar gittikçe genişleyerek Eğirdir Gölü’ne dökülen derelerin vadi

tabanlarında toplanmıştır. Arazi oldukça dağlık ve engebelidir. İlçede dağlar üzerinde önemli yaylalar bulunmaktadır. Eğirdir ilçesinin denizden yüksekliği ortalama 918 m’dir. İlçenin yüz ölçümü 1.227 km²’dir (<http://www.kulturportali.gov.tr>).

İklim özellikleri

İlçe, iklim bakımından Akdeniz ve İç Anadolu iklimleri arasında bir geçiş alanında yer almaktadır. Yıllık sıcaklık ortalaması 11.9 °C, yağış ortalaması ise 705 mm dolayındadır (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Su kaynakları

517 km² yüzölçümü ile Türkiye’nin dördüncü büyük gölü olan Eğirdir Gölü, deniz seviyesinden 1000 metre yükseklikte, Sultan Karakuş dağlarının arasında, il alanının ortasında yer almaktadır. Kuzeyde kalan ve daha küçük olan kısmına Hoyran Gölü, güneyde kalan

kısmına Eğirdir Gölü denilmektedir. Her iki bölüm Hoyran Boğazı ile birbirine bağlanmaktadır. Gölde, Eğirdir ilçesinin üzerinde bulunduğu yarım adanın bir uzantısı gibi iki küçük ada bulunmaktadır. Bunlardan birisi Can Ada diğeri Yeşil Ada (Nis)’dir. Son zamanlarda, suların azalmasıyla bu adalar Eğirdir’e bağlanmıştır (<http://www.tanimta.gov.tr>).

Altınkum Plajı, ince kumlu olup Eğirdir Gölü’nün yüzmeye en elverişli yeridir. Kıyıdan itibaren 200 metrede dahi boyu geçmeyen, sığılığı ile güvenli bir plajdır. Soyunma kabinleri, duşu, gazinoları, büfesi, telefonu ve sağlık kabini bulunmaktadır. 50 çadır kapasitesi olup kiralık bungalovlar da yer almaktadır (<http://www.tanimta.gov.tr>). Eğirdir-Barla yolu üzerinde merkeze 11 km mesafede, 1500 metre sahil şeridi ile güzel bir yüzme ve dinlenme yeri olan Bedre Koyu’nda; soyunma kabinleri, gazinolar, umumi mutfakları ve kamping alanları bulunmaktadır (<http://www.tanimta.gov.tr>).

İlçenin tarihi yapısı ve tarihi zenginlikleri

Eğirdir ve çevresinin Arzava Krallığı M.Ö. 2000-1200 döneminden itibaren meskûn olduğu buluntulardan ve kayıtlardan anlaşılmaktadır. Eğirdir Gölü'nün güney ucu kıyıları, bölgedeki ilk kentlerden birisidir. Eğirdir kentinin Lidya'nın son hükümdarı Kroisos tarafından kurulduğu ve ilk adının da Krozos olduğu sanılmaktadır. Şehrin iç kalesi de Lidyalılar tarafından inşa edilmiştir (<http://egirdir.meb.gov.tr>).

Prostanna Antik Kenti: Pisidia şehirlerindedir. Antik kentte sınır duvarları ve bazı bina temelleri vardır. Akropolis şehri 200 metre yükseklikte kurulmuştur. Sur duvarları içerisinde dikdörtgen şeklinde bir bina vardır. Bu bina bir tapınaktır (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Hızır Bey Camii: Eğirdir'de bulunan camilerin en büyüğü olup, ilk defa Hızır Bey tarafından yaptırılmıştır. 1814 yılında çıkan bir yangında tamamen yanmış olan camii, Yılanlıoğlu Şeyh Ali Ağa'nın önderliğinde yeniden yaptırılmış, 1820 yılında tekrar ibadete açılmıştır. Büyüklüğü, tarihi değeri, minberi bakımından önemli bir değere sahiptir. Ayrıca kemer üzerindeki minaresiyle dünyada tek olduğu iddia edilmektedir (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Ağa Camii: Ağa mahallesinde bulunan camii, 1413 yılında inşa edilmiştir. Minaresi 1777 yılında yapılan camii, daha sonra onarılarak kiremitli hale getirilmiştir (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Yılanlıoğlu Camii: Yazla mahallesinde, Şeyhülislam El Berdai türbesi yanında yer alan camii, Yılanlıoğlu tarafından 1806 yılında taş minareli olarak yaptırılmıştır (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Ada Camii: Yeşilada (Nis Adası) içinde yer alan camii, önce kilise olarak inşa edilmiş, II. Osman'ın 1618 yılında çıkarıldığı bir fermanla camii olarak ibadete açılmıştır (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Sinan Paşa Camii: Kapısı üzerindeki kitabede, 1376 tarihinde yapıldığı kayıtlıdır. Buna göre caminin Isparta ve havalisinin Osmanlı idaresine geçmeden 6 yıl önce yapıldığı anlaşılmaktadır (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Baba Sultan Türbesi: Kapıdaki kitabeden anlaşıldığına göre, 1358 yılında Hamidoğlu İlyas Bey zamanında İsa Bin Musa için yaptırılmıştır. Türbe içinde Baba Sultan'dan başka türbedarı olan Sureti Baba (Zorti Baba) ile Palor Baba adlarında iki kişinin mezarı daha vardır. Türbe ziyarete açıktır (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Dündar Bey Medresesi: 1237 yılında Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında han olarak yapılmış, 1301 yılında Hamidoğlu Dündar Bey tarafından medrese haline getirilmiştir. Medrese iki katlı olup, ortada avlu yer almaktadır ve 30 hücrelidir (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Ayastefanos Kilisesi: Yeşilada mahallesinde yer alan kilise, 19. yüzyılda inşa edilmiştir. Eğirdir Belediyesi tarafından 1993 yılında restorasyon çalışmaları başlatılmıştır. Eskiden Rum asıllı Hıristiyan Hacı adaylarının Kudüs'e gitmeden önce yolları üzerinde bulunan Ayastefanos Kilisesi'ni ziyaret ettikleri ve burada ayinler düzenledikleri belirtilmektedir (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Aya Giorgios Kilisesi: Eğirdir ilçesi Barla bucağında, dağın yamacında yer almakta olan kilisenin duvarlarının bir kısmı hala ayakta (<http://www.tanitma.gov.tr>).

Sosyo-Ekonomik Yapı

Eğirdir'in en önemli gelir kaynağı; ihracata dönük olan elma ve su ürünleridir. Bu iki ürün için ilçede ayrı bir sektör oluşmuştur. Bunlardan başka hayvancılık, küçük sanatlar, orman ürünleri gibi ekonomik faaliyet dalları da ilçede oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Kırsal kesimde halk tarımla uğraşırken, büyük bir bölümü de tarımdan arta kalan zamanlarında halı dokumaktadırlar (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Sanayi

Soğuk Hava Deposu: Eğirdir ve çevresinde büyük önem taşıyan elma üretimine bağlı olarak çeşitli yerlerde soğuk hava depoları kurulmuştur. Soğuk hava depolarının toplam kapasitesi 80 bin ton civarındadır (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Meyvelerin İşlenmesi: Yörenin zengin ürünleri arasında bulunan elma, vişne, şeftali, kayısı ve üzüm gibi meyvelerin suyu, konsantreleri ve pulplarının üretimi yapılmakta ve yörede bulunan meyve suyu fabrikalarında işlenmektedir. Son zamanlarda meyveden % 100 doğal elma cipsi de üretilerek, yurt içi ve yurt dışında tüketilmektedir (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Su Ürünleri İşleme Tesisi: İlçede su ürünleri işleme ve değerlendirme tesisleri mevcut olup, bu tesisler Eğirdir ve çevre göllerde avlanan su ürünlerini işlemekte, depolamakta ve yurtdışına ihraç etmektedir (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Elektrik Santrali: Eğirdir Gölü'nden giden su ile beslenen iki adet hidroelektrik santrali mevcuttur. Kovada I ve II adları verilen bu santrallerden, Kovada I'den yılda 28 milyon kw/sa, Kovada II'den yılda 178 milyon kw/sa civarında elektrik enerjisi üretilmektedir. Santraller, enterkonnekte sisteme bağlıdır (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Tarım ve hayvancılık

Elmacılık: İlçenin en önemli geçim kaynağı, ihracata yönelik elma üretimidir. Türkiye elma üretiminin yaklaşık % 25'ini karşılayan Isparta, Eğirdir ve Gelendost ilçeleriyle Türkiye'nin meyve bahçesidir. Günden güne gelişmekte olan elma

üreticiliğinde yeni kültür fidanları geliştirilmekte ve ihracata daha uygun hale getirilmektedir (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Tarımda en önemli gelir kaynağı olan elma; tat, özü ve aroma yönünden iç ve dış pazarda tutulmaktadır. Bu kadar önem taşıyan elma üretiminin her sene yeterli miktarda olmasının yanı sıra kaliteli ve hastalıktan arınmış şekilde üretme çalışmaları yapılmaktadır (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

İlçede, merkez ve Yukarı Gökdere'de 2 adet istasyon kurulmuş ve bu istasyonlara devit cihazı ile termohidrografi aleti yerleştirilmiştir. Bu aletler devamlı kontrol edilmekte olup, bunlardan alınan verilere göre, ilaçlama zamanları çiftçiye bildirilmektedir. Elma üretimi için yapılan tüm çalışmalar erken uyarı kapsamında. Yani hastalık ve haşerelere karşı mücadeleyi önceden haber verip başlatılmaktadır. Bu konuda üreticiye zaman zaman eğitim de verilmektedir (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Balıkçılık ve Hayvancılık: Biyolojik çeşitliliği ile en önemli sulak alanların başında gelen Eğirdir Gölü'nde balıkçılık, çevresinde yaşayan insanlar için önemli bir geçim kaynağıdır. Ayrıca Eğirdir Gölü'nde sportif olta balıkçılığı da yapılmaktadır (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

İlçede hayvancılık da önemli bir geçim kaynağı olup; sığır, koyun ve keçi yetiştiriciliği mevcuttur. Ayrıca ilçede kümes hayvancılığı da bulunmaktadır (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>).

Sportif faaliyetler

Eğirdir Gölü; su kayağı, su altı dalış, yelken gibi pek çok su sporlarına elverişlidir. Gölde balıkçılık yapılmaktadır. Eğirdir'i çevreleyen dağlarda trekking, dağcılık ve yamaç paraşütü yapılmaktadır.

Sonuç ve öneriler

Cittaslow hareketi; modernle geleneksel, küreselle yerel olanı sentezleyerek insan ilişkilerini ve çevreyi öne çıkararak, birliktelik anlayışına dayanan yerel bir kalkınma modeli sunmaktadır. Bir yerleşimin Cittaslow unvanına sahip olması, oranın çevreye, doğaya, insana, kültüre, kültürel mirasa sahip çıktığının bir göstergesidir. Unutulması gereken nokta, cittaslow unvanına sahip olmanın bir sonuç değil bir süreç olduğunun farkına varılmasıdır.

Sakin şehirlerde, kısa vadede sadece ekonomik kalkınma önceliği içinde plansız bir gelişimin yaşanması, taşıma kapasitesinin aşılması sorununu doğurabilmektedir. Sakin şehir bilincinin artırılması, bu anlamda büyük bir önem arz etmektedir.

Eğirdir ilçesi, uluslararası bir organizasyon olan Cittaslow tarafından sertifikalandırılarak, dünyadaki sakın şehirlerarasına girmiştir. Tarihi dokusu, doğası, geleneksel el sanatları, kültürü ile sakın şehir olmaya hak kazanmıştır. Sevimli bir kasaba görünümünde olan ve günümüze kadar sakın doğasını koruyan Eğirdir, bir yol üstü ilçesidir. Eğirdir; önemli bir organik gıda potansiyeline sahip olup, geçmişten bugüne Anadolu'nun tarihi ve kültürel mirasını taşımış bir ilçe konumundadır. Kentin değişen çehresi, restore edilen yapılar, kentin dünya çapında bir ağı üye olmaya hak kazanarak Cittas-

low markası alması, ilçede insanların dikkatini çekmeye başlamıştır. Gittikçe ünlene gelen turist sayısında artışlar meydana gelmiştir. Tarihi bir ilçe olan Eğirdir'de var olan doğallık ve bunun öne çıkarılması çabaları, Cittaslow üyeliğiyle daha da önemli hale gelmiştir. Cittaslow hareketi; kendi üreten, kendine yeten, doğayı ve özünü koruyan, yaşamaktan tat alınan, sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen kentler yaratma amacını gütmektedir. Önemli olan, bu sürdürülebilirliği korumaktır. Gelecek nesillere mekânı, doğayı, kültürü, enerjiyi tüketmeden devredebilmek gerekmektedir. Temiz kumsallara sahip, iki küçük adası olan, bu adaların birinin üzerinde bir kilise bulunan, toplu taşıma dahi gerek kalmadan bisikletle veya yaya olarak ulaşımın sağlanabildiği, gölünün tatlı sulu olmasından kaynaklı çok farklı balık türlerinin yetiştiği, kaliteli elmaların üretildiği Eğirdir'de, Cittaslow hareketinin devamlılığı için aşağıda sunulan birtakım çözüm önerileri geliştirilebilir:

- Geleneksel mimari yapının korunması ve yeni yapılarda özgün kimliğin sürdürülmesi,
- Yapıların tasarımında iklim koşullarının dikkate alındığı yaşama alanlarının oluşturulması,
- Ekolojiyi temel alan kendi kendine yeten kentlerin oluşturulmasının sağlanması,
- Gürültü kirliliğine neden olabilecek her türlü olumsuz etkenin bertaraf edilmesi,

- Görsel yönden kent estetiğinde olumsuz etki yaratacak kent donatılarının kentin kimliğine uygun bir şekilde tasarlanması ve uygun alanlara yerleştirilmesi,
- Kent duvarlarında kent kimliğini yansıtan kompozisyonların grafiti sanatı ile buluşturulması,
- Yöresel yemek kültürünün sunulduğu restoranların oluşturulması,
- Yöresel etkinliklerin farklı temalarla bütünleştirilmiş festivaller ile tanıtımının sağlanması.
- Kentlerde oluşturulacak vista noktaları ile fotoğrafçılık, resim gibi sanatsal faaliyetlerin yapılmasına olanak tanıyacak mekanlar yaratılması,
- Planlama, tasarım ve uygulama süreçlerine halkın katılımının sağlanması.

Bu öneriler doğrultusunda Cittaslow'un, hem doğal ve kültürel değerlerin korunmasını hem de korunarak sürdürülebilir kullanımı sağlayarak yerel kalkınmayı destekleyen bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Bu yaklaşım özellikle kentlerin sürdürülebilir gelişimi için önemli bir fırsattır.

Kaynak

- Bahtiyar Karadeniz, C., 2014. "Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Sakin Şehir Perşembe" Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(29), 84-107.
- Ergüven, M. H., 2011. "Cittaslow - Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği", Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2011, 3(2): 201-210.
- Güneş, G., Çalışkan Arısoy, E., Aslan, E., 2015. "Cittaslow Ağına Dahil Kentler ve Sürdürülebilir Turizm Kriterlerine Yönelik Bir Analiz", Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi, 14-16 Mayıs 2015, Gümüşhane Üniversitesi Turizm Fakültesi, Gümüşhane.
- Sırım, V., 2012. "Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak Sakin Şehir Hareketi ve Türkiye'nin Potansiyeli", Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, Cilt 1, Sayı 4.
- Tayfun, A ve Acuner, E., 2014. "Cittaslow: Çamlıhemşin İçin Bir Model Önerisi", Journal of Tourism and Gastronomy Studies, C. 2, S. 1 ss. 46-54.
- Üstün Topal, T., Korkut, A., Kiper, T., 2016. "Yerel Kimliğin Kent ile Buluşması: Cittaslow-Yavaş Şehirler", İdil, 2016, Cilt 5, Sayı 25, Volume 5, Issue 25.
- Yücel, F., Karaboğa, Ö., 2011. "Şehirlerin Turistik Ürün Olarak Pazarlanmasında Cittaslow Hareketi", 3. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi, Mostar.
- Karakaş Özur, N., 2016. "Sakin Şehir/Cittaslow Hareketi ve Yerleşme Coğrafyası", SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Nisan 2016, Sayı: 37, ss. 151-179.
- <http://cittaslowturkiye.org>
- <http://www.slowfood.com>
- <https://gaia.dergi.com>
- <http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>
- <http://www.kulturportali.gov.tr>
- <http://www.tanitma.gov.tr>
- <http://egirdir.meb.gov.tr>
- <http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>

MERKEZ & FABRİKA

ASO 1.OSB. Oğuz Caddesi No: 44 Sincan - ANKARA
Tel: +90 (312) 267 11 00 (Pbx) • Faks: +90 (312) 267 33 44
e-posta: info@parkkentmobilyalari.com

MARMARA BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Bağcılar Mahallesi, Mimar Sinan Caddesi No: 35
K.:19 D.: 238 Divan Residence Güneşli / Bağcılar - İSTANBUL
Tel: +90 (212) 801 71 71

/parkkentmobilyalari
www.parkkentmobilyalari.com

“

Mr. Hasan TULUK continued his art studies with his teaching responsibilities. He attended many mixed and personal exhibitions in the country. In 1983, he observed art works in Mimar Sinan University as a guest artist. He was invited as honorary guest to the international “Les mains D’or” (Golden Hands) exhibition in Paris in 1991. In 1996, he won both the first place medal and first prize cups in 3th Golden Hands Biennial that organized in Lyon city of France.

”

Anadolu’nun Kültürel Peyzajını Metale İşleyen Sanatçı: HASAN TULUK

**Prof. Dr.
mer İskender TULUK**
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Mimarlık Bölümü

“Ben, ğretmenliğimin ilk yıllarından itibaren, yaklaşık 50 yıldır metale Şekil vererek zengin Anadolu kültürümüzü yeniden yorumlayan ve bunu da yurt içi ve yurt dışı pek çok sergiyle ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımış ve tanıtımaya devam eden orumlu bir metal sanatısıyım. Sanatsal çalışmalarımda, metal gibi işlenmesi zor ve doğasına uygun teknik bilgi ve deneyim gerektiiren bir malzemenin tercih edilmesinin temelinde, çocukluk yıllarımdan itibaren içerisinde bulunduğum “bakırcılık” zanaatına olan aşinalığımın yattığını söyleyebilirim. İçerdiği Anadolu kültürü eksenli konu zenginliği ve bu kültürü farklı platformlarda tanıtımaya yönelik hedeflerim bir yana, metal sanatımın en önemli ve benzer örneklerden farklılaşan yanı, içerisinde yetiştiğim geleneksel bakırcılık zanaatı ile Metal İşleri ğretmenliğim vesilesiyle geliştirdiğim kendime özgü metali biçimlendirme tekniğimdir.”

Hasan Tuluk kimdir?

Hasan Tuluk sanatını bu Şekilde tanımlıyor. O bir metal sanatçısı. 1943 yılında orum’da doğdu. İlk ve orta öğrenimini orum’da tamamladı. 1963 yılında Ankara Erkek Teknik Yüksek ğretmen Okulu, Metal İşleri Bölümü’ne girdi. 1967 yılında mezun oldu ve uzun süre yurdun değişik yerlerinde görev yaptı. 1979 yılında orum Endüstri Meslek Lisesi’ne atandı. Öğretmenlik göreviyle birlikte sanat çalışmalarını da sürdürdü. Yurt içinde birçok karma ve kişisel sergilere katıldı. 1983 yılında Mimar Sinan niversitesi’nde misafir sanatçı olarak çalışmaları izledi. 1991 yılında Paris’te düzenlenen uluslararası “Les mains D’or (Altın Eller)” sergisine Őeref konuğu olarak davet edildi. 1996 yılında Fransa’nın Lyon/Fontaines Sur Saone beldesinde düzenlenen “3. Altın Eller Bienali”nde halk oylamasında birincilik

kupası ve sanat otoritelerinden oluşan jüri tarafından en büyük ödül olan birincilik madalyası ile iki dalda ödül aldı. 1998 yılında Almanya'nın Köln şehrinde Cumhuriyetimizin 75. yılı nedeniyle düzenlenen "Türk Haftası"na Köln Başkonsolosluğumuzun davetlisi olarak katıldı. Aynı yıl emekli oldu. 16 yıl Gazi Üniversitesi, Çorum Meslek Yüksekokulu Makine ve Seramik Bölümünde Güzel Sanatlar, Teknik Resim ve Çini Süsleme dersleri verdi. 2008 yılında Çorum Müzesi Etnografya Salonu, "Bakırcı" ve "Kahvehane" seksiyonlarının düzenlemesini gerçekleştirdi. Son yurt dışı sergilerini, 2013 yılında İrlanda'nın başkenti Dublin'de, 2014 yılında ise Belçika'nın başkenti Brüksel'de Kültür Bakanlığı ve ANKÜSAD organizatörlüğünde Türk Sanatı ve Kültür Haftası etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirdi. 2014 yılında, yarım yüzyıllık sanat birikimini kaleme aldığı "Taşrada Sanatçı Olmak" isimli otobiyografik çalışmasını baskıya hazır hale getirdi. Halen Çorum'un bakırcılık tarihini yazmakta olan Hasan Tuluk'un "Türk Süsleme Sanatları İçinde Metal Sanatı" isimli bir kitabı ile basılmış bir

ders kitabı bulunuyor. Çorum'da bakırcılık, Anadolu konut mimarisinde metal aksesuarlar ve yöresel el sanatlarımız ile ilgili araştırma çalışmaları devam etmekte olan "Les Mains D'or (Altın Eller)" üyesi ve Kültür Bakanlığı Metal Sanatçısı Tuluk, yurt içi ve yurt dışı sergileriyle sanat yaşamına aktif olarak devam ediyor.

Tuluk'un metal sanatı

İTÜ Mimarlık Fakültesi öğretim üyesi, mimarlık tarihçisi Prof. Doğan Kuban, Hasan Tuluk'un "Metallerin Dili İle Anadolu" başlıklı, eserlerini bir araya topladığı albümü için kaleme aldığı sunuş metninde Tuluk'u ve sanatını şu şekilde tanımlıyor:

"Seksenli yılların başlarında genç bir maden işleri öğretmeni, Hasan Tuluk, Teknik Üniversitede beni görmeye geldi. Maden işleri sanatçısıydı. Çorum'da öğretmendi. Edirne Selimiye Camii'nin bir maketini yapmayı amaçlıyordu. Benden Selimiye'nin doğru ölçülerini istedi. O yıllarda Edirne

yapılarının, fakat özellikle Selimiye'nin rölevelerini hazırlıyorduk. Bu sevecen ve heyecanlı genç öğretmen şanslıydı, çünkü bizden başka kimsede Selimiye'nin doğru ölçüleri yoktu. Ona caminin kesit ve cephelelerini büyük paftalar olarak verdik. Bize o zaman ilginç gelen Çorum'dan gelen genç sanatçının Selimiye ile ilgilenmesi oldu, çünkü genellikle halk ve okumuşlar katında Selimiye hala Süleymaniye kadar ünlü değildi. İstanbul ve Süleymaniye Osmanlı mimari mitosunun temel öğeleri olmaya devam ediyorlardı. Demek ki, genç öğretmen bilinçli bir seçim yapıyordu. Hasan Hoca sonunda Selimiye maketini bitirdi. Maket, yapıyı doğru yansıtan bir titizlikle yapılmıştı ve Kültür Bakanlığı bu çabayı değerlendirdi. Zamanla onunla dost olduk.

Hasan Hoca öğretmenliği Çorum'da sürdürdü. Yarışmalara girdi, ödüller kazandı. Ama gerçekten amatör bir sanatçı olarak yaşadı. Zanaatı sanata çeviren bir Hoca. Ülkenin bazı köşelerinde sakin, büyük iddiaları olmayan, ama büyük kalpleri olan, yaptığı işi seven, sürekli üreten ve yöresini işi ve kimliği ile aydınlatan insanlardan biri oldu. Toplumun tuzu, biberi olan insanlardan.

...Hasan Hoca kendi köşesinde bir folklor oluşturuyor. Duyarlılığını yönelttiği bütün geleneksel eşyaları ve biçimleri, gönlünce değiştirerek yineliyor. Tarihin başından bu yana geleneklerin oluşma süreci böyle. Hasan Hoca'nın sözlüğünün önemli bir teması mimari. Selimiye'den, açık bir çardak

olan Gomele'ye uzanıyor. İstanbul, Edirne, Safranbolu evlerini foto, resim ya da gravürden alarak maden üzerine işlerken, yapıları kendi ortamlarından alıp soyut ve değişmez bir maden ortamına taşıyor.

Malzeme ve tekniğin verdiği patina yapıtlarına hoş giden bir renk ve ışık atmosferi kazandırıyor. Çevresine, geleneğine âşık Hasan hoca duyarlılığını sadece maden üzerinde değil, şirde de dile getiren bir gönül adamı. Hasan Tuluk'ları, asil tutkuları, yorulmak bilmez çalışkanlıkları ve yaşattıkları sanat gelenekleriyle, önemli bir toplum katmanı olarak yüceltmek gerek. Menfaat ve para peşinde dengesini yitirmiş bir toplum içinde, yaşamını sanata hasretmiş ne kadar az adam var. Ulusal ve yöresel bilincin doruğunda sanata gönül veren bir okul hocası, herhalde edinilecek dostların en güzel ve değerlilerinden biri olmalı."

Hittit Üniversitesi öğretim görevlisi Mehmet Aydınkal, sanatçının "Türk Süsleme Sanatları İçinde Metal Sanatı" isimli kitabı için kaleme aldığı değerlendirme metninde onun sanatsal misyonunu ise kısaca şu cümlelerle özetlemiş:

"Geleneksel evrensel, bireyselden toplumsala uzanan süreçte onun yapıtlarındaki tematik zenginliğin referansları

tek bir olgu üzerinde odaklanmaktadır. Bu olgu, unutulmuş ya da unutulmaya yüz tutmuş Anadolu kültürüdür. Sanatçı ürettiklerinde hep aynı kaygıyı duymaktadır: Nesnel gerçeklik, estetik mükemmellik ve içkin bir belgesellik."

Hasan Tuluk'un sayısı 80'i bulan eserleri; rölyef, heykel, maket ve ferforje tekniklerinde geniş bir konu yelpazesinde üretilmiş. Aydınkal'ın da isabetle vurguladığı gibi bu eserler, özünde Anadolu kültürü olmak üzere Hittit Güneş'inden, geleneksel ev ve sokaklara; sokubaşı, kağrı, at arabası, döven gibi yaşadığı bölgenin kullanım dışı kalmış ve unutulmuş etnografik unsurlarından Mimar Sinan'a; Atatürk'ten çiftçiye; köy evinden sahil kasabasına kadar geniş bir çeşitlilikle dikkati çekiyor. Demir, bakır, pirinç ve alüminyum malzemelerden sıcak ve soğuk dövme, kabartma teknikleriyle üretilen eserleri arasında kimileri ise, geleneği yeniden yorumlayan özgün kompozisyonları ya da sanatçının geliştirmiş olduğu kendine özgü teknikleriyle öne çıkıyor. Edirne'deki Selimiye Camii'nin 1/100 ölçekli

maketi bunların başında geliyor. Pirinç levhadan izleme, dövme ve kabartma tekniği ile şekillendirilen maketin onlarca parçası kaynak, perçin, vida, sıkı geçme ve kenet tekniği ile birleştirilmiş. Altı yılda, 1988'de tamamlanan eser, sanatçının başlı başına özgün bir tasarım ürünü olan 33 kg ağırlığındaki ferforje bir masanın üzerine yerleştirilmiş. 40 kg ağırlığındaki maket, taşınabilirliği dikkate alınarak dört minaresi ve masası sökülebilir olarak üretilmiş. Sanatçı, tutkuyla bağlandığı Mimar Sinan'ın bu ustalık eserinin maketi için duygularını şu dörtlülle dile getirmiş:

"Görmeden meftun oldum o ilahi cema-
line,
Avuç açıp yalvardım gönlümdeki hayaline,
Altı yıl gönül verdim, bir ömür daha verir-
dim,
Ruhumda saltanat kuran Edirne Selimiye
Cami'i'ne..."

Sanatçının heykel çalışmaları arasında "Demirci"nin özel bir yeri var. Metal levha-
nın, deyim yerindeyse eğilip bükülerek üç
boyutlu bir nesneye dönüştürülme yönte-
mi, bu eserini ve diğer heykel çalışmalarını
benzerlerinden farklılaştıran en belirgin
özellikler olarak dikkati çekiyor. Gerek
anatomik yetkinlik, gerekse de birkaç par-
çadan oluşan heykeli olağanüstü teknikler-
le birleştirme becerisi, 1982 yılında ürettiği
bu eserini benzersiz yapıyor. Ancak daha
ilginç, Hasan Tuluk'un bu eseriyle kendisini
özdeşleştirmiş olması. Sanatçı adeta kendi
heykelini üretmiş gibi görünüyor.

"Kor ateşiyle ter döker, örsünde şekillenir,
Gönül güzelliği ile tablolaşır, kara demir o
nasırlı ellerde,
Duygular coşar,
Gönül sevdalanır nar kırmızı alevde..."

Koleksiyonuna son yıllarda kattığı iki
eser, sanatçının ustalık döneminin de en
belirgin izlerini taşıyor. 2008 yılında ürettiği
"Çeşme" isimli eseri, gerek özgün mimari
kompozisyonu, gerekse de geleneksel Türk
süsleme motifleri yanında bunlara eklediği
yeni motiflerle, sanatçının geleneği sür-
dürme misyonunun belki de en etkileyici
ve zirve temsilcisi olma özelliğini taşıyor.
Pirinç malzemeden maket, rölyef ve heykel
tekniklerinin bir arada kullanıldığı eser,
sanatçının Osmanlı'nın şehir mekânındaki
estetik algısına olan hayranlığının da bir

tezahürü olarak değerlendirilebilir.
Çorum Valiliği için 2012 yılında ürettiği
"Hitit Güneşi" ise, sanatçının geliştirmiş ol-
duğu heykel tekniğinin zirvesi konumunda.
Özgün eseri Ankara Anadolu Medeni-
yetleri Müzesi'nde sergilenen Hititlerin
bu önemli litürjik heykelinin, daha büyük
boyutlarda, bakır levhadan döverek üç
boyutlu hale getirildiği eser, aslına olan
olağanüstü düzeyde benzerliği ile dikkati
çekiyor. Ancak sanatçı bunu yaparken,
bir bakıma imzası niteliğindeki, başta
renk ve doku gibi özgün teknik ve görsel
ayrıntıları da yüzey üzerinde bırakmaktan
çekinmiyor.

Bir kültür adamı ve kent gönüllüsü olarak Hasan Tuluk

"Yaşamım boyunca ilişkilerimi kesintisiz
sürdürdüğüm kişilerin büyük bir bölümü,
bir anlamda yaşadıkları 'kentlerin simgesi'
gibidirler. Onların varlığından yaşam
ortamlarını koparamazsınız. Sanki kentin
sorumluluğunu yüklenmeyi doğal görev
olarak görürler. Olumlu sonuçlar alınca
da mutlu olurlar.
Kentlerin yaşamındaki üzücü olaylardan
da en çok etkilenen onlardır. Bu nedenle
hemen çözüm yolları aramaya koyulurlar.
Sonuç alınca kadar da yorulmadan
konunun üzerine giderler. Bu sorumluluk
duygusunun ötesinde çok yönlü birikimleri
nedeniyle, yoğunlaştıkları kültür-edebi-
yat-sanat-zanaat alanının bir veya birden
fazla dalında 'becerilerini geliştirmeyi'
kaçınılmaz görev bilirler. Bir bölümü ise,
kentlerinin geniş bir arşivine ulaşma tutku-
suyla, güçleri oranında belge ve bulgula-
ra ulaşma kaygısıyla, alan araştırmalarına
yönelirler. Mutluluğu ve heyecanı bu
ortamda bulurlar.
Bu çok yönlü birikime ulaşma yolunda
örnek kimliklerden birisi ailemin bir bölü-
münün yaşadığı Çorum'da kendi kozasını
ören Hasan Tuluk'tur."

Hasan Tuluk sadece bir sanatçı değil. Ta-
rihi Kentler Birliği Danışma Kurulu ve ÇE-
KÜL Vakfı Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen,
Hasan Tuluk'un sanatçı kimliği yanında,
kent kimliğinin sürdürülebilirliğine yönelik
duyduğu endişe ve gösterdiği çabayı
yukarıdaki cümlelerle özetlemiş. Sanatçı-
nın hızla yok olan Çorum kent kültürünün

sürdürülmesine yönelik bu çabasının en açık göstergesi, yerel gazetelere yansıyan yüzlerce Hasan Tuluk haberi. İşin en ilginç yanı, sanatçının, doğrudan görev alanlarında olan ya da olması gereken bazı kurum, kuruluş ve yerel yönetim odaklarının önünde bir vizyona sahip olması. Bir başka deyişle, kent kültürünün yaşatılması bağlamında pek çok konuda öncü, ufuk açıcı bir kimlikle dikkati çekmesi. 2003 yılın-

da, herhangi bir resmi görevi olmamasına karşın Çorum'un Tarihi Kentler Birliği'ne girişi için Prof. Dr. Metin Sözen'le konuyu görüşen, bu konudaki talebi Çorum adına dile getiren Tuluk olmuş. ÇEKÜL Vakfı'nın 2003 yılında 7 şehirde hayata geçirdiği ve ülkenin geleceği çocukların kent bilinci edinmeleri amacını taşıyan "Kentler Çocuklarıdır" projesini 8. şehir olarak Çorum'da fahri olarak gerçekleştiren yine

Hasan Tuluk olmuş. Çorum Halk Kültürü'nün önemli motiflerinden olan ve 1950'li yılların çocuklarının belleğinde önemli bir yeri olan "Çiğdemaşi Gezmesi"ni ilk kez 2012 yılında ilkokul çağındaki çocuklara yaşatan ve daha önemlisi, 2016 yılından itibaren her yılın nisan ayında bunun bir şenlikle Özel Doğa Okulları'nda kutlanmasına öncülük eden yine Tuluk. Çorum'un önemli simalarından Mebus İsmet Eker'e ait tarihi çiftliğe dönemin Çorum Valisi ve ÇEKÜL'ün dikkatlerini çeken, bu sayede 2011 yılında hazırlanan protokolle çiftliğin 99 yıllığına İl Özel İdaresi'ne devri ve restore edilmesine öncülük eden, dahası ise restorasyonunu bizzat takip eden de yine odur. Sanatçı, bilinçli bir yönlendirmeye mimarlık eğitimi almasına vesile olduğu oğlu ile birlikte, 1990'lı yıllardan itibaren şehrin geleneksel sokak ve evlerinin fotoğraflarını çekerek belgelemiştir. Elliye yakın eski Çorum evinin ise rölevelerini almış.

Taşrada sanatçı olmak

Bu, Hasan Tuluk'un 50 yıllık mücadelelerle dolu sanatsal yaşamını anlattığı baskıya hazır kitabının başlığı. "Taşrada Sanatçı Olmak" otobiyografik bir çalışma. Kitabın öznesini taşrada, Çorum'da, çocukluğundan itibaren bakırcılık zanaatının içinde yetişmiş, bu doğrultuda eğitim almış ve metali sanata dönüştürmüş bir "yerel" sanatçı, Hasan Tuluk oluşturuyor. Bugün-

kü Türkiye ortamında taşrada sanatçı olmanın ne anlam ifade ettiği bu yerel sanatçının yarım yüzyıla yayılan sanatsal faaliyetleri çerçevesinde, bu kitapta

anlatılmış. Tarihinin hiçbir evresinde merkezi otoritenin gözdesi olamamış, kıyıda

köşede kalmış bir Anadolu kasabasından, Çorum'dan, bir eğitimci/sanatçı olarak çıkarak Avrupa'nın sanat merkezinde iki birincilikle ödüllendirilen "alaylı" bir sanatçının kendini ve sanatını ifade mücadelesi bu çalışmanın ana kurgusunu oluşturuyor. "Mücadele" edilen, ilk bakışta düşünüldüğünün aksine Avrupalı değil. Bizatihi içinden çıktığı toplumun bazı kurumsal ve sanatsal erkleri ne yazık ki... Örneğin, sanatçının "alaylı" olması, Türkiye'de kariyer sahibi bazı sanat otoritelerinin zihinlerinde yaygın "sanatçı" algısıyla bağdaşmayan bir olgu olmuş, pekçok mücadelenin ana gerekçesini de bu algı oluşturmuş ya da taşrada, Çorum'da yaşıyor ve üretiyor olması, yine bazı kurumsal otoriteler için bir handikap, merkezi üretim odakları yanında desteklenmesi pek de gerekmeyen "öteki"leştirici bir zihinsel algıyı doğurmuş. Her şeye rağmen sanatçıyı Fransa-Lyon'da pek çok Avrupalı sanatçı arasından sıyrarak birincilik kürsüsüne taşıyan maddi ve manevi güç, öyle anlaşılıyor ki kişisel ve kurumsal çerçevede gördüğü samimi destekler olmuş. İşte tam da bu noktada, taşralı bir sanatçının tutkuyla sarıldığı sanat mücadelesini, torunlarına ve dostlarına anlatacağı anılar olmaksızın çıkarıp toplumun geneliyle paylaşma gereğini ortaya çıkaran neden, bu süreçte dâhil olan kimi aktörlerin kendi alanlarında popüler, toplumsal hafızada yer tutmuş kişiler olması.

Bu bağlamda sanatçının 50 yıllık sanat mücadelesinin tümüyle yaşanmış olaylar

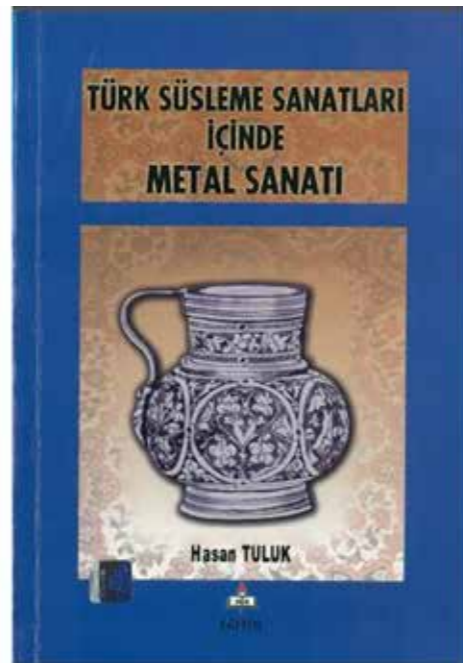
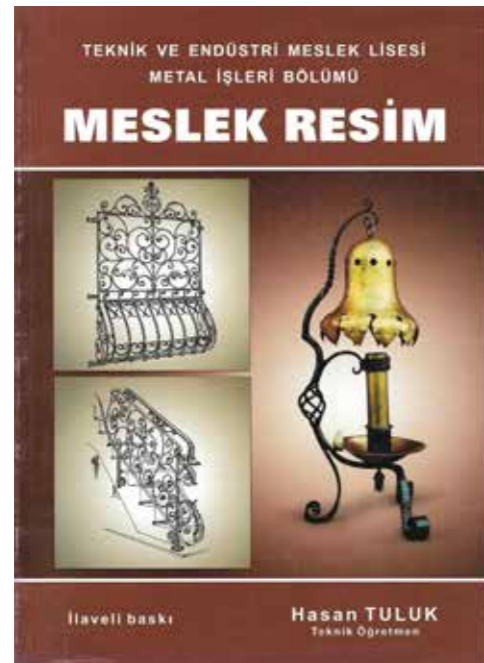

üzerinden ortaya konduğu bu çalışma, kuşkusuz Türkiye'nin son 50 yılının sosyal tarihinin de, odaklandığı olaylar çerçevesinde anlatılmış olduğu anlamına geliyor. Bu, yakın zamana kadar tarihçilerin pek de alışkın olmadıkları, genelleyici tarihsel bakış açısına karşı bir mikro tarih/yerel tarih çalışması anlamını da taşıyor. Bu da, bu otobiyografik çalışmanın değerini daha da artırıyor.

"Sanatım, solgun bedenine rağmen muhteşem mimarisıyla kent tarihine şahsiyet kazandıran Velipaşa Hanı bitişindeki bir nalburiye dükkânından, 1968 yılı Şubat'ında alınan 150 gramlık bir çekiçle başladı."

Hasan Tuluk kitabında sanatının başlangıcını bu şekilde tanımlıyor ve 50 yıllık sanat hayatı boyunca 40'ın üzerinde organizasyonda sergilediği, ona 60'ın üzerinde teşekkür, plaket ve ödül getiren eserlerini ürettiği mütevazı atölyesinin kapanmasına neden olan vefasızlığa bir sitemle de kitabını noktuyor:

"Yıllarca çalıştım didindim durdum, Metalin kokusu bedenimi, Çekicimin ritmi ruhumu sardı. Kimi zaman vefasızlığa kırıldım, Kimi zaman da yoruldum. Sonunda anladım ki bu sevda Hakk'ı aramakmış, Gerisi gök kubbede bir seda ve bir rüyaymış."

Yaşamın her
karesinde sizinle...

www.marmarabotanik.com.tr

Kanlıca Mahallesi İbrahim Paşa Caddesi No: 136/Z1 Beykoz / İSTANBUL
Tel: 0216 680 9 080 E-posta: info@marmarabotanik.com.tr

Doğanın
en gösterişli haline
şahit olun...

www.dorukbotanik.com.tr

Salacak Mah.İhsaniye İskele Sk. Çiftkayalar Apt. No:13/1
Üsküdar / İSTANBUL Tel: 0 216 342 0 802 E-posta: info@dorukbotanik.com.tr

DORUK
Botanic & Peyzaj
İNSAAT SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ

“

In cities, the ways of movement of vehicles and pedestrians should not be thought of as only transport nets; at the same time, they should be considered as places where social relations are formed and empowered that guide the shaping of the whole urban life. From here, it should be thought that urban roads should be arranged as healthy, safe, aesthetic and comfortable spaces that allow for a more comfortable, well-trained, and easy traffic flow. Pedestrianization reminds us that the city exists for 'people' beyond the closure of a particular axe to vehicle traffic, and contributes to increasing the quality of life in and around the roads through which an important time passes due to urban conditions.

”

Yaşanabilir kentler için yayalaştırma

Doç. Dr. Banu Çiçek KURDOĞLU
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Orman Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Pınar DİNÇER
Peyzaj Yüksek Mimarı
Trabzon Büyükşehir Belediyesi
Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı

Kentler; insanın kendi için yarattığı ve zaman içinde insanın gelişimini destekleyen, insanın kültürel (doğal) yaşam yerleridir; büyük grupların birbirine karışıp etkileşimde bulunduğu, ekonomik mal ve hizmetlerin yanında insani etkinliklerin ve yeteneklerin değiş tokuş edildiği yerlerdir.

Kentsel gelişim, kentsel nüfusun artması, kentlerin çoğalması ve bayındır duruma getirilmesi süreci şeklinde ifade edilirken; sürdürülebilirlik bir toplumun, bir ekosistemin ya da sürekliliği olan herhangi bir sistemin işleyişinin kesintisiz, bozulmadan, aşırı kullanımla tüketilmeden ya da ana kaynaklara aşırı yüklenilmeden sürdürülmesi olarak açıklanmaktadır. Dünya nüfusunun ve kentte yaşama oranlarının hızla artıyor olması sürdürülebilir kentsel gelişim süreçlerini tehdit etmekte ve kent merkezlerindeki yaşam koşullarını (fiziksel, ekolojik, sosyal ve ekonomik açıdan) her geçen gün zorlaştırmaktadır.

İlk olarak 1972 yılında Stockholm Konferansı'nda önemi vurgulanan çevresel sorunlar ve sonrasında 1987'de Birleşmiş Milletler çalışma raporunda ortaya çıkan 'sürdürülebilir kalkınma' söylemi dünya genelinde çevresel sorunlar üzerinde düşünülmesini ve eyleme geçilmesini hızlandırmış, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere tüm dünyada sürdürülebilir gelişime yönelik politikalar üretilmeye başlanmıştır. Kentlerin dünya ve yaşamlarımız üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve doğal kaynakların bilinçli kullanımı bu politikaların ana amacı olmuş, işbirliği içerisinde sorumlu birer vatandaş olarak gerekliliğine dikkat çekilmiştir. Kent sorunlarına çözüm arayışları kapsamında kentleşmede yeni akımlar oluşmaya başlamıştır. ABD'de 1980'lerin başında kent dışı yerleşmelerin artmasına tepki olarak "Yeni Kentleşme" akımı doğmuştur. Kentsel tasarım üzerine yoğunlaşmış bir hareket olup, arazi gelişimini her yönüyle iyileştirmeyi hedeflemektedir. Yayılıma ile oluşmuş alanların geleneksel mahalleler olarak

yeniden düzenlenmesi, doğal çevrenin ve kültürel mirasın korunması, trafikte harcanan sürelerin azaltılması önemsenmektedir. Bu ilkeler, tek bir binadan tüm toplumu kapsayan projelere kadar geniş ölçeklerde uygulanabilir özelliğindedir. Yürünebilirlik, bağlanabilirlik, sürdürülebilirlik, geleneksel mahalle yapısının korunması ve yaşam kalitesi başlıca hedefleri arasındadır. 1990'lardan sonra doğal çevremizi ve sağlığımızı korumaya yardım eden bir dizi gelişim ve koruma stratejisinden oluşan "Akıllı Büyüme" akımı oluşmaya başlamıştır. Ekonomik büyümeyi, güçlü toplulukları ve çevresel sağlığı destekleyen bir oluşumdur. Alternatif ulaşım seçenekleri ve özellikle toplu taşımayı geliştirerek çevre sağlığının korunması,

enerji tasarrufunun sağlanması ve yaşam kalitesinin artırılması gerekliliğine dikkat çekmektedir. Yeşil Kentleşme, çevre ve insan yararına sürdürülebilir toplulukların, mekanların ve yaşam tarzlarının oluşturulmasını amaçlar. Çevre üzerinde kentlerin etkisinin en aza indirgenmesi ana hedefidir. 1999 yılında İtalya'da uluslararası bir belediyeler birliği olan Yavaş Şehir (Cittaslow), Yavaş Hareketi'nin bir parçası olarak bilinmekte olup, Slow Food hareketini kentsel boyuta taşımak amacıyla kurulmuştur. Birliğe üye olmak isteyen kentlerin üye olabilmeleri için birliğin belirlediği kriterler üzerinden değerlendirilmesi ve Cittaslow felsefesine uygunluğu denetlenmektedir. Yavaş Şehirler ekoloji ve sürdürülebilirlik

alanlarında son tekniklerden yararlanarak, tarihi kentleri ve kentsel öğeleri korumayı amaçlamaktadır; modern teknolojiye de ancak bu amaçla hizmet edecekse izin verilmektedir. Kentsel yaşamdaki yoğun tempoya karşı da mücadele edilmekte ve bütün vatandaşlarının Yavaş Şehir'de yaşadıklarına dair farkındalıklarının sağlanması hedeflenmektedir. Türkiye'nin ilk Yavaş Şehri Seferihisar'dır. Bunlara ek olarak; Sürdürülebilir Kentler (Sustainable Cities), Ekolojik Kentler (Ecological Cities, Green Cities), Düşük Karbon Kentler (Low Carbon Cities), Yaşanabilir Kentler (Liveable Cities), Dijital Kentler (Digital Cities), Akıllı Kent Girişimleri (Smart City Initiatives), Yürüyen Kentler (Walking Cities), Arabasız

Kentler (Car Free Cities), Sağlıklı Kentler (Healthy Cities) gibi çeşitli adlarla birçok kent modelleri geliştirilmiştir.

Yayalaştırma

Kentlileri yoran, sağlıklarını tehdit eden ve yaşam alanlarının daha da azalmasına sebep olan sorunların başında da tartışmasız ulaşım karmaşası gelmektedir. Özellikle kent merkezlerinde motorlu taşıt kullanımının kontrolsüz bir ivmeyle artıyor olmasına karşın, yolların ve otoparkların yetersiz oluşu trafikte

bekleme sürelerini artırmakta ve çevreye verilen zararın daha da katlanması sebep olmaktadır.

Ulaşım sorunu denilince akla öncelikle araçların gelmesi, çevrede oluşan olumsuzluklardan tüm kentlilerin etkileniyor olması yanında düşündürücüdür. Kent merkezlerindeki tüm yeni planlama ve iyileştirme projelerinde önceliğin yayalarda olması gerektiği sınırlı kentsel alanlar, tükenen doğal kaynaklar, enerji sorunu ve bozulan toplumsal ilişkiler nedeni ile açıktır. Yoğun yaşam temposu içinde kaybolmuş kentlilerin, içinde hapsoldükleri

yüksek binalar, araçlar, dar ve kalabalık yollardan, 'yaşanabilir' açık meknlara geçişlerinin sağlanması bağlamında, yolların trafiğe kapatılmasının ötesinde daha sağlıklı kamusal mekan oluşumunu desteklemesi anlamında da hızlı ve etkili bir çözüm olanağı sunan 'yayalaştırma' önemli bir alternatif olarak değerlendirilmelidir. Yayalaştırma; kent merkezlerinde ve konut alanlarında motorlu taşıt trafiğinin yavaşlatılarak yönlendirilmesi ve insanlar için güvenli, rahat hareket olanağı sunan, çok yönlü işlevlerle donatılmış kentsel kamusal açık alanlar

oluşturma işi olarak tanımlanmaktadır. Kentlerde araçların ve yayaların hareket alanları olan yollar, sadece ulaşımı sağlayan ağlar olarak düşünülmemeli; bunlar aynı zamanda tüm kent yaşamının şekillenmesine yön veren, sosyal ilişkilerin oluştuğu ve güçlendiği mekanlar olarak ele alınmalıdır. Buradan yola çıkarak, kent içi yolların çok daha nitelikli, rahat hareket imkanı sağlayan, yavaş bir trafik akışına izin veren, sağlıklı, güvenli, estetik ve konforlu mekanlar olarak düzenlenmesi gerektiği düşünülmelidir. Yayalaştırma, belli bir aksın araç tra-

fiğine kapatılmasının ötesinde, kentin 'insanlar' için var olduğunu bizlere hatırlatmakta ve kentsel koşullar gereği önemli bir vaktimizin geçtiği yollar ve çevresinde yaşam kalitemizin artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Yayalaştırma türleri ve dünyadan örnekler

Yayalaştırma çalışmaları genellikle araç trafiğinin çözülemeyecek hale geldiği zamanlarda ve bölgelerde yapılmaktadır. Ancak son yıllarda kentsel tasarım projelerinde gelecek ihtiyaçların erken öngörüsü ile planlama aşamasında da yaya öncelikli ulaşım politikaları kapsamında yaya öncelikli çözümler planlanmaktadır.

Yayalaştırma çalışmaları, yol ya da farklı amaçlarla kullanılan alanların yaya öncelikli kullanımı için yeniden planlanması ve dönüştürülmesi çalışmalarını içerir.

a) Otoyol ya da kent içi yolların dönüştürülmesi (Removing Highways):

- Tam zamanlı yayalaştırma (Tamen araç trafiğine kapatılarak)
 - Kısmi zamanlı yayalaştırma (Belirli zaman aralıklarında taşıt girişini yasaklayarak)
 - Trafik hızını yavaşlatarak yayalaştırma (Yaya alanlarını genişleterek-kısmi yayalaştırma, taşıt hızını azaltıcı önlemler alarak)
- b) Kullanılmayan farklı nitelikteki mekanların yayaların kullanımı için planlanması (Reclaiming The Derelict)

Times Square (Manhattan, New York):

Varoluşundan bu yana yoğun trafiğin keşiştiği bir yer iken, bugün asfaltın yerini geniş araçsız alışveriş alanlarının aldığı bir yaya dostu meydana dönüşmüştür.

Las Ramblas Caddesi (Barselona, İspanya):

Barselona'nın en önemli ve en yoğun yaya merkezli caddesidir. Cadde 18. yüzyılda yaya mekanı olarak tasarlanmaya başlanmış ve 1856 yılında eski şehir surlarının dönüşümü ile bugünkü halini almıştır. Yayaalara sağladığı geniş oturma alanları bitkilendirilmesi ile başa-

rılı yaya mekanlarına örnektir. Caddede çok sayıda yeme içme yerleri, marketler, dükkanlar ve kültürel kurumlar bulunmaktadır. Sıralı bir şekilde dizilmiş ağaçlar iki yanında bulunan taşıt yolu ile yaya yolunu ayırmaktadır.

High Line (New York, Amerika): 1930'lu yılların başında New York Merkez Demiryolları tarafından cadde seviyesindeki tren kazalarını önleme amacıyla bölgedeki endüstriyel depolara hizmet için yerden yükseltilmiş demiryolu inşa etmeye karar vermesiyle High Line projesi hayata geçirildi. Ancak zamanla yapılan yeni otoyollar ve tırlar bu sistemin işlevini yitirmesine neden oldu. 1990'lı yıllarda bölge sakinlerinin, şehir planlamacılarının ve mimarların bir araya gelmesiyle bu mevcut kalıntıların nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda tartışmalar başladı. 1999 yılında High Line Dostları (Friends of the High Line) adında High Line bölgesini yeniden restore edip yeşillendirilmiş bir park alanının halkın

hizmetine sunulması amacıyla bir sivil toplum kuruluşu oluşturuldu. 2.3 km uzunluğundaki High Line içerisinde çok sayıda oturma ve dinlenme birimleri ile 40 kişilik bir yemek yeme yeri bulunmaktadır. Yürüyüş, ulaşım, dinlenme, güneşlenme, kitap okuma ve müzik dinleme gibi birçok faaliyetin yapılabildiği bir mekandır ve birçok canlı için yaşam alanı oluşturacak ekosistem şartları sağlanmaya çalışılmıştır.

Trabzon Uzun Sokak:

Trabzon-Uzun Sokak'ın yayalaştırılması (2008) öncelikle pazar günleri araç trafiği kısıtlanmasıyla başlatılmış, daha

sonra (23.00-09.00 saatleri arasında) hizmet araçları girişi hariç tam zamanlı araç trafiğine kapatılarak tamamlanmıştır. Zaten dar olan sokaktan tek şerit araç geçişi esnasında trafik güvenliği yok denecek kadar azdı. Yayalaştırma ile yayaların rahat ve güvenli dolaşımı sağlanmış oldu.

Teşekkür

Bu çalışma KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından kabul edilmiş olan 'Kent Merkezlerinde Yaya Öncelikli Ulaşım Olanaklılığı: Trabzon Kahramanmaraş Caddesi Örneği' adlı Yüksek Lisans Tezi'nden derlenmiştir.

KAYNAKLAR

- Aklanoğlu, F., 2009. Geleneksel Yerleşmelerin Sürdürülebilirliği ve Ekolojik Tasarım: Konya-Sille Örneği, Doktora Tezi, AÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Appleyard, D., Gerson, M., S. ve Lintell, M. 1981. Livable Streets, University of California Press, Berkeley, California, USA.
- Avrupa Kentsel Şartı-2: Yeni Bir Kentlilik İçin Manifesto (Çeviren Aydan Erim), Avrupa Konseyi 15. Genel Oturumu Strazburg, Karar No. 269 (27-29 Mayıs 2008). http://kisi.deu.edu.tr/yakup.ozkaya/UIKDocs_kentselsart1.pdf 6 Ekim 2015.
- Cebeci, F.Ö. ve Çakılcıoğlu, M., 2001. Ulaşım Gözden Kaçan Ayrıntı: Yaya, İstanbul'da Kent İçi Ulaşım Sempozyumu, TMMOB Makine Mühendisleri Odası, Haziran, İstanbul. <http://www.sehirplanlama.org> 27 Ağustos 2015.
- Çalışkan, M., 2011. Kamu Yararı Bağlamında Kamusal Mekanlarda Bir Yayalaştırma Örneği: Eminönü Tarihi Yarımada (Hobyar Mahallesi ve Çevresi) Yayalaştırma Projesi, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çubukçu, E., Heggüzel, B., Tümer, B. ve Önder, Z., 2013. Sürdürülebilir Ulaşımın Teşvikinde Kentsel Tasarım Uygulamalarının Rolü, TMMOB 2. İzmir Kent Sempozyumu, Kasım, İzmir, Bildiriler Kitabı, 277-284.
- Elker, C., 2004. Ulaşım Karar Zamanı, Türkiye Mühendislik Haberleri, Sayı: 429. http://www.imo.org.tr/resimler/dosya_ekler/caad40554d9ef4c_ek.pdf?dergi=166 5 Ekim 2015.
- Erzen, J., N., 2015. Üç Habitus Yeryüzü, Kent, Yapı, Yapı Kredi Yayınları, Mega Basım, İstanbul, 108-110,117,118,121.
- Keleş, R., 2015. Kentleşme Politikası, 14. Baskı, İmge Yayınevi, Ankara, 35-49, 79, 309, 312-314.
- Mutlu, A., 2010. Kentli Hakları ve Türkiye, Çizgi Kitabevi, Konya, 33-34.
- Sinmaz, S., Yeni Gelişen Planlama Yaklaşımları Çerçevesinde Akıllı Yerleşme Kavramı ve Temel İlkeleri. <http://www.journalagent.com/megaron/pdfs/MEGARON-35220-ARTICLE-SINMAZ.pdf> 18 Eylül 2015.
- Uysal, Yıldız, 2002. "Uluslararası Platformda Çevre", Sürdürülebilirlik ve Mimari Dosyası, Mimarist Dergisi, Yıl 2, Sayı 6, İstanbul. <http://www.teknokulis.com/haberler/guncel/2014/07/20/dunya-nufusunun-yuzde-kaci-sehirlerde-yasiyor> 18.02.2018
- <http://www.newurbanism.org/> 20 Aralık 2015.
- <http://www.smartgrowth.org/> 20 Aralık 2015.
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Cittaslow> 21 Aralık 2015.
- http://www.td.gov.hk/en/transport_in_hong_kong/pedestrianisation/pedestrianisation/ 1 Şubat 2016.
- <http://designtrust.org/projects/reclaiming-high-line/> 1 Şubat 2016.
- <http://www.aviewoncities.com/nyc/timesquare.htm> 6 Mart 2016.
- <http://www.moblogankara.org/aktuel/2014/1/8/lnqrfvuffq3pxifrxp4w0sxtptat6ii> 8 Aralık 2015.
- https://www.google.com.tr/search?q=las+ramblas&hl=tr&gbv=2&biw=1280&bih=715&noj=1&tbn=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwIR9ZGj73LAhXCNxQKHWHdTEQsAQIJO#imgdl=g2Tc_UtCeohvUM%3A%3Bq2Tc_UtCeohvUM%3A%3BTf6j-BemN3QxKM%3A&imgrc=g2Tc_UtCeohvUM%3A2 2 Ocak 2016
- http://people-dont-have-to-be-another-else.wikia.com/wiki/File:Las_Rambas_in_Barcelona.jpg 2 Ocak 2016.
- <http://www.thehighline.org/about> 2 Ocak 2016.
- https://commons.wikimedia.org/wiki/File:HIL-ne_W34_jeh.JPG 13 Mart 2016.
- <https://www.flickr.com/photos/paris2e/4622961900/> 13 Mart 2016.
- <http://www.related.com/apartment-rentals/new-york-city/chelsea/abington-house> 13 Mart 2016.
- http://img03.blogcu.com/images/m/y/u/myu/uzun-sokak_1252940438.jpg 15 Ocak 2016.
- <http://www.panoramio.com/photo/54643207> 15 Ocak 2016.

Farklı şeyleri gerçekleştirirken düşündüğümüz tek şey; ilerde daha farklı şeyleri gerçekleştirmek. Çünkü;

LINA DEMEK FARK DEMEK!

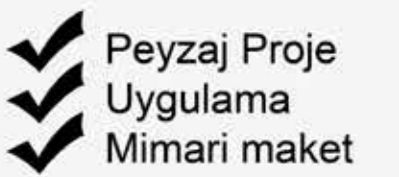
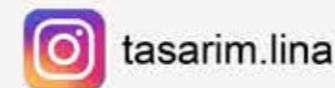
www.linatasarim.com.tr

Eko-Park Skywalk (EXPO 2016 Uluslararası "En İyi" Ödülü)

Fol Deresi Rekreasyon Alanı

Zühtüpaşa Mahallesi Recep Peker Caddesi
Gezici Site No: 40 K: 3 D: 15 Kadıköy / İstanbul
Tel: +90 216 405 24 09 - 0850 520 54 62
info@linatasarim.com.tr

“

Over the last decade, it has been seen that landscape properties and the qualities of open green spaces are used as a serious marketing element in residential projects. So the exit point of the 'turning back to village' suggestion can be seen here. Serious work should be done to elaborate the concept of 'turning back to village' in response to needs. Then the peasantry and peasantry must be redefined in their true sense. The social perception of the peasantry should be re-audited. If the concept of urbanization has been filled in over the years, the concept of ruralisation should also be defined.

”

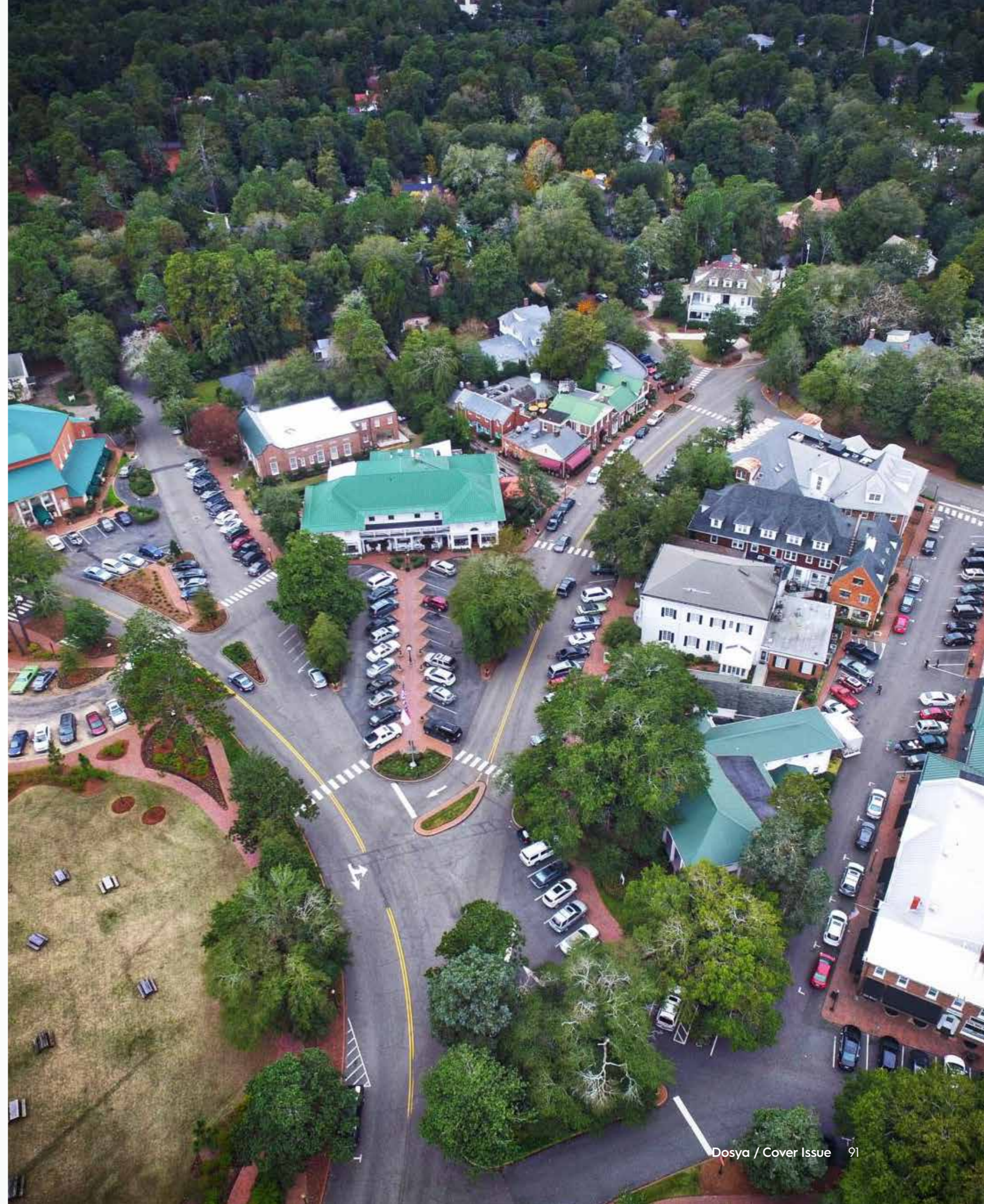
Mesleki Bir Öneri; “KÖYLEŞME”

Öğr. Gör.
Yusuf Evren DOĞAN
Yalova Üniversitesi
Yalova Meslek Yüksekokulu

G ünümüz dünyasında, modern kent insanı, yaşamının büyük bir bölümünü, doğal olmayan materyal ile donatılmış mekânlarda geçiriyor. Bir günün neredeyse yarısını, işyeri olarak tanımlanan odalarda, çoğu zaman da bilgisayar başında 'harcıyor'. Önemli sayılabilecek bir kısmını araç içinde ve kalan kısmını da evlerinde tamamlıyor. Bu alanları gerçekçi bir yaklaşımla, yapay ve aslında insanın yaratılışına pek de uygun olmayan kapalı mekânlar olarak tanımlayabilmek mümkündür. İçgüdüsel olarak, farklı biçimlerde, kendisine uygun hale getirme çabaları da tasarım odaklı mesleklerin doğuşuyla devam etmiştir. Modern insanın yaşam alanlarında, gün içinde temas ettiği; neredeyse her şey, yapay materyal mamulüdür. Kapılar, masalar, duvarlar, asansörler, yollar,

araçlar... Neredeyse her şey... Burada tam bir yalıtım ortamı kurulduğundan bahsedilebilir. Doğa ile kent insanı arasında 'iyi' bir izolasyon. Spor ihtiyacı bile artık salonlarda, kapalı mekânlarda, yapay havalandırma koşulları altında gideriliyor. Bu yalıtılmış aktivitelerden oluşan konsept, fark edilmeden, kent insanının yaşam tarzı haline gelmiş. Hatta bu kavram konut projeleri için bir pazarlama unsuru dahi olmuş durumda. Bu koşullarda iç mekânlarda geçirilen zamanların, insan yaşamına olumsuz etkisi olduğu konusunda sıklıkla haberler ve bilgiler paylaşılıyor. Tabii bu ortamlarda yaşamaya her ne kadar alışılmış olursa da, doğaya olan özlem günden güne artmaktadır. Öyle ki ihtiyaç düzeyine göre ay içerisinde, belki birkaç saat de olsa, en yakın doğal ortamlara insanların özlemle koştuğuna şahit oluyoruz. Kültürel etkilerle değişmiş olsa da bu yarı-doğal ortamlar sayesinde, kent

insanı rekreasyona uğradığını hissederek tatmin olmaya çalışmaktadır.

Yaşanan bu özlem dolu süreç ve doğaldan uzak yaşanan günler, insanın yaşamını da olumsuz etkiliyor. Olumsuz etkilerin azaltılması hususunda kentsel yeşil alan kavramı her geçen yıl daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Gelişmiş ülkelerden, büyük kentlerimize ve oradan da tüm kentlere yayılan kentsel rekreasyon alanı konusundaki farkındalık her geçen yıl artmaktadır.

Kentsel açık alanlar kullanım amacına göre farklı nitelendirilmektedir. Meydanlar, kent parkları, cep parklar, açık yeşil alanlar, bunları birbirine bağlayan “yeşil yollar”, dikey bahçeler, refüjler ve kent içinde bulunan diğer tüm açık mekânlar bugün kentsel açık alanlarını ifade etmektedir. Her bir ifadenin kendi içinde amacı olmalıdır. Fakat burada asıl ölçülmeye çalışılan önemli husus, bu alanların rekreasyon

potansiyelinin ne olduğu ve insanların bu alanlardan ne kadar faydalanabildiği olmalıdır. Birçok kent parkı fonksiyonel olarak düşünülüp planlanabildiği ölçüde

insanlar tarafından kullanılmaktadır. Buraya kadar kentleşme konusunda bilindik kavramlar ve hedefler sıralanmıştır. Kentleşme konusunda uzun yıllardır

olumlu olduğu söylenen bu özellikler ön plana çıkarılmaktadır. Ancak son günlerde kent hayatından kaçan kentli hikâyeleri ve haberleri artmaktadır. Bu kaçış söz konusu mekânların yeterli ve tatmin edici olmadığını göstermektedir. Bu özlem dolu kent yaşantısı doğal olmayan mekânlar içerisinde geçirilen günlerin önümüzdeki süreçlerde dayanılmaz hale geleceği hakkında bir fikir vermektedir. Kentleşmenin avantajları olumlu yönleri hakkında çok fazla içerik bulmak mümkündür. Peki, bu kadar avantajın içerisinde insanlar neden doğaya özlem duymaktadır? Peyzaj ve süs bitkileri alanında çalışan tüm meslektaşlarımızın dikkat etmesi gereken nokta budur. Kentlerde yığınlar halinde yaşamın karşısında başka bir yaşam ortamı önerilebilir. Bu noktada unutulmuş kırsal rekreasyon alanlarının öneminden söz edilebilir. Konut çevresinde 100-200 m² açık alanlar yerine geniş, fonksiyonel ve kullanıcıya kaliteli yaşam imkânı sunan gerçek bahçeler önerilerek, mesleki faaliyet alanının sınırlarını genişletmek mümkündür.

Köyleşme

İşte bu noktada kentleşme yerine sektörel bir öneri olarak “köyleşme” kavramı tartışılmalıdır. Son on yıldır konut projelerinde, özellikle pazarlama aşamasında, peyzaj alanlarının ve açık yeşil alanların niteliklerinin ciddi bir pazarlama unsuru olarak kullanıldığı görülmektedir. Dolayısıyla köyleşme önerisinin çıkış noktası burada görülebilir. İhtiyaçlara karşılık gelecek şekilde köyleşme kavramının detaylandırılması konusunda ciddi çalışmalar yapılmalıdır. Akabinde ise köylülük ve köylüleşme gerçek anlamlarında yeniden tanımlanmalıdır. Köylülük ile ilgili toplumsal algı tekrar gözden geçirilmelidir.

Yıllar içinde kentleşme kavramının altı nasıl doldurulmuşsa, Köyleşme konsepti de tanımlanmalıdır. Daha geniş alanlarda kırsal peyzaj alanlarında fonksiyonel çözümlerle, doğal materyal kullanımı sağlanmalıdır. İnsanların arayışına çözüm bulma anlamında tüm meslektaşlarımızın, özellikle planlama aşamalarında kentleşme takıntısının yerine köyleşme önerisi de düşünülmelidir. Köyün tanımının yeniden yapılması ve buradan yaşam alanlarının yeniden planlanması düşünülmelidir. Bu sayede modern insanın modernleşme sürecinde unuttuğu gerçek ihtiyaçlarının karşılanması

da sağlanmalıdır. Biraz detaylandırılacak olunursa, insanların gerçek doğanın bir parçası olduğu ve doğada kalma süresinin yaşam kalitesine etkisi üzerine çalışmalar yapılmalıdır.

Öne sürülen köyleşme kavramı, temel olarak birkaç noktadan hareketle açılabilir. Birinci husus küçük alanlar yerine daha geniş alanlarda gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri olmalıdır. Burada küçük metrekarelerde aranılan sıkışık mesleki çözümlerin yerine geniş ve daha nitelikli fikirler önerilmektedir.

İkinci nokta ise kullanılan malzemelerin doğal ve doğala yakın olmasıdır. Bu fikir ile insanın gerçek ihtiyaçlarına yaklaşmaktır. Yapay mekânlarda kullanılan yapay malzemenin bir süre sonra insanlar üzerindeki soğuk etkisi yukarıda bahsedilen kaçışa sebep olarak gösterilebilir. Peyzaj ve süs bitkileri alanında faaliyet gösteren herkesin bu çeşitlilik sayesinde daha rahat ürün alanları bulması da öngörülebilir.

Köyleşme önerisinde diğer bir konu başlığı da üreten alanların tasarlanmasıdır. Günümüzde tasarlanan mekânlarda kullanılan bitkiler genel anlamda sadece estetik anlamda düşünülmektedir. Estetik, mimari

ve mühendislik işlevleri dikkate alınarak bitkisel tasarım planları oluşturulmaktadır. Bunun yerine bitkilerin organlarından faydalanılan bambaşka bir fikir önerilmektedir. Bu sayede kamusal alanlarda ve konut bahçelerinde insanların üretme mutluluğuna da faydası olacak rekreasyon modelleri önerilmektedir.

Buraya kadar kentleşme ve yeni bir terim olarak “köyleşme” konusunda bir takım görüşler aktarılmıştır. Bunların bir kısmı aslında eski dönemlerden bu yana kullanılan fikirlerdir. Bir kısmı da hâlihazırda bazı gelişmiş ülkelerde örnekleri olan uygulamalardır. Ülkemizde de özellikle büyük şehirlerin yakınlarında, ismi henüz köyleşme olmasa da, bu yönde konut projeleri yapılmaya başlanmıştır. Burada dikkat çekilmek istenen husus kentleşmenin avantajlarının yanında dezavantajlarının da görülmesidir. Kentsel kimlik arayışlarının yerine, aslında insanların doğal olarak benimseyebileceği üretim odaklı yaşam ortamlarında sürekli ve kaliteli rekreasyon faaliyetleri ile gerçek kimliğine bir dönüşün önerilmesidir. Bu anlamda “kentleşme” yerine “köyleşme”; doğruyu arama hedefinde mesleki bir tartışma önerisidir.

GLS GRUP A.Ş
GROUP OF COMPANIES

BAHÇETURK®
BİTKİSEL ÜRETİM SEKTÖR DİSTRİBÜTÖRÜ

ALTURK
KANATLI SEKTÖR DİSTRİBÜTÖRÜ

“Torf Bizim Tutkumuz”

MERKEZ OFİS
Mimar Sinan Mah. Yedpa Tic. Mrk.
No: 23 Tel: 0(216) 660 17 67
Ataşehir / İSTANBUL
info@bahceturk.com

DEPO / LOJİSTİK MERKEZİ
Şahintepe Mah. İstiklal Cad.
No: 35 Tel: 0(212) 688 08 93
Başakşehir / İSTANBUL
operasyon@bahceturk.com

**KANATLI ALTLIK
ÜRETİM ve SATIŞ**
Atatürk Mh. Menderes Cd. No:11/A
Gölmarmara / MANİSA
Tel : 0(553) 542 1470
alturk@glsgroup.com

**KALİTE KONTROL
LABORATUVARI**
Şahintepe Mah. İstiklal Cad.
No: 35 Tel: 0(212) 687 26 88
Başakşehir / İSTANBUL
ar-ge@glsgroup.com

“

This study, which emerges in line with the academic studies and the opinions of the people, reveals that the distance from the culture of the quarter loses them and this culture needs to be kept alive. It is not hard to return to those good old days. Saying hello to a neighbour seems like hard thing, being together with in their bad days comes us far.

”

Bir varmış bir yokmuş zamanın birinde bir mahalle varmış!

Nergiz BELEN
Arkeolog
Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel
Müdürlüğü

Bir varmış bir yokmuş! Zamanın birinde bir mahalle varmış, içinde çocuklar özgürce oynar, her evden neşe, dostluk ve samimiyet akarmış. Çocuk; acıktığı zaman hangi eve gitse ekmek arası bir sevgi alır çıkarmış, kimsenin aklından kötülük geçmezmiş. Beş dakikalığına bile çocuk emanet edilemeyen büyük, uzun, korkunç binalar, bir girdap gibi içine alan sokaklar, dehşet trafikler yokmuş. Çocuklar evlerde dörtgen kutular içine hapsedilip, hiperaktif bu diye ilaçlara boğulmazmış, dışarda özgürce koşup oynamış, yaptığı hatalardan öğretmenler veliler değil kendileri sorumlu olup, sorumluluk sahibi bir birey olarak büyümüş... Dünün çocukları, mahallelerinde huzur ve güven içinde bütün gün koşurur, anne ve babalarının zoruyla eve girmiş, yarım gün okulda diğer zamanlarında sokaklarda oynayıp günün sadece iki saati çizgi film izleme

lüksünde bulunup, o zamanların Susam Sokağı dizisi ile mahallerini güzelleştirmeye orada gördükleri güzellikleri etrafında görmeye çalışırlarmış. Geçmiş böyle imiş, günümüze gelecek olursak... Bugünün gençlerine mahalle kültürü sorulduğunda, gençler mahalle kültürünü bilmediklerinin ancak Cennet Mahallesi gibi dizilerden bu kültürü öğrendiklerini ve bunların onlara uzak geldiğini duyuyoruz. Dünyayı hep böyle gibi algılıyorlar ve annelerinin komşularına yemek götürmesi yadırganıp, ne gereği vardı aman boş ver lafları ile gereksizliğine vurgu yapıyorlar... Yaşadıkları sanal ve yalnız dünya onlar için normalleşmeye başlamış ki bu durum bizler için de geçerli değil mi biraz?... Mahalle kültürünün yok olmasının sebepleri neler? Kimler bu kültürü yok etti ve geri kazanmak için neler yapılması gerekli? Çocuklarımıza daha güzel ve güvenli bir dünya bırakmak bizim görevimiz değil mi?

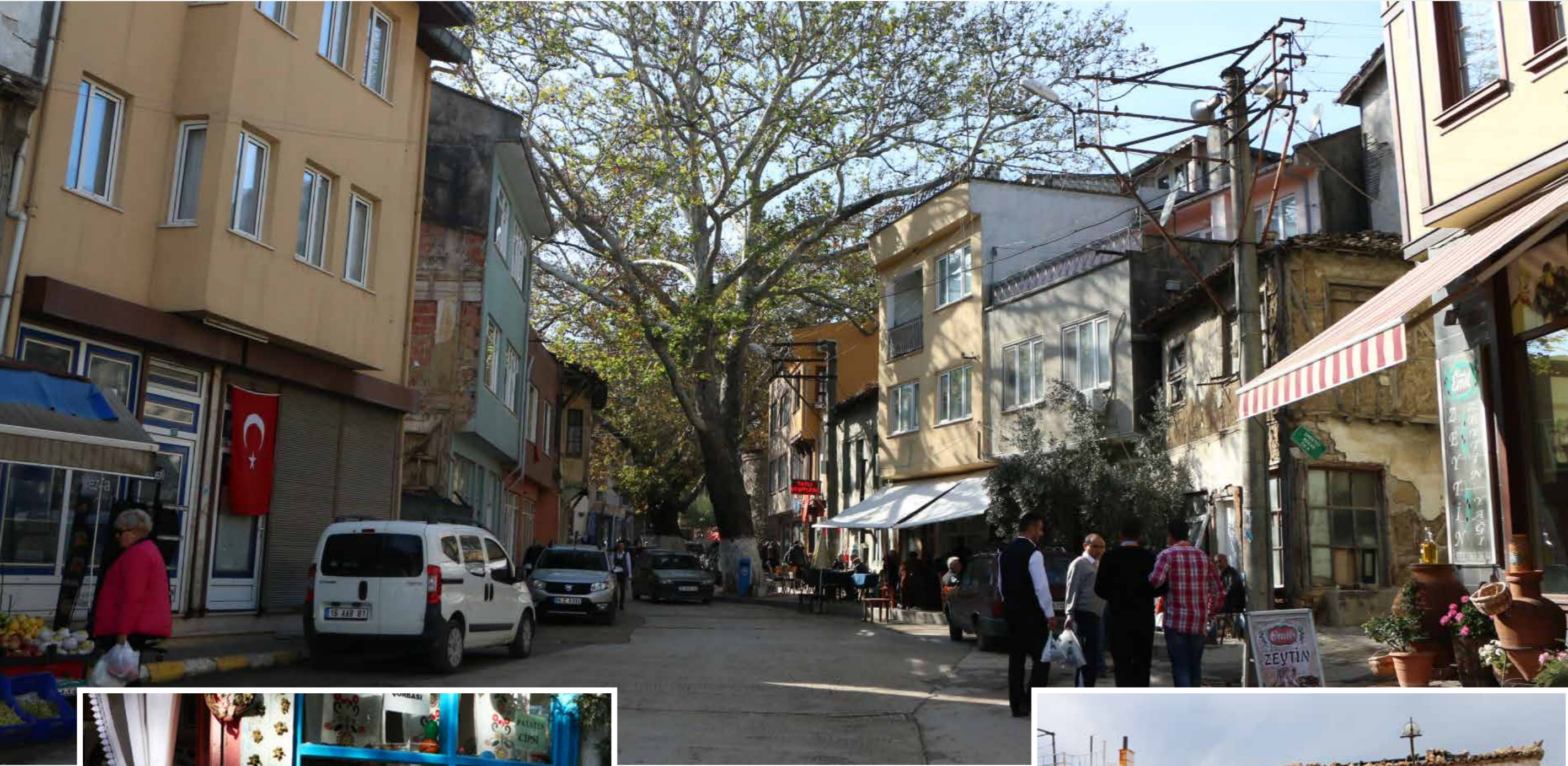

Dünün çocukları nasıl oldu da insanları sevmeyi, onlara güvenmeyi ve onlara yardım etmeye çalışırken birden site denen dört duvarlara ve kendi çocuklarını beş dakikalığına bile dışarı çıkartamaz yetişkinlere dönüştüler! Bu değişim nerede, ne zaman oldu? Susam Sokağından nasıl çıktık? O güzel çizgi filmlerden nasıl savaş filmlerine, birbirini öldüren sanal oyunlara geçiş yaptık ve en korkuncu bu geçiş nasıl bu kadar hızlı ve anlaşılmaz oldu? Şimdilerde insanların ağızında dolaşan x kuşağı y kuşağı nasıl oluştu? Acaba bu değişimde bizim rolümüz ne kadar? Bu sorular böyle devam ederken içimizden hala, "eskiden insanlar farklıydı şimdi böyle ne yapalım" diye bir kabulleniş ve "hayır bu böyle olmaz mahalle kültürünü geri getirmek elimizde" düşünceleri kıyasıya kavga ediyor. Neden sessiz çoğunluğa ayak uyduruyoruz. Suç bizde değil, kapı komşumuzda nasıl olsa!!! Daha dünün çocukları, eski mahalle

kültüründe yaşayıp, bir birine komşu, duvara fırlayacak kadar yakın, ancak iki ülke arasına yerleştirilmiş devasa duvarlar gibi duvarlarla birbirinden ayrılmış evlerde yaşarken eski güzel günlerin özlemini gidermek için geçmiş yaşamışlıkları müze olarak sergilenen yerlere kendini atmaya başlıyorlar.

O güzel günler kuş olup uçtular diye sızlanıyorlar. Müzeleri gezerken biz eskiden bunları her gün yaşadık diye hayıflanıyorlar. Bugün ebeveynlere mahalle kültürü hakkında ne düşünüyorsunuz diye sorulduğunda gözlerde hafif dalgınlık ve özlem ile beraber biz eskiden diye

lerdeki gibi eve hırsız girse ev sahibi zannedilmez herkesin evine giren çıkan bilirdi. Yabancı kötü niyetli insanlar uzak tutulurdu. Şimdilerde kötülendiği gibi bir kavram değildi mahalle baskısı. Kötülük yapılmaması, insanlara sahip çıkılması gibi erdemler yüklenir, yapmayan kötü niyetli insanlar dışlanırdı. Çocuklar stres gibi etkilerden uzak tutulurdu. Şimdikiyerdeki gibi çocuğun sınavı var, çok yorgunum zamanım yok diye misafir geri çevrilmez; çocuk misafir varken de ders çalışmaya devam eder ve başarısız öğrenci çıkmazdı. Örf ve adetlere daha çok sahip çıkılırdı. Kültürümüz yaşatılmaya çalışılırdı. Diye eskiyi anlatmaya devam ediyorlar. Herkes eski günlerin özleminde, herkes güzel günlerin geride kaldığından hayıflanıyor. Bazı kişiler ise bu düzene öyle uyum sağlamış ve yaşadıkları güzellikleri o kadar gerilere bırakmışlar ki bu güzellikleri hatırlamak için hafızalardaki tozu almak gerekti. Hatırlayınca da eski samimiyetleri iyi niyet duygularının nasıl ortaya çıktığı ise hemen davranış ve bakışlarından görülmeye başlanıyor.

Mahalle şehrin giriş kapısıdır

Mahalle kavramı "şehrin giriş kapısı" olarak açıklanabilir. Kentlerde bireyin kendilerini ilk ait hissettikleri ve kimlik edinmeye çalıştıkları, farklı kültürlerin bir arada yaşayarak birbirlerine bu kültürleri aktardıkları, kent ile ilgili kararlara ilk katıldıkları yerleşim alanları mahalleleridir. Mahalle kentlerin ayrılmaz bir parçasıdır ve kenti tanımayı, kenti sahiplenmeyi sağlayan, daha yakın ve insanların daha samimi ilişkiler içerisinde bulunduğu yerleşim birimleridir şeklinde tanımlanmaktadır. Yapılan istatistiksel araştırmalara göre de bir mahallede uzun süre oturulması mahalleyi sahiplenme duygusunun artmasına ve aitik duygusunun gelişmesini sağladığı ortaya çıkmıştır. 19. yy'dan itibaren kentleşme süreci tüm dünyada hakim olmuş ve bu süreçte kentler içerisinde barındırdıkları kültürden uzaklaşmış, ilerleyen süreçte de kent kültürü ögesi kaybolmaya başlamıştır. Küreselleşme ile birlikte teknolojinin de hızla ilerle-

başlayan kelimeler dökülmeye başlıyor ve "eskiden güven ortamı vardı, herkes birbirini tanırdı" diye devam ediyorlar. Komşuluk ilişkileri vardı. Tabaklar yöresel yemeklerle ev ev dolaşırdı. Etraflarında olan kavgalara kimse sessiz kalmaz herkes herkesin hakkını arardı. Herkes birbirini tanırdı. Kreş diye bir şey yoktu. Tüm çocuklar mahallenin çocuğuydu. Öğretmenler bile tanıdıktı. Toplu piknikler yapılır; ilişkiler hiç bozulmazdı. Herkes kendini güvende hissedirdi. Komşuyu sahiplenme vardı. Şimdi-

mesesi, artan iletişim ağı doğrultusunda toplumlarda kültürel, ekonomik ve sosyal değişimler meydana getirmiştir. İlk kurulan kentlerin yerleşim alanlarının oluşmasında ekolojik etkenler önemliyen artık yerini sanayinin aldığı, ekonomik gelişime yönelen ve tekno-

lojinin şekillendirdiği yerleşim alanları kentlerin biçimlerini oluşturmuştur. Bu süreçte toplum kültürünün kaybedilmeye başlanması, kentte yaşayan bireylerin birbirinden bağımsızlaşmasına neden olmuştur. Halbuki yerleşim alanları oluşumundaki amaç, sadece

yerleşmek olmaktan ziyade, kaliteli ve daha iyi yaşam koşullarına sahip olmaktır. Sosyal ilişkilerin geliştirilmesi ve insanların yaşadıkları ortamlarda huzurlu olması kent yönetimi için özellikle araştırılması gereken konuların başında gelmelidir. Ayrıca bireyin yaşadığı alanda ikamet süresi arttıkça mahalle kültürü bileşenleri olan komşuluk ilişkileri (%29), sosyal ağ (%67) ve toplumsal duyarlılığın (%44) arttığı ve mahalle kültürünün oluşmasında eğitim durumu ve aylık gelir bileşenlerinin pozitif yönde (%15) birbirlerini etkiledikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Mahalleler kentlerin küçük parçalara ayrılarak oluşturduğu alanlar olması nedeniyle insani ilişkilerin daha yakın ve sıcak yaşandığı, kimlik oluşumunun ilk yaşandığı yer olma özelliğine sahiptir. Mahallelerde bireyler birbirini tanımakta ve birbirlerini her yönden etkileyebilmektedir. Günümüzde bu değerlerin kaybolduğu, sıcak ilişkilerin değiştiği görülmekte, hatta mahallelerin varlığını kaybettiikleri de öne sürülmektedir. İn-

sanlar artık mahallelerinde birbirlerini, mahallelerinin fiziki ve beşeri özelliklerini bilmemektedirler. Ayrıca bireyler kendilerini yaşam alanları olan mahallelerine ait hissetmemektedirler. Yapılan akademik çalışmalar ve kişilerin görüşleri doğrultusunda ortaya

çıkan bu çalışmada insanların mahalle kültüründen uzaklaşmasının onları yalnızlaştırdığı ve bu kültürün yaşatılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. O eski güzel günlere dönmek ise zor değildir. Bir komşuna merhaba demek, hatırlarını sormak çok zormuş gibi, zor gününde

yanına uğrayıp biz yanındayız demek zormuş gibi algılanmakta. O güzel günleri bizler kendi içimize kapanarak, kendi hırslarımız, daha çok kazanma telaşımız, "insanlar çok kötü aman uzak duralım" önyargımız ile yok etmemiş gibi davranmanın ve her şeyi geçmişte öyle miydi diye hayıflanmanın bize verdiği dayanılmaz hafiflik ile kendimizi rahatlatmaya çalışıyoruz. Halbuki Allah'ın selamını esirgemsek, akıllı diye adlandırdığımız telefonlarda kaybolmak yerine etrafımızdaki güzellikleri görsük, açan çiçeğin kokusunu, sesini duymaya çalışsak hemen yanımızda sevgi bekleyen bir bebeğin gözlerinin içine bakıp bir gülücük kondursak belki de iç huzurumuz daha da artacak ve o çocuğun gözlerinden aldığımız katıksız sevgi ile dünyayı daha güzel bir yer yapmak için bir umudumuz olacak ve "her şey güzel olacak" diyebileceğimiz gerçekten inanarak. Dahası eski günleri yad etmek yerine yeniden yaşatmak için umudumuz, gücümüz olacak.

